

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد قزوین

دانشکده مدیریت و حسابداری

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

رشته مدیریت بازرگانی - گرایش بازرگانی داخلی

عنوان:

بررسی رابطه بین ویژگی های هیئت مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت های

پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

نگارش

عباس باقری

استاد راهنما

احمد صادقی

فصل

پاییز ۱۳۹۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

مشور اخلاق پژوهش

بیادری از خداوند جهان و همکاران این که عالم حضرت خداست و همواره نامکرم بر اهل انسان و به منظور پاس داشت مقام بلند دانش و پژوهش و فکر به ایت جایگاه دانشگاه و استادی فرانس و تمدن بشری، داد انجمن و اصنام بهیات علمی

و ادعای دانشگاه آزاد اسلامی مشهد می گردیم اصول زیر را در انجام فعالیت های پژوهشی به نظر قرار داده و از آن تعقیب کنیم:

- ۱- اصل حقیقت جویی: تلاش در راستای پی جویی حقیقت و وفاداری به آن و دوری از مرکز پنهان سازی حقیقت.
- ۲- اصل رعایت حقوق: التزام به رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهشگران (انسان، حیوان و نبات) و سایر مساجان حق.
- ۳- اصل مالکیت مادی و معنوی: تمهید به رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه همکاران پژوهش.
- ۴- اصل منافع ملی: تمهید به رعایت مصالح ملی و در نظر داشتن به پیشبرد توسعه کشور و کلیه مرامل پژوهش.
- ۵- اصل رعایت انصاف و امانت: تمهید به اجتناب از مرکز جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تجهیزات و منابع در اختیار.
- ۶- اصل رازداری: تمهید به صیانت از اسرار و اطلاعات محرمانه افراد، سازمان ها و کشور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.
- ۷- اصل احترام: تمهید به رعایت حریم ها و حرمت ها در انجام تحقیقات و رعایت جانب تعدد خودداری از مرکز حرمت شکنی.
- ۸- اصل ترویج: تمهید به رواج دانش و اشناسد نتایج تحقیقات و انتقال آن به همکاران علمی و دانشجویان به غیر از مواردی که منع قانونی دارد.
- ۹- اصل برکت: التزام به برکت جویی از مرکز رفقا غیر حرفه ای و اعلام موضع نسبت به کسانی که حوزه علم و پژوهش را به مثابه ای غیر علمی می آنگیند.

تعهدنامه اصالت رساله یا پایان نامه

این جانب عباس باقری دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته در رشته مدیریت بازرگانی که در تاریخ ۱۳۹۸/۰۹/۰۷ از پایان نامه / رساله خود تحت عنوان " بررسی رابطه بین ویژگی های هیئت مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با کسب نمره ۱۷,۵ و درجه کارشناسی ارشد دفاع نموده ام بدین وسیله متعهد می شوم:

(۱) این پایان نامه / رساله حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط این جانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و....) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

(۲) این پایان نامه / رساله قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی عالی ارائه نشده است.

(۳) چنانچه بعد از فراغت تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

(۴) چنانچه در هر مقطعی زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با این جانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچ گونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: عباس باقری

به : اداره تحصیلات تکمیلی دانشکده مدیریت و حسابداری

با سلام

نظر به درخواست مورخه ۹۸/۰۹/۰۶ جلسه دفاعیه پایان نامه کارشناسی ارشد به شرح ذیل مورد تأیید اینجانب می باشد
دانشجو آقای عباس باقری رشته مدیریت بازرگانی داخلی شماره دانشجویی ۹۱۱۰۸۸۰۳۸
تحت عنوان بررسی رابطه بین ویژگی های هیات مدیره و رفتار هزینه نامتعارفان شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران

کد پایان نامه: ۲۱۳۳۱۲۰۷۹۷۱۰۶۲ در تاریخ ۱۳۹۸/۰۹/۰۷ ساعت ۰۹:۳۰ ترم ۹۸۱

استاد راهنما آقای دکتر احمد صادقی (مدیریت) استاد مشاور --

استاد مشاور --

هیات داوران آقای دکتر مهدی بنسکوه هیات داوران آقای دکتر آرش هادی راده مبارکلانی

آقای دکتر امیر محمدزاده
مدیر گروه تحصیلات تکمیلی

صورتحلیسه دفاع

با تأییدات جدول ذیل معال جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد فوق با حضور استاد راهنما ، مشاور و هیات داوران در دانشگاه آزاد اسلامی قزوین تشکیل گردید . در این جلسه ، پایان نامه با موفقیت مورد دفاع قرار گرفت

نامبرده (از ۱۸ نمره) به عدد ۱۷،۵ نایب دفاع از پایان نامه دریافت نمود.

اسماء	آقای دکتر احمد صادقی (مدیریت)
اسماء	استاد مشاور --
اسماء	--
اسماء	هیات داوران آقای دکتر مهدی بنسکوه
اسماء	آقای دکتر آرش هادی راده مبارکلانی
اسماء	کارشناس تحصیلات تکمیلی دانشکده: آقای علی مرادآبادی

نامبرده (از ۲ نمره) به عدد --- نایب ارائه مقاله دریافت نمود.

در مجموع موفق به کسب نمره به عدد ۱۷،۵ به حقوق هزینه و بنیاد علم

اسماء	معاون پژوهشی دانشکده آقای دکتر حبیب امیربکی لنگرودی	اسماء	مدیر گروه آقای دکتر امیر محمدزاده
اسماء	معاون پژوهشی دانشگاه دکتر فرید قهرآبادی	اسماء	رئیس دانشکده آقای دکتر سید مهدی آلوانی

تقدیم:

به اساتید محترم و کلیه کسانی که مشوق من در تمامی مراحل تحصیل بودند

سپاسگزاری

با سپاس از خانواده و علی‌الخصوص پدر و مادر و همسر عزیزم که مدیون زحمات آنان هستم

چکیده:

یکی از قابل‌تأمل‌ترین و چالش‌برانگیزترین مسائل عصر حاضر، بحث توسعه اقتصادی است؛ به گونه‌ای که تحقق آن به یکی از اهداف اساسی سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی کشورها تبدیل شده است. از عوامل مؤثر بر رشد و توسعه پایدار اقتصادی، سرمایه‌گذاری مؤثر است و آگاهی از چگونگی رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت و یا سطح فروش، از اطلاعات مهم برای تصمیم‌گیری مدیران در خصوص برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، قیمت‌گذاری محصولات، تعیین نقطه سربه‌سر و سایر موارد مدیریتی است با توجه به بررسی‌های انجام‌شده توسط محقق، تاکنون تحقیقی در داخل کشور با عنوان "بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران" انجام‌نشده است و از این‌رو تحقیق دارای نوآوری می‌باشد و نوع تحقیقات توصیفی و از بین تحقیقات توصیفی از نوع تحقیقات پس‌رویدادی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد. و در نتیجه نتایج به دست آمده نشان‌دهنده تأیید فرضیه اصلی پژوهش است یعنی ویژگی‌های هیئت‌مدیره شرکت رابطه معناداری با هزینه نامتقارن شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران دارد. نتایج فرضیه اصلی پژوهش با نتایج پژوهش علی‌مردی و علی‌محمدی (۱۳۹۲) منطبق است. همچنین مقاله‌ی ابراهیم و الساید (۲۰۱۸) نیز به این نتیجه ختم شده است که ویژگی‌های هیئت‌مدیره شرکت اثر معناداری با هزینه نامتقارن شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران دارد. نتیجه به دست آمده نشان‌دهنده تأیید فرضیه فرعی یعنی شرکت با وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. نتایج حاصل‌شده از این فرضیه به دلیل نوآوری، نمونه پژوهش مشابه آن انجام‌نشده است.

فهرست مطالب

چکیده:	۵
فصل اول:	۱
کلیات تحقیق	۱
۱-۱ مقدمه	۲
۱-۲ بیان مسئله	۳
۱-۳ اهمیت و ضرورت تحقیق	۵
۱-۴ اهداف تحقیق	۶
۱-۵ سؤالات تحقیق	۶
۱-۶ فرضیه‌های تحقیق	۷
۱-۷ جنبه نوآوری تحقیق	۷
۸-۱ روش تحقیق	۷
۹-۱ جامعه آماری	۷
۱۰-۱ قلمرو تحقیق	۷
۱۱-۱ روش گردآوری داده‌ها	۸
۱۲-۱ ابزار گردآوری داده‌ها	۸
۱۳-۱ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها	۸

۸	۱۴-۱ تعریف واژه‌ها و اصطلاحات
۱۰	فصل دوم:
۱۰	مبانی نظری و پیشینه تحقیق
۱۱	۲-۱ مقدمه
۱۱	۲-۲ هیئت‌مدیره
۱۶	۳-۲ رفتار هزینه
۲۲	۲-۴ مبانی نظری تحقیق
۲۵	۵-۲ چارچوب نظری تحقیق
۲۷	۶-۲ پیشینه تحقیق
۳۱	۲-۷ نتیجه‌گیری فصل
۳۳	فصل سوم:
۳۳	روش تحقیق
۳۴	۳-۱ مقدمه
۳۴	۳-۲ روش و نوع پژوهش
۳۴	۳-۳ جامعه‌ی آماری
۳۵	۳-۴ تعیین حجم نمونه و نمونه‌گیری

۳۶	۳-۵ روش گردآوری داده‌ها
۳۷	۳-۶ ابزار جمع‌آوری داده‌ها
۳۷	۳-۷ مدل مفهومی تحقیق
۳۷	۳-۸ متغیرهای تحقیق
۴۲	۳-۹ روش تحلیل و آزمون فرضیه‌های پژوهش
۴۷	فصل چهارم:
۴۷	تجزیه و تحلیل داده‌ها
۴۸	۴-۱ مقدمه
۴۸	۴-۲ آمار توصیفی
۴۹	۴-۳ آمار استنباطی
۶۱	فصل پنجم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۶۲	۵-۱ مقدمه
۶۲	۵-۲ جمع‌بندی
۶۳	۵-۳ نتایج پژوهش
۶۵	۵-۴ پیشنهادهای تحقیق
۶۶	۵-۵ محدودیت‌های تحقیق

۶۷	..... فصل ۵-۶ خلاصه
۶۸	..... منابع تحقیق
۹۱	.....Abstract:

فهرست جداول

۳۶	..... جدول ۳-۱ نحوه انتخاب نمونه آماری از روش حذف سیستماتیک
۴۶	..... جدول ۳-۲ خلاصه آزمونهای مورد استفاده
۴۹	..... جدول ۴-۱ آمار توصیفی
۴۹	..... جدول ۴-۲ آزمون نرمال بودن دادههای تحقیق
۵۰	..... جدول ۴-۳ ضریب همبستگی میان متغیرها در مدل کلی
۵۱	..... جدول ۴-۴ نتایج حاصل از آزمون مانایی (LLC) در سطح با عرض از مبدا و روند
۵۳	..... جدول ۴-۵ آزمون اثرات ثابت اضافی برای برآورد مدل اول تحقیق
۵۴	..... جدول ۴-۶ ناهمسانی واریانس مدل
۵۴	..... جدول ۴-۷ نتایج برازش اولیهی مدل
۵۶	..... جدول ۴-۸ آزمون عامل تورم واریانس مدل اول
۵۷	..... جدول ۴-۹ نتایج برازش مدل نهایی
۵۸	..... جدول ۴-۱۰ آزمون عامل تورم واریانس مدل اول

فهرست نمودارها

۵۹	..... نمودار ۴-۱ بررسی نرمال بودن جزء اختلال
----	--

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱ مقدمه

یکی از قابل‌تأمل‌ترین و چالش‌برانگیزترین مسائل عصر حاضر، بحث توسعه اقتصادی است؛ به‌گونه‌ای که تحقق آن به یکی از اهداف اساسی سیاست‌گذاری‌ها و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی کشورها تبدیل شده است. از عوامل مؤثر بر رشد و توسعه پایدار اقتصادی، سرمایه‌گذاری مؤثر است. بدین منظور، یک واحد اقتصادی برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های مختلف، باید حد یا میزان سرمایه‌گذاری را با توجه به محدودیت منابع، موردتوجه قرار دهد. با توجه به محدودیت منابع، علاوه بر مسئله توسعه سرمایه‌گذاری، افزایش کارایی سرمایه‌گذاری نیز از جمله مسائل بااهمیت است. کارایی سرمایه‌گذاری زمانی حاصل می‌شود که شرکت - فقط- در تمامی طرح‌هایی با ارزش فعلی خالص مثبت سرمایه‌گذاری کند. البته این سناریو در صورتی سازگار است که بازار کارا باشد و هیچ‌یک از مسائل بازار ناقص از جمله گزینش نادرست و هزینه‌های نمایندگی وجود نداشته باشد. علاوه بر این کارایی سرمایه‌گذاری و یا سرمایه‌گذاری در حد بهینه، مستلزم آن است که از یک‌سو، از مصرف منابع در فعالیت‌هایی که سرمایه‌گذاری در آن بیش‌ازحد مطلوب انجام شده است، جلوگیری شود و از سوی دیگر، منابع به سمت فعالیت‌هایی که نیاز بیشتری به سرمایه‌گذاری دارد، هدایت شود. سرمایه‌گذاران به‌عنوان یکی از عوامل خارجی نظام حاکمیت شرکتی نقش مهمی در رفع عدم تقارن اطلاعاتی و کاهش هزینه‌های نمایندگی دارند. سرمایه‌گذاران با پیاده‌سازی حاکمیت شرکتی، شفافیت اطلاعاتی را افزایش داده، از عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه‌های نمایندگی می‌کاهند و این عمل موجب تقویت کارایی بازار سرمایه می‌شود؛ به‌طوری‌که انتظار می‌رود، نوسان‌پذیری بازده سهام کاهش‌یافته، سبب ایجاد بازاری جذاب و مطمئن برای سرمایه‌گذاران جدید شود. موضوع سرمایه‌گذاران به‌عنوان یکی از عوامل نظام حاکمیت شرکتی از نظر مفهوم نظارت کارآمد قابل طرح است؛ به‌گونه‌ای که از منظر نظارت کارآمد، وجود سرمایه‌گذاران به استقرار نظام حاکمیت شرکتی منجر شده، از هزینه نمایندگی می‌کاهد. هزینه‌های نمایندگی اثر معکوسی بر ارزش شرکت دارند؛ یعنی اگر بازار انتظار وقوع چنین هزینه‌هایی را داشته باشد ارزش شرکت کاهش خواهد یافت. شماری از سازوکارهای حاکمیت شرکتی وجود دارند که می‌توانند به کاهش هزینه‌های نمایندگی و اثرات منفی آن بر ارزش شرکت کمک نمایند. اهمیت تقویت رویه‌های حاکمیت شرکتی در افزایش کیفیت اطلاعات مالی و حسابداری، بهبود عملکرد شرکت و همچنین افزایش ارزش بازار شرکت از طریق کاهش هزینه‌های نمایندگی موردپذیرش عموم قرار گرفته است.

۱-۲ بیان مسئله

آگاهی از چگونگی رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت و یا سطح فروش، از اطلاعات مهم برای تصمیم‌گیری مدیران در خصوص برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، قیمت‌گذاری محصولات، تعیین نقطه سر به سر و سایر موارد مدیریتی است. در مدل‌های سنتی رفتار هزینه‌ها در حسابداری مدیریت، هزینه‌های متغیر نسبت به تغییرات حجم فعالیت به‌طور متناسب افزایش یا کاهش می‌یابند. به این معنا که بزرگی تغییرات در هزینه‌ها تنها به بزرگی تغییرات در حجم فعالیت وابسته است و جهت تغییرات افزایش یا کاهش در حجم فعالیت تأثیری روی بزرگی تغییرات در هزینه‌ها ندارد (حسینیان و مقدم، ۱۳۹۳).

در این میان هیئت‌مدیره مهم‌ترین عامل در کنترل و نظارت بر مدیریت شرکت و محافظت از منابع سهام‌داران قلمداد می‌شود (فا ما و جن سن، ۱۳۸۳). هیئت‌مدیره نقش مهمی در حاکمیت شرکتی ایفا می‌کند و مسئول نظارت بر کیفیت اطلاعات گنجانده‌شده در صورت‌های مالی است، بنابراین اعضای هیئت‌مدیره با کنترل بر رفتار مدیران ارشد می‌کوشند اقدامات آن‌ها را با منافع سهامداران، اعتباردهندگان و سایر ذینفعان هماهنگ کنند به عبارتی هیئت‌مدیره می‌تواند با محدودتر کردن رفتار فرصت‌طلبانه و سودجویانه مدیران کیفیت و قابلیت اتکای گزارش‌گری مالی را بهبود بخشد (دیمی پوپالاس و ارتوس، ۲۰۱۰). بر اساس سیستم حاکمیت شرکتی مناسب، وظیفه و نقش اساسی اعضای هیئت‌مدیره این است که بر اعمال مدیریت شرکت نظارت داشته و به سهامداران شرکت این تضمین را بدهند که مدیریت در جهت منافع آن‌ها عمل می‌کند (فان و وانگ، ۲۰۰۲). در صورتی که اعضای هیئت‌مدیره، مدیران اجرایی باشند، آن‌ها کمتر به وظیفه و نقش اصلی‌شان در شرکت به‌عنوان عضو هیئت‌مدیره، یعنی نظارت بر مدیران اجرایی و کنترل آن‌ها می‌پردازند و این نقش اساس آن در شرکت کم‌رنگ‌تر می‌شود (لین و مینگ، ۲۰۰۹).

حسابداری مدیریت، با شناسایی و پیش‌بینی چگونگی رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت یا سطح درآمد می‌تواند وظیفه‌ی مباشرت خود را به‌خوبی انجام دهد (یاسین کوتا و کوچی وارا، ۲۰۱۱). ذکر این نکته ضروری است که برآورد هزینه‌ها با توجه به سطح فعالیت، بدون در نظر گرفتن ویژگی عدم تقارن در رفتار هزینه گمراه‌کننده خواهد بود. اغلب پژوهش‌های تجربی انجام‌شده در این زمینه، نقش مدیریت را در شکل‌گیری رفتار نامتقارن هزینه‌ها تأیید کرده‌اند. مسئله‌ی نمایندگی موجب شده تا انگیزه‌های شخصی مدیران به‌عنوان یکی از عوامل اثرگذار بر عدم تقارن هزینه مورد توجه قرار گیرد (چان و همکاران، ۲۰۱۲).

در اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل ۱۹۷۰، سولومون و استابوس برای اولین بار به رابطه بین فعالیت و هزینه اشاره کردند و توجه جدی محافل دانشگاهی و حرفه‌ای در دهه ۱۹۸۰ به این مسئله بیشتر جلب شد. بر اساس ادبیات رایج پذیرفته‌شده، حسابداران و تحلیل‌گران مالی بر این باور بودند که هزینه‌ها بر اساس تغییر نسبت به سطح فعالیت، به دودسته ثابت و متغیر تقسیم می‌شوند که بر این اساس هزینه متغیر متناسب با تغییرات محرک هزینه که همان سطح فعالیت است تغییر می‌کند. رفتار نامتقارن هزینه؛ رفتاری است که در آن هزینه هنگامی که تقاضا افزایش می‌یابد، سریع‌تر افزایش می‌یابد و هزینه هنگامی که تقاضا کاهش می‌یابد، کندتر کاهش می‌یابد (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۳). زمانی رفتار نامتقارن هزینه پیش می‌آید که آن انتظاری که نسبت به عکس‌العمل هزینه‌ها در قبال افزایش یا کاهش سطح حجم و فعالیت می‌رود، اتفاق نمی‌افتد. در واقع در مدل‌های سنتی رفتار هزینه، اغلب فرض بر این است که بین تغییرات هزینه‌ها و سطح فعالیت تناسب و تقارن وجود دارد. این در حالی است که در مطالعات اخیر، شواهدی از رفتار نامتقارن هزینه‌ها مشاهده شده است که در این صورت نسبت افزایش در هزینه‌ها به هنگام کاهش سطح تقاضا است (بالاکریشان و همکاران، ۲۰۰۴).

از آنجایی که شناخت رفتار هزینه یکی از مباحث مهم حسابداری بهای تمام‌شده و مدیریت است و همچنین توجه مدیران به کاهش و افزایش منابع در جهت هر چه بهتر و بیشتر بهره گرفتن از آن‌ها به منظور تولیدات و ارائه کالا و خدمات می‌باشد در نتیجه نیاز به بررسی "مدل رفتار نامتقارن هزینه" و اینکه چگونه رفتار هزینه می‌تواند طبق انتظارات مدل‌های هزینه‌یابی سنتی به وقوع نپیوندد و تأثیرگذار نباشد، بسیار لازم به نظر می‌رسد. در دنیای رقابتی کنونی که شرکت‌ها و کارخانجات سراسر دنیا در فکر ارائه و عملیاتی کردن طرح‌های مقرون‌به‌صرفه برای کاهش هزینه‌های تولید می‌باشند (طاهری حاجی‌وند و کمالی، ۱۳۹۵).

پژوهش‌های متعدد انجام‌شده در این زمینه نشان داده‌اند که علت ایجاد عدم تقارن هزینه‌ها، اختلافات نامتقارنی است که در تعدیل منابع شرکت‌ها وجود دارد. به عبارت دیگر، عواملی که در تعدیل منابع دخیل هستند، از تعدیل کاهش منابع ممانعت به عمل می‌آورند یا موجب کاهش سرعت انجام تعدیلات کاهش در مقایسه با تعدیلات افزایش می‌شوند (طاهری حاجی‌وند و کمالی، ۱۳۹۵). لذا با توجه به مطالب گفته‌شده هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر رفتار هزینه نامتقارن (مطالعه موردی: شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران) می‌باشد

۳-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق

اساساً اعتبار هیئت‌مدیره تحت تأثیر ارزیابی بازار، از توانایی او است. همه افراد، مدیران توانمند را می‌ستایند و مدیران توانمند برندهای خود و محیط‌های خارجی نفوذ و تسلط دارند. آن‌ها منابع قابل‌توجهی - اعم از مالی و غیرمالی - در اختیار دارند و این منابع را برای دستیابی به اهدافشان هدایت می‌کنند. علاوه بر این آن‌ها به‌طور قابل‌ملاحظه‌ای در پی جلب‌توجه گزینشگران (رأی‌دهندگان) داخلی و خارجی هستند و برای تقویت و گسترش تأثیر آن‌ها و ایجاد نتیجه و بازده با آن‌ها، از نفوذ خود استفاده می‌کنند. نفوذ مدیران موجب ایجاد اعتبار و شهرت آنان در بین سهامداران می‌شود. یک نظام حاکمیت شرکتی باید بکوشد تا سهامداران را از رفتار مغرضانه و مبتنی بر نفع شخصی مدیران، مصون بدارد. وجود یک هیئت‌مدیره توانا می‌تواند باعث ایجاد ثبات، باروری و کارآمدی سازمان شود و اعتماد سهامداران را جلب نماید. توانایی و اعتبار هیئت‌مدیره، انرژی اساسی و بنیادی برای راه‌اندازی و پیگیری فرآیند عملی کردن یک خواسته و هدف است؛ خصوصیتی که بدون آن مدیران قادر به اداره شرکت نخواهند بود. اعتبار در شرکت‌ها اغلب در نتیجه کار کردن با افراد و به‌واسطه آنان به دست می‌آید. هیئت‌مدیره‌های معتبر بیشتر قادر خواهند بود که تصمیماتشان را عملی کنند، از این‌رو زمانی که تصمیمات خوبی اتخاذ می‌کنند، تأثیر و نتیجه مثبتی می‌گذارند و تصمیمات بد و نامناسب آن‌ها عواقبی برای شرکت به همراه دارد. پژوهش‌ها همچنین تصدیق می‌کنند که بیشتر احتمال دارد که مدیران توانمند و مشهور اهداف و مقاصدشان را پیگیری کنند و این‌گونه تأثیر مثبتی در عملکرد و کارایی شرکت‌ها داشته باشند. این مدیران همچنین شبکه‌های ارتباطی فردی و حرفه‌ای قدرتمندی را گسترش می‌دهند که می‌توانند اطلاعات مهم بازار و قراردادهای سودمندی را در دسترسشان قرار دهند. فینکلستین (۱۹۹۲) بیان می‌کند، دانش بالا، تجربه یا دسترسی به اطلاعات محرمانه درون یک شرکت و اطلاعات مربوط به محیط خارج از شرکت منتج به قدرت و اعتبار هیئت‌مدیره می‌شود. نیروی تخصص، یک مدیر اجرایی را در موقعیتی قرار می‌دهد که بتواند مسائل مربوط به بی‌ثباتی و عدم قطعیت را رفع کند و به‌موجب آن بر انتخاب‌های شرکت اثر بگذارد. دانش تخصصی، از طریق تجربه، تحصیلات و ارتباطات شبکه‌ای در زمینه‌های مرتبط حاصل می‌شود. نیروی متخصص در مدیران اغلب منحصر به یک زمینه یا یک صنعت خاص است. نفوذ و اعتبار از احساس و تلقی مثبتی که دیگران، بر مبنای حسن شهرت هیئت‌مدیره دارند، حاصل می‌شود. اعتبار ممکن است از سابقه تحصیلی، وابستگی به نهادها یا انجمن‌ها، روابط دولتی، روابط شخصی با افراد برجسته یا موفقیت‌های فوق‌العاده منتج شود. با این‌حال، شناسایی عوامل تجربی اعتبار

هیئت‌مدیره به چالش گذاشته می‌شود، زیرا ارزیابی اعتبار هیئت‌مدیره چندبعدی است و شامل شایستگی در کار، توانایی، درستی و ... هستند و ویژگی‌هایی هستند که به‌صورت کمی قابل‌بیان هستند.

در چارچوب تئوری نمایندگی، اعضای بیرونی انگیزه اجتناب از تبانی با مدیران را دارند؛ زیرا ارزش سرمایه انسانی اعضای مستقل تا حدودی به‌وسیله مؤثر بودن نقش نظارتی آن‌ها تعیین می‌شود و اگر آن‌ها به‌طور کافی بر مدیران نظارت نکنند، ارزش سرمایه انسانی آن‌ها به‌عنوان اعضای بیرونی کم خواهد شد. بنابراین، اعضای بیرونی ممکن است از منافع سهامداران به‌طور مؤثرتری حفاظت کنند.

۴-۱ اهداف تحقیق

۴-۱-۱ هدف اصلی:

بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار.

۴-۱-۲ اهداف فرعی:

بررسی رابطه بین شرکت با فعالیت گسترده‌تر و دارای انسجام در هزینه‌ها

بررسی رابطه بین شرکت با وظایف دوگانه و انسجام در هزینه‌ها

بررسی رابطه بین شرکت با مدیران با تعهدات اجرایی بالاتر و انسجام در هزینه‌ها

۵-۱ سؤالات تحقیق

آیا بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن رابطه معنی‌داری وجود دارد؟

آیا شرکت با فعالیت گسترده‌تر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است؟

آیا شرکت با وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است؟

آیا شرکت با مدیران با تعهدات اجرایی بالاتر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است؟

۶-۱ فرضیه‌های تحقیق

۶-۱-۱ فرضیه اصلی:

رابطه معنی‌داری بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن وجود دارد

۶-۱-۲ فرضیات فرعی:

شرکت با فعالیت گسترده‌تر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است.

شرکت با وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است.

شرکت با مدیران با تعهدات اجرایی بالاتر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است.

۷-۱ جنبه نوآوری تحقیق

با توجه به بررسی‌های انجام‌شده توسط محقق، تاکنون تحقیقی در داخل کشور با عنوان "بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران" انجام نشده است و از این‌رو تحقیق دارای نوآوری می‌باشد.

۸-۱ روش تحقیق

پژوهش حاضر از حیث هدف تحقیق، از جمله تحقیقات کاربردی و از لحاظ طبقه‌بندی برحسب روش، از نوع تحقیقات توصیفی و از بین تحقیقات توصیفی از نوع تحقیقات پس‌رویدادی می‌باشد.

۹-۱ جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد.

۱۰-۱ قلمرو تحقیق

قلمرو مکانی: شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران.

قلمرو زمانی: دوره زمانی این تحقیق محدود به سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۵ می‌باشد.

قلمرو موضوعی: بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده

در بورس اوراق بهادار تهران

۱-۱۱ روش گردآوری داده‌ها

روش گردآوری داده‌ها به صورت اسنادی می‌باشد و همچنین جمع‌آوری داده‌ها برای سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۵ به صورت مقاطع سالانه موجود در سایت بورس می‌باشد.

۱-۱۲ ابزار گردآوری داده‌ها

داده‌های مالی از صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، با استفاده از نرم‌افزارهای تدبیر و ره‌آورد نوین گردآوری می‌شود، سپس با جمع‌بندی و محاسبات موردنیاز در نرم‌افزار اکسل برای تجزیه و تحلیل آماده می‌شود.

۱-۱۳ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از تحلیل اقتصادسنجی پانل دیتا استفاده می‌شود. تحلیل اقتصادسنجی این تحقیق با استفاده از نرم‌افزار اقتصادسنجی^۱ و نرم‌افزار آماری^۲ صورت می‌گیرد.

۱-۱۴ تعریف واژه‌ها و اصطلاحات

ریزش قیمت سهام^۳: ریزش (سقوط) قیمت سهام یا چولگی منفی بازده سهام^۴ پدیده‌ای است که در آن قیمت سهام یک شرکت دچار تعدیل شدید، منفی و ناگهانی می‌گردد. در تعریف دیگری ریزش قیمت سهام به عنوان تجدیدنظری ناگهانی و منفی در انتظارات سرمایه‌گذاران در مورد سهام یک شرکت شناخته می‌شود (هاتن، ۲۰۰۹).

عدم تقارن اطلاعاتی^۵: عدم تقارن اطلاعاتی هنگامی روی می‌دهد که تعدادی سرمایه‌گذاران در مورد شرکت اطلاعات مازاد بر آنچه که عموم از شرکت دارند، در اختیار داشته باشند. بر همین اساس طرفین مختلف درگیر در بازار استنباط‌های مختلفی از قیمت‌گذاری‌های سهام شرکت‌ها دارند. در واقع عمدتاً عدم تقارن موجود ناشی از اختلاف در زمان دریافت اطلاعات میان گروه‌های مختلف از جمله افراد درون‌سازمانی و برون‌سازمانی و یا میان خود سرمایه‌گذاران می‌باشد (بروان، ۲۰۰۳).

^۱ - Eviews

^۲ - Spss

^۳ Stock price drop

^۴ - Negative Return Skewness

^۵ Information asymmetry

رقابت در بازار سهام شرکت^۶ : تعداد سرمایه‌گذارانی که در مبادله سهام یک شرکت فعالیت می‌کنند. هراندازه تعداد سرمایه‌گذاران بیشتری وجود داشته باشد آن سهم از رقابت‌پذیری بالاتری برخوردار است (و رست، ۲۰۱۶)

---

^۶ Competition in the stock market of the company

فصل دوم:

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

۱-۲ مقدمه

آگاهی از چگونگی رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت و یا سطح فروش از اطلاعات مهم برای تصمیم‌گیری مدیران در خصوص برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، قیمت‌گذاری محصولات، تعیین نقطه سر به سر و سایر موارد مدیریتی است. در مدل‌های سنتی رفتار هزینه‌ها در حسابداری مدیریت، هزینه‌های متغیر نسبت به تغییرات حجم فعالیت به‌طور متناسب افزایش یا کاهش می‌یابند. به این معنا که بزرگی تغییرات در هزینه‌ها تنها به بزرگی تغییرات در حجم فعالیت وابسته است و جهت تغییرات افزایش یا کاهش در حجم فعالیت، تأثیری روی بزرگی تغییرات در هزینه‌ها ندارد، اما نتایج تحقیقات در سال‌های اخیر بیانگر آن است که میزان افزایش در هزینه‌ها هنگام افزایش در سطح فعالیت، بیشتر از میزان کاهش در هزینه‌ها هنگام کاهش در حجم فعالیت است. چنین رفتاری از هزینه‌ها را چسبندگی هزینه‌ها می‌نامند. نامتقارن هزینه‌ها یکی از ویژگی‌های رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت است و بیانگر آن است که بزرگی افزایش در هزینه‌ها هنگام افزایش سطح فعالیت، بیشتر از بزرگی کاهش هزینه‌ها در هنگام کاهش در سطح فعالیت است. از طرف دیگر بر اساس تئوری نمایندگی مدیران ممکن است به انجام فعالیت‌هایی اقدام کنند که باعث شود منافع آن‌ها بر منافع سهامداران ارجحیت یابد. بر اساس تئوری نمایندگی، ناسازگاری انگیزه‌های مدیران و سهامداران موجب می‌شود مدیران با فرصت‌طلبی، شرکت را بیشتر از اندازه بهینه آن توسعه دهند یا منابع بلااستفاده را برای افزایش مطلوبیت شخصی خود حفظ کنند. انگیزه‌های مدیران برای انجام چنین اقداماتی می‌تواند از دست ندادن مقام، قدرت، پاداش و شهرت باشد.

۲-۲ هیئت‌مدیره

یک هیئت‌مدیره گروهی از افراد است که به‌طور مشترک فعالیت‌های سازمان را نظارت می‌کنند، که می‌تواند یک شرکت سودآور، سازمان غیرانتفاعی یا یک سازمان دولتی باشد. چنین قواعد، وظایف و مسئولیت‌های هیئت‌مدیره، توسط مقررات دولتی (از جمله قانون شرکت‌های قضایی) و قانون اساسی و قانون اساسی سازمان تعیین می‌شود. این مقامات ممکن است تعداد اعضای هیئت‌مدیره، نحوه انتخاب آن‌ها و چگونگی دیدار آن‌ها را تعیین کنند. در سازمان با اعضای رأی‌گیری، هیئت‌مدیره به عضویت کامل سازمان می‌پردازد و ممکن است وابسته به آن باشد، که معمولاً برای اعضای هیئت‌مدیره رأی می‌دهد. در یک شرکت سهامی، مدیران غیر اجرایی توسط سهامداران به رأی دادن می‌رسند، و هیئت‌مدیره مسئولیت نهایی را برای مدیریت شرکت می‌گذارد. هیئت‌مدیره مدیر اجرایی شرکت را تعیین می‌کند و کلیه راهبردهای استراتژیک را تعیین می‌کند. در شرکت‌هایی با مالکیت پراکنده، شناسایی و نامزدی مدیران (که سهامداران رأی برای یا علیه) را

اغلب توسط هیئت‌مدیره انجام می‌شود، منجر به درجه بالایی از خودمختار. در یک شرکت سهامی غیر سهامی است که هیچ رأی عمومی به دست نیاورده است، هیئت‌مدیره عالی‌ترین نهاد موسسه است و اعضای آن گاهی توسط هیئت‌مدیره انتخاب می‌شوند

الف. مدت تصدی هیئت‌مدیره

یکی از مباحث موجود در زمینه موضوع هیئت‌مدیره، بر مسئله مدت تصدی اعضای هیئت‌مدیره تمرکز دارد. قضاوت سرمایه‌گذاران از توانایی هیئت‌مدیره می‌تواند تحت تأثیر روابط بلندمدت سرمایه‌گذاران و اعضای هیئت‌مدیره باشد؛ به عبارت دیگر دوره تصدی طولانی‌تر هیئت‌مدیره باعث ایجاد فرصت‌های بیشتری برای شرکت‌کنندگان در بازار سرمایه می‌شود تا توانایی هیئت‌مدیره را ارزیابی کنند. سهامداران از اعضای هیئت‌مدیره انتظاراتی دارند. اعضای هیئت‌مدیره می‌توانند از طریق انعقاد قراردادهای کارا در طی دوره تصدی خود و ارائه خدمات مطلوب، بیش‌ازحد انتظار سهامداران موجب ایجاد اعتبار شغلی و در نتیجه تصدی طولانی‌تر شوند. به عبارت دیگر، دوره تصدی طولانی‌تر می‌تواند حاکی از آن باشد که اطمینان بیشتری از توانایی تخمین زده آنان از سوی سهامداران وجود دارد. حضور طولانی‌مدت اعضای هیئت‌مدیره موجب ایجاد تمایل در آنان برای حفظ قدرت و تصدی می‌شود. تلاشی که هیئت‌مدیره در جهت حفظ قدرت و اعتبار به کار می‌گیرند و یا ترس از احتمال طرح دعاوی حقوقی علیه آن‌ها ساختارهایی است که مانع رفتارهای نامناسب هیئت‌مدیره می‌شود. سهامداران باگذشت زمان شناخت بهتری از فعالیت‌های هیئت‌مدیره به دست آورده و تجربه بیشتری کسب می‌کنند و بدین ترتیب توانایی آن‌ها در مورد مناسب بودن یا نبودن فعالیت‌های هیئت‌مدیره افزایش می‌یابد. بنابراین تصدی طولانی‌مدت اعضای هیئت‌مدیره می‌تواند اعتبار هیئت‌مدیره را بهبود بخشد. با توجه به اینکه مدیران جدید هر دو سال یکبار از میان سهامداران و بارأی اکثریت آنان انتخاب می‌شوند، لذا هیئت‌مدیره می‌تواند گزینه ارزش خود را افزایش دهد و موجب جلب رضایت و اعتماد سهامداران شود تا سهامداران برای دوره‌های آتی آنان را به سمت اعضای هیئت‌مدیره منصوب نمایند و در طی دوره تصدی طولانی‌مدت، هیئت‌مدیره می‌تواند با افزایش ارزش، شهرت و اعتبار شغلی خود را در بازار سرمایه ارتقا بخشد.

ب- ترکیب هیئت‌مدیره

بر اساس نظریه نمایندگی، مدیران (نمایندگان) شرکت ممکن است تابع مطلوبیت خود را به قیمت زیر پا گذاری منافع سهامداران حداکثر نمایند. از این‌رو سهامداران کنترل و نظارت بر مدیریت شرکت را به

هیئت‌مدیره واگذار نموده‌اند [۱۸]. یکی از مباحث مطرح‌شده در زمینه موضوع هیئت‌مدیره، بر مسئله ترکیب هیئت‌مدیره تمرکز دارد. ترکیب هیئت‌مدیره به‌عنوان نسبت اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره به‌کل تعداد اعضای هیئت‌مدیره نگریسته می‌شود. هر چه ترکیب هیئت‌مدیره از اعضای مستقل‌تری تشکیل‌شده باشد، مشکلات نمایندگی کمتر می‌گردد [۲۰]. معمولاً هیئت‌مدیره موظف هم‌تراز مدیرعامل قرار دارد. مدیرعامل بالاترین مقام اجرایی شرکت است و در انتخاب مدیران اجرایی (موظف)، قدرت کامل دارد. از این‌رو، با توجه به ارتباط تلویحی اعضای موظف هیئت‌مدیره با مدیرعامل، مدیران موظف شاید نتوانند وظایف نظارتی خود را به نحو اثربخش انجام دهند. ضمن آن‌که مدیران موظف ممکن است از موقعیت خود از طریق کنترل بر طرح‌های حقوق و مزایا و امنیت شغلی سوءاستفاده نمایند. برخلاف مدیران موظف، مدیران غیرموظف از مدیریت شرکت مستقل هستند و به همین دلیل در ایفای نقش نظارتی خود مؤثرتر عمل می‌نمایند. از این‌رو از دیدگاه نظری، هنگامی که هیئت‌مدیره مستقل از نسبت بالایی از اعضای غیرموظف تشکیل‌شده باشد، عملکرد شرکت ارتقا می‌یابد [۲۶]. از آنجاکه مدیران غیرموظف اکثراً در سایر شرکت‌ها دارای سمت‌های اجرایی مدیریت یا تصمیم‌گیری هستند، انگیزه بالایی برای کسب اعتبار به‌عنوان متخصص امر تصمیم‌گیری و برخورداری از فرصت‌های شغلی بهتر در آینده دارند. عدم همسویی مدیران موظف برای استفاده از ثروت مالکان برای منافع شخصی خویش با انگیزه مدیران غیرموظف برای کسب اعتبار باعث بهبود نظارت بر مدیریت شرکت به دلیل حضور مدیران غیرموظف در هیئت‌مدیره و در نتیجه بهبود عملکرد شرکت شده و کاهش هزینه‌های نمایندگی را در پی خواهد داشت [۱۸]. بسیاری از پژوهش‌ها، حامی این دیدگاه هستند که مدیران غیرموظف دارای اثرات مثبتی هستند و همچنین دریافته‌اند که هیئت‌مدیره‌هایی که تحت تسلط مدیران غیرموظف هستند به‌احتمال بیشتری در پی کسب بهترین منافع برای سهامداران خواهند بود. به‌طور مثال پیزن، پوپ و یانگ (۲۰۰۳) نشان دادند در صورتی که اکثریت اعضای هیئت‌مدیره با مدیران مستقل غیرموظف باشد، هیئت‌مدیره از کارایی بسیار بیشتری برخوردار خواهد بود. در کشور انگلستان و استرالیا، حضور حداقل ۳ عضو غیرموظف در ترکیب هیئت‌مدیره الزامی است. همچنین قوانین موجود در آمریکا، شرکت‌ها را ملزم نموده‌اند که حداقل دوسوم ترکیب هیئت‌مدیره، متشکل از اعضای غیرموظف باشد [۱۴]. اعضای غیرموظف باید مهارت‌ها، تجربیات و جسارت لازم برای به‌چالش کشیدن مدیران اجرایی را داشته باشند. مسئله‌ای که بسیاری از شرکت‌ها با آن دست‌به‌گریبان هستند، مسئله قدرت برخی مدیران اجرایی است. در بسیاری شرکت‌ها قدرت زیادی به مدیران اجرایی واگذار شده است، به‌گونه‌ای که این قدرت می‌تواند برای شرکت زیان‌آور باشد. برای حل این مشکل در اکثر نقاط دنیا، هیئت‌های مدیره کارآمدتر

شده‌اند، تعداد مدیران مستقل افزایش یافته است و "مدیران حرفه‌ای واقعی" به هیئت‌مدیره اعتبار و ارزش می‌دهند.

ج- عملکرد هیئت‌مدیره

انتظار می‌رود هیئت‌مدیره‌ای بانفوذ و معتبر حجم بالایی از معاملات را انجام دهد و در فعالیتهای مخاطره‌آمیز مشارکت کند و همواره ریسک‌پذیری زیادی داشته باشد. پژوهش‌ها تصدیق می‌کنند بازده مورد انتظار هر سرمایه‌گذاری با سطح ریسک آن رابطه بنیادی و اساسی دارد، به طوری که زمانی یک طرح با ریسک بالا قابل قبول است که بازده پیش‌بینی شده آن نیز، بسیار بالا باشد. بنابراین بین ریسک و بازده رابطه مستقیم وجود دارد. مدیران بانفوذی که در طرح‌های مخاطره‌آمیز سرمایه‌گذاری می‌کنند بازده بالایی را پیش‌بینی می‌نمایند و انتظار می‌رود عملکرد (بازده) بالاتری را نیز نسبت به سایر شرکت‌های رقیب موجود در صنعت داشته باشند. لذا در این پژوهش برای بررسی عملکرد هیئت‌مدیره به‌عنوان یکی از عوامل ایجاد اعتبار، از تفاوت بازده هر شرکت با میانگین بازده صنعت مربوط به آن شرکت استفاده شده است. در صورتی که تفاوت بازده شرکت از میانگین بازده صنعت مثبت باشد نشان‌دهنده عملکرد مطلوب و در صورتی که تفاوت بازده شرکت از میانگین بازده صنعت منفی باشد، نشان‌دهنده عملکرد ضعیف هیئت‌مدیره است.

۲-۲-۱ جلسات هیئت‌مدیره

جلسات هیئت‌مدیره، مکانی است که در آن مدیران اجرایی و اعضای هیئت‌مدیره اطلاعات خود را در مورد عملکرد شرکت، سیاست‌ها و طرح‌های آن مطرح می‌کنند و به اشتراک می‌گذارند. جلسات متعدد به برقراری ارتباط بهتر میان مدیران و اعضای هیئت‌مدیره کمک می‌کند. اما برگزاری جلسات بیش‌ازحد هیئت‌مدیره، علاوه بر هزینه‌هایی که دارد (از قبیل زمان مدیریت، هزینه‌ی مسافرت و حق‌الزحمه‌ی حضور در جلسات هیئت‌مدیره)، باعث انحراف مدیران شرکت از مسئولیت‌های عملیاتی و روزمره‌ی خود می‌گردد. از این رو، هیئت‌مدیره می‌بایست تعادلی میان هزینه - منفعت تعداد جلسات برقرار کند. در صورتی که هیئت‌مدیره بتواند در برقراری جلسات هیئت‌مدیره‌ی خود مؤثر عمل کند، بسته به محیط شرکت، می‌تواند منافع اقتصادی را با توجه به تئوری نمایندگی کسب نماید. و اقیاس در تحقیق خود در سال ۱۹۹۹ به این نتیجه دست‌یافت که افزایش تعداد جلسات هیئت‌مدیره پس از عملکرد ضعیف شرکت، باعث می‌گردد برگشت از عملکرد بد سریع‌تر اتفاق افتد. نتایج تحقیق آدامز و فریرا (۲۰۰۴) نیز نشان می‌دهد.

هنگامی که هیئت‌مدیره جلسات بیشتری برگزار می‌کند، ارزش شرکت افزایش می‌یابد ۴. ۲. دانش مالی هیئت‌مدیره برای نظارت بر مدیریت و مشارکت در تصمیم‌گیری، نیازمند مهارت‌های متنوع از قبیل حسابداری، بانکداری و قانون است تا بتواند برافزایش ارزش شرکت مؤثر باشد (هیلمن و پاتزول، ۲۰۰۰) فرض زیربنای این موضوع آن است که اعضای بدون تجربه در دانش حسابداری با مالی، توانایی کمتری در کشف مشکلات موجود در گزارش‌گری مالی دارند. همچنین وجود یک عنصر مالی باتجربه می‌تواند باعث شود دیگر اعضا حساس و هوشیار باشند.

۲-۲-۲ هیئت‌مدیره و مدیرعامل

وظیفه‌ی برگزاری و هدایت جلسات هیئت‌مدیره بر عهده‌ی رئیس هیئت‌مدیره است. در بسیاری از کشورها، مدیرعامل هم‌زمان در نقش رئیس هیئت‌مدیره قرار دارد. به‌عنوان مثال، در ۷۰ تا ۸۰ درصد از شرکت‌های آمریکایی، مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره شخص واحدی هستند. (را درس و همکاران، ۲۰۰۱) اما رویه‌های حاکمیت شرکتی رایج در اروپا، این دو نقش را تفکیک کرده‌اند و تنها در ۱۰ درصد از شرکت‌های انگلیسی، مدیرعامل هم‌زمان رئیس هیئت‌مدیره است. (گل‌س و همکاران، ۲۰۰۱) در آسیا وضعیت مابین آمریکا و اروپا است.

از دیدگاه نظری، هنگامی که مدیرعامل در جایگاه رئیس هیئت‌مدیره قرار می‌گیرد، تضاد منافع به وجود می‌آید. (پترا، ۲۰۰۵) همچنین در چنین حالتی، عملکرد نظارتی هیئت‌مدیره کاهش می‌یابد. (اگر اول، ۲۰۰۵) ترکیب نقش ریاست هیئت‌مدیره و مدیرعامل، مبین عدم جدایی کنترل و نظارت از مدیریت است. (فاما و جنسن، ۱۹۸۳) از این‌رو، ادبیات تئوریک بیان می‌دارد جدایی جایگاه هیئت‌مدیره و مدیرعامل، باعث عملکرد بهتر شرکت می‌گردد؛ اما نتایج تحقیقات تجربی در این خصوص حاوی نتایج متفاوتی است. (گیلان و همکاران، ۲۰۰۳) رو دیگر و دیگران (۲۰۱۰) در پژوهشی نشان دادند جدایی ترکیب نقش ریاست هیئت‌مدیره و مدیرعامل شرکت، رابطه‌ی معناداری با عملکرد شرکت ندارد. کولز و همکاران (۲۰۰۱) با بررسی ۱۴۴ شرکت نمونه بین سال‌های ۱۹۸۷ تا ۱۹۹۴، به این نتیجه دست یافتند که شرکت‌هایی که در آن مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره فرد واحدی نیست، عملکرد بهتری دارند. تیلور و واتر (۲۰۰۴) با بررسی ۳۱۳ مورد از عرضه اولیه سهام شرکت‌های استرالیایی بین سال‌های ۱۹۷۶ تا ۱۹۹۳، به این نتیجه رسیدند که جداسازی رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل با عملکرد عملیاتی بالاتری در ارتباط است.

از سوی دیگر، جدایی نقش رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل، هزینه‌هایی از قبیل عدم هماهنگی و قدرت تصمیم‌گیری پایین‌تر را در بردارد که می‌تواند به‌طور معکوس، بر عملکرد شرکت تأثیر بگذارد. راجدی و دیگران (۲۰۰۸) نشان دادند که بین عملکرد شرکت و ترکیب نقش ریاست هیئت‌مدیره و مدیرعامل، رابطه‌ای منفی وجود دارد. بوید (۱۹۹۵) با استفاده از اطلاعات ۱۹۲ شرکت در ۱۲ صنعت به این نتیجه دست یافتند که در شرایط حاکمیت شرکتی خوب، عملکرد شرکت در زمانی که مدیرعامل هم‌زمان در جایگاه رئیس هیئت‌مدیره قرار دارد، ارتقا می‌یابد. دالتون و دیگران (۱۹۹۸) با بررسی ۶۹ تحقیق انجام‌شده طی ۴۰ سال، به نتایج مشابهی دست یافتند. نتایج تحقیق پری کلی و دیگران (۱۹۹۷) نشان داد که هیچ‌گونه مزایای عملکردی برای جدایی نقش رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل وجود ندارد.

۲-۳ رفتار هزینه

ویس (۲۰۱۰) رفتار هزینه را به این صورت تعریف کرده‌اند: "رفتار هزینه به این معنی است که هزینه‌ها چگونه نسبت به تغییراتی که در سطح فعالیت رخ می‌دهد، واکنش نشان می‌دهند. مدیرانی که رفتار هزینه‌ها را بهتر بشناسند، شرایط بهتری برای پیش‌بینی مسیر هزینه‌ها در شرایط عملیاتی گوناگون داشته و می‌توانند فعالیت‌های شرکت و در نتیجه سود را بهتر طرح‌ریزی کنند. سؤالاتی که برای مدیران در عمل پیش می‌آیند، از این قبیل هستند: حذف یک خط تولید، چه تأثیری بر سود عملیاتی دارد؟ تولید بهتر است یا خرید؟ کدام قیمت‌ها باید افزایش یابد؟ افزایش فروش به میزان ۱۰٪ چه تأثیری بر سود عملیاتی می‌گذارد؟ پاسخ به این سؤالات و بسیاری از تصمیمات مدیریتی دیگر به دانش رفتار هزینه، وابسته است. در سیستم حسابداری مدیریت، هزینه منابع خریداری‌شده، ثبت و مصرف آن‌ها دنبال می‌شود. ردیابی این هزینه‌ها، مشاهده نحوه رفتار هزینه‌ها را برای مدیریت، امکان‌پذیر می‌کند. لازمه شناخت رفتار هزینه، درک صحیح مفاهیم منابع انعطاف‌پذیر و منابع مرتبط با ظرفیت است. در ادامه، دو الگوی اصلی رفتار هزینه یعنی هزینه‌های متغیر و هزینه‌های ثابت تشریح می‌شود که در بسیاری از سیستم‌های حسابداری وجود دارد.

- هزینه‌های متغیر منابع انعطاف‌پذیر، منابعی هستند که هزینه‌هایشان متناسب با مقادیر استفاده‌شده از آن‌ها است. منابع انعطاف‌پذیر، شامل مواردی مانند مواد خام و انرژی برق مصرفی ماشین‌آلات در کارخانه است. هزینه‌های منابع انعطاف‌پذیر، هزینه‌های متغیر نامیده می‌شوند. به دلیل این‌که هزینه‌های متغیر، متناسب با مقادیر استفاده‌شده از منابع هستند، می‌توان آن‌ها را به فعالیت‌های زیربنایی مانند تعداد واحدهای تولیدشده نسبت داد (در وری، ۲۰۰۷).

- هزینه‌های ثابت در مقابل، منابع مرتبط با ظرفیت، پیش از انجام فعالیت‌ها تحصیل می‌شوند و بهای آن‌ها نیز زودتر پرداخت می‌شود. هزینه‌های مربوط به این منابع، هزینه‌های ثابت نامیده می‌شوند. زیرا این هزینه‌ها متناسب با ظرفیتی که تحصیل شده است، تغییر می‌کنند و ارتباطی با ظرفیت استفاده‌شده ندارند. بیشتر هزینه‌های پرسنلی و همچنین هزینه استهلاک ماشین‌آلات و ساختمان‌ها، هزینه ثابت هستند. هزینه‌های ثابت با سطح برنامه‌ریزی شده فعالیت‌ها مرتبط است، نه با سطح واقعی فعالیت‌ها (دروری، ۲۰۰۷).

۲-۳-۱ مفروضات اصلی الگوی رفتار هزینه

در نگرش سنتی حسابداری صنعتی، طبقه‌بندی هزینه‌ها به اجزای ثابت و متغیر با توجه به سه مفهوم موضوع هزینه، افق زمانی و دامنه مربوط انجام می‌شود. به همین دلیل در این بخش، ابتدا هر یک از این مفاهیم به صورت مختصر توضیح داده شده و سپس مفروضات اصلی الگوی هزینه ارائه می‌شود.

- موضوع هزینه هر موضوعی که اندازه‌گیری مجزای هزینه آن مورد نیاز باشد، موضوع هزینه تلقی می‌شود. یک‌قلم هزینه خاص ممکن است نسبت به یک موضوع هزینه، متغیر و نسبت به موضوع هزینه دیگر، ثابت باشد.

- افق زمانی تعیین این که یک‌قلم هزینه نسبت به فعالیت خاصی، ثابت یا متغیر است، به افق زمانی تصمیم، بستگی دارد. با فرض ثابت ماندن سایر عوامل، هر چه افق زمانی، بلندتر باشد، به احتمال بیشتری آن هزینه متغیر خواهد بود.

- دامنه مربوط نکته دیگر در استفاده از الگوهای رفتار هزینه، این است که این الگوها فقط در دامنه مربوط، معتبر هستند. مقصود از دامنه مربوط، دامنه‌ای است که در آن محدوده، رابطه‌ای خاص بین هزینه و عامل هزینه برقرار است. خارج از این دامنه، الگوهای رفتار هزینه تغییر می‌کند و به شکل غیرخطی درمی‌آید (هورن گرن و همکاران، ۱۳۸۹، ترجمه پارسائیان). هزینه‌های متغیر و ثابت بر مبنای مفروضات مهمی به شرح زیر تعریف می‌شود (۱) با توجه به یک موضوع هزینه خاص، هزینه‌ها به ثابت یا متغیر طبقه‌بندی می‌شوند. (۲) محدوده زمانی، مشخص است. (۳) منحنی کل هزینه‌ها به صورت خطی مستقیم است. (۴) تنها یک عامل هزینه وجود دارد. یعنی اثر سایر عوامل بر هزینه‌ها ثابت نگه‌داشته می‌شود. (۵) تغییر عامل هزینه، فقط در دامنه مربوط رخ می‌دهد (هورن گرن و همکاران، ۱۳۸۹، ترجمه پارسائیان).

۲-۳-۲ مدل سنتی رفتار هزینه‌ها

هزینه‌ها را می‌توان از جنبه‌های گوناگون و برای مقاصد مختلف به گروه‌های متفاوت، طبقه‌بندی و توصیف کرد. اندازه‌گیری و طبقه‌بندی هزینه‌ها بر اساس رفتارهایی که در شرایط مختلف بروز می‌دهند در انواع مؤسسات انتفاعی فوق‌العاده حائز اهمیت است؛ و ازلحاظ دستیابی به عملیات موفقیت‌آمیز در مؤسسات تولیدی، موضوعی حیاتی است. هزینه‌ها را می‌توان با توجه به گرایش آن‌ها طبقه‌بندی کرد قائمی و نعمت‌اللهمی، (۱۳۸۶).

گرایش هزینه‌ها، به چگونگی واکنش هزینه‌ها در برابر تغییر سطح فعالیت اشاره دارد. تفکر ایجاد ارتباط بین هزینه‌ها و سطح فعالیت‌ها در اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل ۱۹۷۰ در آثار برخی از دانشمندان از جمله سولومون و استابوس ارائه گردید. پس‌از آن نظریات فراوانی در این زمینه ارائه شد که به طبقه‌بندی هزینه‌ها با توجه به گرایش آن‌ها پرداختند. این نظریات، مدل سنتی رفتار هزینه را تشکیل می‌دهند. مدل سنتی رفتار هزینه‌ها در ادبیات حسابداری، بین هزینه‌های ثابت و متغیر با توجه به گرایش آن‌ها تفاوت قائل می‌شوند. فرض می‌شود هزینه‌های ثابت مستقل از سطح فعالیت هستند؛ درحالی‌که هزینه‌های متغیر به‌صورت خطی و متناسب با تغییرات در سطح فعالیت تغییر می‌کنند. برای این مدل فرضیات بیان‌شده در بند قبل، در نظر گرفته می‌شود که علاوه بر ساده‌سازی جهان واقعی، این مدل را از روشی که هزینه‌ها در واقعیت رفتار می‌کنند دور نگه می‌دارد.

۲-۳-۳ مدل نوین رفتار هزینه‌ها

در مدل سنتی، تغییرات هزینه تنها به‌اندازه تغییر در فعالیت بستگی دارد و برای افزایش سطح فروش و کاهش آن یکسان تغییر می‌کنند، به‌عبارت‌دیگر جهت تغییر تأثیری روی میزان تغییر هزینه‌ها ندارد (ویس، ۲۰۱۰). همچنین در مدل سنتی، تصمیمات مدیران در فرایند تعدیل منابع دارای نقش صریحی نمی‌باشند و هزینه‌ها توسط سطح فعالیت دوره جاری، بدون توجه به سطح فعالیت در گذشته و آینده تعیین می‌شود. در نتیجه بین تغییرات فروش و تغییرات هزینه، رابطه‌ای اتوماتیک در نظر گرفته می‌شود (بتکر و همکاران، ۲۰۱۱). اما نتایج تحقیقات برخی محققان (نوریین و سودر ستورم، ۱۹۹۷؛ کالیجا همکاران، ۲۰۰۶، در سال‌های اخیر بیانگر آن است که میزان افزایش در هزینه‌ها هنگام افزایش در سطح فعالیت، بیشتر از میزان کاهش در هزینه‌ها هنگام کاهش در سطح فعالیت معادل افزایش سطح فعالیت می‌باشد. چنین رفتاری از هزینه را چسبندگی هزینه می‌نامند.

در مدل نوین رفتار هزینه، بسیاری از هزینه‌ها و نه همه آن‌ها ناشی از تعهد آگاهانه منابع، توسط مدیر می‌باشند. زمانی که تقاضا افزایش می‌یابد، مدیران منابع را به میزان کافی افزایش می‌دهند تا به فروش بیشتری دست یابند. اما زمانی که فروش کاهش می‌یابد، عملاً برخی منابع، قابل استفاده نیست. به دلیل این که نوسانات تقاضا، تصادفی است، مدیران باید پیش از تصمیم‌گیری درباره کاهش منابع، احتمال موقتی بودن کاهش تقاضا را ارزیابی کنند. چسبندگی هزینه‌ها زمانی روی می‌دهد که به هنگام کاهش تقاضا، مدیران برای اجتناب از هزینه‌های تعدیل، تصمیم به حفظ منابع بلااستفاده می‌گیرند. هنگام کاهش تقاضا مدیر می‌تواند متناسب با تغییرات سطح تقاضا منابع شرکت را تعدیل کند اما این کار باعث ایجاد هزینه‌های تعدیل (شامل هزینه‌های تعدیل مربوط به نیروی کار و تجهیزات) می‌شود. در واقع شرکت‌ها برای کنار گذاشتن منابع و جایگزینی همان منابع در صورت بازگشت تقاضا منابع شرکت را تعدیل کند اما این کار باعث ایجاد هزینه‌های تعدیل (شامل هزینه‌های تعدیل مربوط به نیروی کار و تجهیزات) می‌شود. در واقع شرکت‌ها برای کنار گذاشتن منابع و جایگزینی همان منابع در صورت بازگشت تقاضا به وضعیت اولیه، ناگزیر به تحمل هزینه‌های تعدیل هستند. هزینه‌های تعدیل شامل مواردی همچون پرداخت خسارت به کارکنان کنار گذاشته شده و هزینه‌های جستجو و آموزش کارکنان جدید است. علاوه بر این هزینه‌ها هزینه‌های سازمانی مانند تضعیف روحیه کارکنان باقی مانده به دلیل قطع ارتباط با همکاران خود و فرسایش سرمایه انسانی به دلیل ازهم‌گسیختگی گروه‌های کاری نیز جزئی از هزینه‌های تعدیل محسوب می‌شود.

اختیارات مدیریت برای تعیین سطح منابع، هنگام کاهش تقاضا یکی از عوامل ایجاد چسبندگی هزینه‌های مربوط به این منابع می‌باشد. (اندرسون و همکاران، ۲۰۰۷). با توجه به نمودار، شرکت در سطح ولا مشغول به فعالیت است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، اگر سطح فعالیت، افزایش یابد و به سطح YH برسد رفتار هزینه‌ها متقارن خواهد بود. اما در صورت کاهش سطح فعالیت به YL، بسته به شرایط، ممکن است سه نوع رفتار هزینه مشاهده شود. خط پررنگ نشان می‌دهد که کاهش هزینه‌ها، کمتر از کاهش سطح فعالیت است. این رفتار حاکی از رفتار چسبنده هزینه‌ها است. اگر هزینه‌ها متناسب با سطح فعالیت کاهش یابند، رفتار متقارن بروز می‌کند و در نهایت، اگر هزینه‌ها بیشتر از کاهش سطح فعالیت، کاهش یابند، نشان‌دهنده رفتار ضد چسبنده هزینه‌ها است، که در نمودار با نقطه چین نمایش داده شده است.

۲-۳-۴ عوامل مؤثر بر رفتار هزینه

اثر جریان وجه نقد آزاد بر عدم تقارن هزینه جریان وجه نقد آزاد از طریق نسبت تفاضل جریان وجه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی و سود سهام تقسیمی، بر مجموع دارایی‌ها محاسبه می‌شود. اثر جریان وجه نقد آزاد بر عدم تقارن هزینه، بر اساس میزان تمایل مدیران به حکومت طلبی، به دلیل وجود مسئله نمایندگی بیان می‌شود. زمانی که جریان وجه نقد آزاد در شرکت زیاد باشد، احتمالاً مدیران این وجوه نقد مازاد را صرف هزینه‌های غیرضروری می‌کنند. بنابراین عدم قرینگی هزینه‌ها به وسیله جریان وجه نقد آزاد افزایش می‌یابد. همچنین پرداخت سود سهام به‌عنوان یکی از ابزارهای مؤثری تلقی می‌شود که می‌توان به وسیله مدیران، جهت کاهش تعارض‌های نمایندگی در شرکت به کار گرفته شود (با تالا و راثو، ۱۹۹۵)، زیرا پرداخت سود سهام باعث کاهش جریان وجه نقد مازاد و هدر رفتن آن می‌شود (لابورتا و همکاران، ۲۰۰۰).

۵-۳-۲ اثر دوره تصدی مدیرعامل بر عدم تقارن هزینه

دوره تصدی مدیرعامل بیان‌کننده تعداد سال‌هایی است که مدیریت در سمت خود بوده است. در مورد دوره تصدی مدیرعامل، استدلال می‌شود که مدیرعامل در جایگاهی است که ترکیب هیئت‌مدیره را کنترل می‌کند و بنابراین توانایی نظارت توسط هیئت‌مدیره را کاهش می‌دهد (هرمالین و ویزیچ، ۱۹۸۸؛ جنسن، ۱۹۹۳). یکی از راه‌های شناسایی این موضوع از طریق طول مدت خدمت او با عنوان مدیرعامل است. از آنجایی که در صورت افزایش تصدی مدیرعامل، جایگاه مدیرعامل ممکن است ثبات و قدرت بیشتری پیدا کند، لذا احتمال کمتری دارد که منافع سهامداران را دنبال کند (هرمالین و ویزیچ، ۱۹۸۸). همچنین بین مدت‌زمان تصدی مدیرعامل در هیئت‌مدیره و مدیریت سود رابطه معنی‌دار مثبت وجود دارد. با افزایش دوره تصدی مدیریت، بحث افزایش حکومت طلبی مدیران امپراتوری سازی) مطرح می‌شود. حکومت طلبی مدیران، باعث افزایش سریع هزینه‌های A & SG هنگام افزایش فروش یا کاهش آهسته این هزینه‌ها هنگام کاهش فروش شود. بنابراین مدیران حکومت طلب در مقابل کوچک شدن اندازه شرکت ناشی از کاهش سطح فعالیت، مقاومت می‌کنند. این رفتار مدیریت، عدم قرینگی هزینه را به وجود می‌آورد.

۶-۳-۲ اثر افق فکری مدیرعامل بر عدم تقارن هزینه

افق فکری مدیرعامل از طریق مقایسه تغییرات مدیرعامل یک شرکت در دو سال پیاپی محاسبه می‌شود. مدیران برای ایجاد امپراتوری انگیزه دارند. چون آن‌ها انتظار دارند در صورت افزایش اندازه شرکت، پاداش بیشتر و مقام بالاتری کسب کنند (مورفی، ۱۹۸۵؛ جنسن و مورفی، ۱۹۹۰؛ رز و شپارد، ۱۹۹۷). از آنجایی که مزایای انباشته مورد انتظار از قبیل پاداش و مقام با افق مدیران افزایش می‌یابد (یعنی تعداد سال‌هایی که مدیر

انتظار دارد در شرکت باقی بماند)، انگیزه‌های امپراتوری باید با افق مدیر افزایش یابد. دیچو و اسلون (۱۹۹۱) دریافتند که مدیران در خلال سال‌های آخر مدیریتشان در شرکت مخارج تحقیق و توسعه کمتری خرج می‌کنند. بنابراین انتظار می‌رود مدیرانی که در سال‌های آخر خدمتشان هستند به احتمال کمتری امپراتوری سازند و به احتمال زیاد هزینه‌های عمومی، اداری و فروش را کاهش می‌دهند. بنابراین عدم تقارن هزینه در سال تغییر مدیرعامل و یا بلافاصله قبل از تغییر مدیرعامل، کاهش می‌یابد.

اثر میزان پرداختی‌های ثابت به مدیرعامل بر عدم تقارن هزینه میزان پرداختی‌های ثابت از طریق نسبت پاداش بر مجموع پاداش و حقوق و دستمزد محاسبه می‌شود. با توجه به ادبیات امپراتوری سازی، مدیران مایل به رشد بیش از اندازه مطلوب سهامداران با نگرداشتن منابع بدون استفاده، باهدف افزایش مطلوبیت شخصی خود هستند. مطلوبیت شخصی مدیر می‌تواند به شکل به دست آوردن اعتبار، مقام، قدرت یا پاداش باشد (جنسن، ۱۹۸۶، استالز، ۱۹۹۰، مسالیز، وانگ و زی ۲۰۰۷، هوپ و تامس، ۲۰۰۸). ساختار طرح پاداش مدیران، انگیزه‌های امپراتوری سازی آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

کانیاین (۲۰۰۰) دریافت که تحت مفروضات کاهش ریسک گریزی مطلق، انگیزه‌های امپراتوری سازی یک مدیر زمانی که پاداش او توسط یک درآمد ثابت پوشش داده می‌شود، ضعیف هستند. نتایج پژوهش کانیاین نشان می‌دهد که قراردادهای انگیزشی در واقع انگیزه‌های بیشتری برای امپراتوری سازی ایجاد می‌کند. بر اساس دیدگاه کانیاین، پیش‌بینی می‌شود زمانی که درصدهای پرداخت پاداش مدیرعامل شرکت در معرض ریسک (غیرثابت قرار بگیرد، مدیران باید مشوق‌های امپراتوری سازی بیشتر داشته باشند، که منجر به عدم تقارن هزینه بیشتری می‌شود. در مقابل، با افزایش میزان پرداختی‌های ثابت به مدیرعامل، عدم قرینگی هزینه کاهش می‌یابد. مطابق با استدلال کانیاین، بنگر و همکاران (۲۰۱۱) به این نتیجه دست یافتند که پرداخت نقدی دارای رابطه منفی با تغییر در هزینه‌های SG & می‌باشد، زیرا شرکت‌ها از پاداش نقدی برای جریمه کردن خرج هزینه‌های بی‌فایده روی هزینه‌های A & S G استفاده می‌کنند. از این رو، در صورت افزایش ریسک پرداخت پاداش و دستمزد مدیرعامل، عدم قرینگی افزایش می‌یابد.

۴-۲ مبانی نظری تحقیق

اصول راهبری شرکت‌ها (سازوکار راهبری)، سیستمی است که مشکلات نمایندگی بین مدیران و سهامداران را بهبود می‌بخشد. بر اساس بررسی‌های انجام‌شده، سقوط سهام شرکت‌هایی چون آدلفا، انرون و ورلدکام تا حد زیادی به علت اصول راهبری شرکت‌ها ضعیف شرکت‌های فوق بوده است (کنزلمان و دکین^۵، ۲۰۰۴). استقرار یک نظام اصول راهبری شرکت‌ها مؤثر و کارا باعث می‌گردد منافع مدیران و مالکان در یک راستا قرار گیرد، عملکرد عملیاتی شرکت بهبود یابد و شرکت‌ها رشد و گسترش یابند.

سازوکارهای راهبری از اجزای مختلفی تشکیل شده است. هیئت‌مدیره کارا یکی از این اجزاء می‌باشد. هیئت‌مدیره و مدیرعامل نقشی غیرقابل‌انکار در انتخاب راهبرد مدیریت مالیات ایفا می‌کنند، زیرا این افراد باید درباره تخصیص بهینه منابع شرکت، عملکرد آن و همچنین افزایش ثروت سهامداران پاسخگو باشند. مدیری که به دنبال بهبود میزان فروش شرکت خود باشد در درجه اول به فکر افزایش نرخ رشد فروش می‌باشد و در نتیجه در هزینه تبلیغات و توسعه ظرفیت تولیدی شرکت سرمایه‌گذاری می‌کند و منابع را به این سمت سوق می‌دهد. پس‌ازاین، از آنجاکه معمولاً سود شرکت مورد توجه استفاده‌کنندگان اطلاعات قرار می‌گیرد، مدیر باید در فکر افزایش رقم مزبور نیز باشد. مدیریت مؤثر مالیات، یکی از مهم‌ترین ابزارها در رسیدن به این هدف می‌باشد، زیرا با برنامه‌ریزی مالیاتی می‌توان نرخ مؤثر مالیات را کاهش داد، که منجر به افزایش سود پس از مالیات و همچنین کاهش جریان‌های نقدی خروجی از بابت مالیات نیز خواهد شد (گوپتا و نیوبری، ۱۹۹۷)

هیئت‌مدیره مهم‌ترین عامل در کنترل و نظارت بر مدیریت شرکت و محافظت از منابع سهامداران قلمداد می‌شود. یکی از مباحث طرح‌شده در زمینه‌ی موضوع هیئت‌مدیره، بر مسئله‌ی ترکیب هیئت‌مدیره تمرکز دارد. در این زمینه که چگونه ترکیب هیئت‌مدیره بر نظارت و در نتیجه بر عملکرد تأثیر می‌گذارد، نظرات مغایری وجود دارد ادبیات موجود بیانگر آن است که ترکیب هیئت‌مدیره با میزان مسائل نمایندگی مرتبط است. نتیجه این ادبیات بیانگر آن است که شرکت‌ها با هیئت‌های بزرگ‌تر و مدیران داخلی بیشتر تمایل به مسائل نمایندگی بیشتر دارند، برعکس مؤسسات تجاری با هیئت‌های کوچک و درصد بیشتر مدیران غیرموظف با رفاه سهامداران و عملکرد موسسه تجاری ارتباط بیشتری دارند، هیئت‌مدیره با اندازه کوچک‌تر آسان‌تر می‌تواند مدیریت را در تخصیص و تسهیم دارایی‌ها برای مدیریت مالیات متقاعد کند، بنابراین اندازه هیئت‌مدیره یکی از عوامل اثرگذار بر مدیریت مالیات می‌باشد (مینیک و نوگا^۶، ۲۰۱۰).

ترکیب هیئت‌مدیره به‌عنوان نسبت اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره به‌کل تعداد اعضای هیئت‌مدیره نگریده می‌شود. هرچه ترکیب هیئت‌مدیره از اعضای مستقل‌تری تشکیل شده باشد، مشکلات نمایندگی کمتر می‌گردد (هرمالین و ویسیچ^۷، ۱۹۹۲). برخلاف مدیران موظف، مدیران غیرموظف از مدیریت شرکت مستقل هستند و به همین دلیل در ایفای نقش نظارتی خود مؤثرتر عمل می‌نمایند. از این‌رو، از دیدگاه نظری، هنگامی‌که هیئت‌مدیره مستقل و از نسبت بالایی از اعضای غیرموظف تشکیل شده باشد، عملکرد شرکت ارتقا می‌یابد (مد و دونالد سون^۸، ۱۹۹۸). همچنین، هیئت‌مدیره‌های مستقل‌تر در یک موقعیت بهتر برای سوق دادن منابع به سمت مدیریت مالیات هستند، زیرا آن‌ها به دلیل استقلالشان یک بینش وسیع‌تر از شرکت و عملکرد کلی آن دارند.

دوگانه بودن مسئولیت مدیرعامل هنگامی رخ می‌دهد که مدیرعامل (CEO) شرکت به‌عنوان رئیس هیئت‌مدیره هم انتخاب شود. این امر ممکن است به تضاد منافع و از دست رفتن استقلال منجر گردد. وقتی‌که مدیرعامل در ترکیب هیئت‌مدیره نیز باشد (دوگانگی وظایف مدیرعامل) تهدید کمتری برای از دست دادن کار آن وجود دارد و این دوگانگی وظایف باعث می‌شود که مدیر انگیزه کمتری برای بهبود عملکرد داشته باشد و اثر منفی بر عملکرد شرکت می‌گذارد (مینیک و نوگا، ۲۰۱۰). بنابراین، اقدامی در جهت مدیریت مالیات و افزایش عملکرد از سوی مدیرعامل صورت نمی‌گیرد.

رفتار هزینه نامتقارن

از آنجایی‌که شناخت رفتار هزینه یکی از مباحث مهم حسابداری بهای تمام‌شده و مدیریت است و همچنین توجه مدیران به کاهش و افزایش منابع در جهت هر چه بهتر و بیشتر بهره گرفتن از آن‌ها به منظور تولیدات و ارائه کالا و خدمات می‌باشد در نتیجه نیاز به بررسی "مدل رفتار نامتقارن هزینه ۹" و اینکه چگونه رفتار هزینه می‌تواند طبق انتظارات مدل‌های هزینه‌یابی سنتی به وقوع نپیوندد و تأثیرگذار نباشد، بسیار لازم به نظر می‌رسد. در دنیای رقابتی کنونی که شرکت‌ها و کارخانجات سراسر دنیا در فکر ارائه و عملیاتی کردن طرح‌های مقرون‌به‌صرفه برای کاهش هزینه‌های تولید می‌باشند و با توجه به حساسیت همیشگی بر روی موضوع حسابداری بهای تمام‌شده، توجه خاص به رفتار هزینه‌ها را می‌طلبد و پژوهش در این زمینه عاقلانه و حتی ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین هدف اصلی این پژوهش شناخت دقیق‌تر مقوله رفتار نامتقارن هزینه‌ها نسبت به تغییرات حجم با در نظر گرفتن دو عامل تغییرات تولید در کوتاه‌مدت و تغییرات ظرفیت در میان‌مدت و بلندمدت که به ترتیب ناشی از تغییرات فروش و دارایی‌های ثابت هستند، می‌باشد. بررسی رفتار نامتقارن هزینه در قالب یک مدل دو محرکه از چسبندگی هزینه و اینرسی هزینه صورت می‌گیرد.

آگاهی از چگونگی رفتار هزینه‌ها نسبت به تغییرات سطح فعالیت یا سطح فروش، از اطلاعات مهم برای تصمیم‌گیری و قضاوت مدیران در خصوص برنامه‌ریزی و بودجه‌بندی، قیمت‌گذاری محصولات، تعیین نقطه سربه‌سر و سایر موارد مدیریتی است. در مدل سنتی رفتار هزینه، بدون توجه به نقش مدیران در فرآیند تعدیل و به‌کارگیری منابع، ارتباطی میان هزینه‌ها و سطوح فعالیت برقرار می‌شود (بنکر و بیزالو، ۲۰۱۴). شواهد تجربی برخی از پژوهشگران در سال‌های اخیر (اندرسون، بنکر و جانا کیر امان، ۲۰۰۳؛ بنکر و چن، ۲۰۰۶؛ نورین و سودراستورم، ۱۹۹۷؛ بنکر و بیزالو، ۲۰۱۴) نیز نشان می‌دهد، سرعت افزایش برخی هزینه‌ها در هنگام افزایش سطح فروش، بیشتر از سرعت کاهش سطح هزینه‌ها در هنگام کاهش سطح فروش است. به این رفتار هزینه، چسبندگی هزینه گفته می‌شود. در مقابل در صورتی که سرعت افزایش در برخی هزینه‌ها در هنگام افزایش سطح فروش، کمتر از سرعت کاهش سطح هزینه‌ها در هنگام کاهش سطح فروش باشد، به این رفتار هزینه، ضد چسبندگی اطلاق می‌شود (نمازی، دوانی پور، ۱۳۸۹؛ بنکر و بیزالو، ۲۰۱۴). در این پژوهش به رفتارهای چسبنده، شبه چسبنده و ضد چسبنده هزینه، رفتار نامتقارن هزینه‌ها گفته می‌شود. در ساختار رفتار کاملاً نامتقارن هزینه‌ها (چسبنده و ضد چسبنده)، هزینه‌ها در اثر تصمیمات سنجیده مدیران درباره منابع تعهد شده شکل می‌گیرند. به دلیل رفتار نامنظم برخی از هزینه‌ها، مدیران تصمیمات جداگانه‌ای برای تغییر در منابع مربوط به آن‌ها می‌گیرند، زیرا چنین منابعی را نمی‌توان به مقدار اندک افزایش یا کاهش داد؛ با تغییرات منابع را با سرعت کافی با تغییرات کوچک تقاضا هماهنگ نمود. برای تبیین رفتار نامتقارن هزینه‌ها عموماً سه دلیل عمده ارائه شده است (بنکر و همکاران، ۲۰۱۱؛ بنکر و بیزالو، ۲۰۱۴):

۱. مقدار نابرابر هزینه‌های تعدیل روبه بالا و رو به پایین منابع

۲. خوش‌بینی یا بدبینی نسبت به رشد فروش شرکت

۳. ملاحظات روان‌شناختی و نمایندگی

با توجه به مطالب مطرح‌شده، می‌توان اظهار نمود که وجود عامل انسانی (همچون مدیریت سازمان)، عوامل رفتاری و الگوهای قضاوت مدیران در تعیین سطح هزینه‌ها مؤثر

تاکنون در ادبیات مربوط به رفتار نامتقارن هزینه‌ها، بحثی راجع به نحوه الگوهای قضاوت و تصمیم‌گیری مدیران صورت نگرفته است؛ و در بیشتر پژوهش‌ها رفتار نامتقارن هزینه‌ها و عوامل مالی و قابل‌سنجش برای چسبندگی هزینه‌ها بحث شده است (بنکر، سیفت سی و ماشروالا، ۲۰۱۱). انتظار می‌رود در صورت متقارن بودن رفتار هزینه‌ها، دقت در شناخت و پیش‌بینی تغییرات در سطح هزینه‌ها بیشتر باشد، چراکه در چنین

شرایطی به قضاوت‌های ذهنی کمتری جهت برآورد هزینه‌ها نیاز است. مطالعات انجام‌شده در مورد تئوری یادگیری احتمالی بر اساس نشانه‌های چندگانه، نشان دادند که شکل توابع بر دستاوردها و نتایج آزمودنی‌ها تأثیرگذار می‌باشد به‌طور خاص، رابطه‌ی خطی بهتر از رابطه غیرخطی یاد گرفته می‌شود و هنگامی که این رابطه خطی مثبت باشد، نسبت به رابطه خطی منفی سریع‌تر آموخته خواهد شد (شیتس و میلر، ۱۹۷۴؛ بر مر کویلنستیاما و لیلجر گرن، ۱۹۷۴؛ دالووا، ۲۰۱۲). آزمودنی‌هایی که روابط خطی را یاد می‌گیرند در مقابل آزمودنی‌هایی که روابط غیرخطی را یاد می‌گیرند، دستاورد بهتری در قضاوت‌های خوددارند. همچنین علت تشخیص بهتر روابط خطی به خاطر دقت بیشتر آزمودنی‌ها در کشف رابطه خطی در یک فعالیت با رابطه خطی می‌باشد و مشکلی در زمینه یکنواختی فرد در مدل قضاوت خود وجود ندارد (شیتس و میلر، ۱۹۷۴؛ دالووا، ۲۰۱۲). با این وجود، مطالعات متعددی گویای این است که در شرایط نیاز به فرآیندهای تصمیم‌گیری سریع و ارزان‌قیمت، تمایل مدیران به محاسبات و برآوردهای ذهنی به جای محاسبات آماری و دقیق می‌باشد (بنکر، پوتر و سرینا و اسان، ۲۰۰۰؛ ایتنر، لارکر و میر، ۲۰۰۳). بنابراین، با توجه به تئوری یادگیری احتمالی بر اساس نشانه‌های چندگانه پیش‌بینی می‌شود که افراد تغییرات متقارن (رابطه خطی) را بهتر و دقیق‌تر از تغییرات نامتقارن در هزینه‌ها پیش‌بینی نمایند. انتظار بر این است که تغییرات در شیب منفی رفتار هزینه‌ها (زمان کاهش هزینه)، به‌وسیله بیشتر افراد درک نگردد، چراکه آن‌ها استنباط خود را از طرف رابطه مثبت بین درآمد و هزینه به دست آورده و این رابطه را به‌طرف منفی تعمیم می‌دهند؛ بنابراین، در طرف کاهش هزینه‌ها احتمالاً پیش‌بینی‌های آن‌ها دقیق نخواهد بود. همچنین در زمانی که رفتار هزینه‌ها به‌صورت ضد چسبنده باشد، عموماً در بخش منفی تغییرات هزینه‌ها اخلاص (واکنش بیش‌ازحد به کاهش هزینه‌ها به وجود می‌آید و افراد بخش مثبت را به بخش منفی تعمیم می‌دهند که این مطلب منجر می‌شود تا آن‌ها در پیش‌بینی‌های خود (هم در مورد بخش مثبت تغییرات و هم در مورد بخش منفی تغییرات دچار مشکلاتی در زمینه قضاوت و پیش‌بینی گردند، در شرایطی که در هنگام رفتار چسبنده در بخش منفی تغییرات در هزینه واکنش کمتر از حد به کاهش هزینه‌ها وجود دارد که تقابل این واکنش بیش‌ازحد در زمان رفتار ضد چسبنده و کمتر از حد در زمان رفتار چسبنده می‌تواند دقت قضاوت در این دو گروه را تحت تأثیر خود قرار دهد (دالووا، ۲۰۱۲).

۲-۵ چارچوب نظری تحقیق

اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) مدل رگرسیون پیشگامی برای بررسی این نکته ارائه می‌کنند که آیا افزایش هزینه با کاهش هزینه برای تغییر مساوی فعالیت تفاوت می‌کند یا خیر. این مدل قادر به اندازه‌گیری پاسخ هزینه‌ها به تغییرات جاری در هزینه‌ها و قادر به تفکیک بین دوره‌های افزایش و کاهش فروش می‌باشد

(اندرسون و همکاران ۲۰۰۳). مدل حاوی یک متغیر مصنوعی ۷ می‌باشد که قادر به تفکیک بین سال‌های افزایش و کاهش درآمد و عایدی‌ها است. بنابراین، اکثر مطالعات از اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) پیروی کرده و مدل آن‌ها را اعمال کردند (کالایلا و همکاران ۲۰۰۶؛ کاما و ویس، ۲۰۱۳۹). برای سنجش همبستگی بالقوه بین خصوصیات هیئت‌رئیس و عدم تقارن هزینه، من مدل پایه را با لحاظ کردن اندازه هیئت‌رئیس، نسبت دوگانگی نقش و اعضای غیر اجرایی و دیگر متغیرهای کنترل به‌وسیله ضرب هر متغیر در $\Delta \text{Salesit} \times \text{Log DecDummyit}$ گسترش می‌دهم که پیروی مطالعات مرتبط از جمله اندرسون و همکاران (۲۰۰۳)، چن و همکاران (۲۰۱۲) دیرینک و همکاران ۱۰ (۲۰۱۲) و ابراهیم (۲۰۱۵) شرایط تعامل سه‌گانه‌ای ایجاد می‌کنند.

باین وجود، این گنجاندن می‌تواند سطح خطی سازی بین متغیرهای مستمر مدل را افزایش دهد. برای اجتناب از این مشکل، من از چن و همکاران (۲۰۱۲) پیروی می‌کنم و مرکز یابی میانگین را برای همه متغیرهای مستمر لحاظ شده در شرایط تعامل اجرا می‌کنم. مرکز یابی میانگین یک‌روند آماری می‌باشد که مقادیر متغیر را از میانه متغیر تفریق می‌کند. آیکن و وست (۱۹۹۱) و چن و همکاران (۲۰۱۲) استدلال می‌کنند که مرکز یابی میانگین می‌تواند خطی سازی را کاهش دهد و تفسیر تأثیرات اصلی را ساده می‌سازند. به‌علاوه، مدل‌ها شکل نسبت و مختصات لاگ را اعمال می‌کنند چون اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) پیشنهاد می‌کنند که این اشکال می‌توانند نا هم واریانسی بالقوه را کاهش دهند و قابلیت مقایسه متغیرها در میان شرکت‌ها را افزایش دهند.

جدول ۲-۳ نشان می‌دهد که میانگین COGS برابر ۵۴۵ با میانه ۱۷۰ میلیون می‌باشد که کمتر از COGS برابر ۸۸۵,۴۸ میلیون دلار و میانه ۷۳,۶۴ دلار نمونه آمریکا برحسب گزارش سوبرمانیام و ویدنمیر ۱۱ (۲۰۰۳) با در نظر گرفتن نسبت‌های مبادله می‌باشند. میانه فروش خالص نمونه مطالعه برابر ۱۳۱۲ میلیون پوند مصر با میانه ۲۸۲ میلیون می‌باشد که از میانه فروش خالص ۵۳۸۳ میلیون دلار و میانه ۱۴۳۳ میلیون دلار برای نمونه آمریکایی سنجیده شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) و نسبت به میانه‌های فروش خالص ۱,۲۷۷،

---

7 DEC DUMMY

8 CALLEJA

9 KAMA and WEISS

10 DIERYNCK

11 SUBRAMANIAM and WEIDENMIER

۱۱۱۵۳ و ۱۲۹۴ میلیون دلار به ترتیب برای نمونه‌های آمریکایی سنجیده شده توسط اندرسون و همکاران (۲۰۰۳)، CALLEJA و همکاران (۲۰۰۶) و سوبرمانیام و ویدنیم (۲۰۰۳) کمتر هستند. میانه COGS به‌عنوان درصد فروش خالص برابر ۷۲ درصد می‌باشد که از میانه ۶۳,۷۷ درصد مشخص شده توسط سوبرمانیام و ویدنیم (۲۰۰۳) در نمونه آمریکا و ۶۴,۵۱ درصد گزارش شده توسط ابراهیم (۲۰۱۵) در نمونه مصر بزرگ‌تر می‌باشد.

پانل (B) آمارهای تشریحی متغیرهای اداره شرکت را نشان می‌دهد. میانه اندازه هیئت‌رئیس برابر ۷,۵۱ و مقدار میانگین ۷ عضو است. میانه و میانگین کمتر از ۹,۱۵ و ۹ یافت شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) در نمونه آمریکا هستند. برای دوگانگی نقش، جدول ۲ میانه ۰,۶۵ را نشان می‌دهد که حاکی از این نکته می‌باشد که ۶۵ درصد اعضای هیئت‌رئیس نمونه مطالعه هم‌زمان به‌عنوان CEO ها فعالیت می‌کنند که اندکی از ۶۳ درصد یافت شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) در نمونه آمریکا بالاتر می‌باشد. برای نسبت هیئت‌مدیره مستقل به کل اعضای هیئت‌مدیره، ثبت ۶۹ درصد را نشان می‌دهد که اندکی از ۶۶ درصد یافت شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) بالاتر می‌باشد.

پانل (C) آمارهای تشریحی متغیرهای کنترل را نشان می‌دهد. مقدار میانه کاهش پیاپی برابر ۰,۴۰ می‌باشد که نشان می‌دهد که ۴۰ درصد مشاهدات شرکت - سال دو افت پیاپی فروش را در طول دو سال تجربه می‌کنند که از مقدار ۰,۲۳ گزارش شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) بالاتر می‌باشد. درحالی‌که میانه برابر ۰ و مشابه چن و همکاران (۲۰۱۲) می‌باشد که حاکی از این نکته می‌باشد که میانه شرکت هیچ‌گونه افت فروشی در طول دو سال گذشته تجربه نکرده است. مقدار میانگین رشد اقتصادی برابر ۳,۱۶ می‌باشد که نشان می‌دهد که درصد میانگین رشد اقتصادی در طول دوره مطالعه برابر ۳,۱۶ درصد است. سرانجام، مقدار میانگین مالکیت نهادی برابر ۲۰ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد که به‌صورت میانگین ۲۰ درصد مالکیت شرکت‌های نمونه توسط سرمایه‌گذاران نهادی صورت می‌گیرد. این نسبت از مقدار ۶۵,۵۳ درصد گزارش شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) کمتر می‌باشد که نشان می‌دهد که بیش از نیمی از مالکیت نمونه آمریکایی موردسنجش توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) توسط سرمایه‌گذاران نهادی انجام شد درحالی‌که این مقدار برای نمونه مصری کمتر از یک‌چهارم بود.

۲-۶ پیشنهاد تحقیق

۲-۶-۱ پیشنهاد تحقیق داخلی

حاجی وند و کمالی (۱۳۹۶) در پژوهشی به بررسی رفتار نامتقارن در قالب یک مدل دو محرکه از چسبندگی هزینه و اینرسی هزینه پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر این است که در فرضیه اول بین افزودن دارایی‌های ثابت به عنوان یک محرک هزینه و بالا رفتن قدرت توضیحی مدل رفتار نامتقارن هزینه رابطه معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه اول پژوهش تأیید گردید. با تحلیل فرضیه دوم این نتیجه گرفته شد که اینرسی هزینه در منابع تحریک شده توسط دارایی‌های ثابت از چسبندگی هزینه در منابع تحریک شده توسط فروش‌ها بیشتر نیست. بنابراین فرضیه دوم پژوهش پذیرفته نشد.

تقی زاده و مهدی زینالی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره و جهت‌گیری مدیریت بر استراتژی متنوع سازی شرکت پرداختند. نتایج نشان داد که دوگانگی پست مدیرعامل و افزایش ریسک سرمایه‌گذاری بیشتر از حد متنوع سازی شرکت تأثیر مثبتی دارند درحالی‌که مالکیت مدیریتی تأثیری بر متنوع سازی شرکت ندارد.

الناز و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی رابطه تأخیری تغییرات فروش با رفتار نامتقارن هزینه و اثر تعدیلی نگرش مدیریت پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد هزینه رفتاری نامتقارن دارد؛ تغییرات فروش دوره گذشته با کاهش ابهام پیش روی مدیریت با رفتار نامتقارن هزینه رابطه مثبت دارد؛ و نگرش مدیریت می‌تواند اثر تغییرات فروش دوره گذشته را بر رفتار هزینه تعدیل کند؛ به این ترتیب که نگرش مثبت، رابطه مستقیم فروش دوره گذشته بر رفتار نامتقارن هزینه را تقویت می‌کند و نگرش منفی موجب تقارن بیشتر رفتار هزینه در شرایط کاهش فروش دوره گذشته می‌شود.

مهربانی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر محافظه‌کاری حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج نشان داد که رابطه مستقیم و معنادار بین دوگانگی وظیفه مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره و غیرموظف بودن رئیس هیئت‌مدیره و درصد اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره و عدم وجود رابطه مستقیم و معنادار بین اندازه هیئت‌مدیره و تخصص مالی اعضای هیئت‌مدیره و مدت تصدی عامل با محافظه‌کاری حسابداری می‌باشد.

حیدری و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی به بررسی رفتار نامتقارن هزینه‌ها از دیدگاه نظریه نمایندگی: رویکرد الگوسازی معادلات ساختاری پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که رفتار هزینه توزیع، فروش و اداری در بورس اوراق بهادار چسبنده است. همچنین بین هزینه‌های نمایندگی و رفتار نامتقارن

هزینه‌ها، یک ارتباط مثبت و معنی‌دار وجود دارد. بدین معنی که با افزایش هزینه‌های نمایندگی، شدت چسبندگی هزینه‌های توزیع، فروش و اداری نیز افزایش می‌یابد.

باباجانی و عبدی (۱۳۸۹) در تحقیقی به بررسی رابطه اصول راهبری شرکت‌ها و سود مشمول مالیات شرکت‌ها پرداختند. در این پژوهش رابطه بین اصول راهبری شرکت‌ها و سود مشمول مالیات ارزیابی شده است. این ارزیابی از طریق بررسی رابطه بین برخی از معیارهای مهم اصول راهبری شرکت‌ها شامل درصد اعضای غیرموظف در ترکیب هیئت‌مدیره، نقش ترکیبی مدیرعامل (دوگانگی وظایف مدیرعامل) و سهامداران نهادی با درصد اختلاف بین سود مشمول مالیات ابرازی و قطعی صورت گرفته است. نتایج تحقیق بیانگر عدم تفاوت معنادار بین میانگین درصد اختلاف سود مشمول مالیات ابرازی و قطعی در گروه شرکت‌هایی که معیارهای اصول راهبری شرکت‌ها را دارا هستند با گروه شرکت‌هایی که معیارهای اصول راهبری شرکت‌ها را دارا نیستند، بوده است. این در حالی است که در هر دو گروه شرکت‌ها، درصد اختلاف بین سود مشمول مالیات ابرازی و قطعی معنادار بوده است.

قیمی و شهریاری (۱۳۸۸) در تحقیقی به بررسی اصول راهبری شرکت‌ها و عملکرد شرکت‌ها پرداختند. هدف از این مقاله، تعیین رابطه بین اجزای ساختار اصول راهبری شرکت‌ها شامل ترکیب هیئت‌مدیره، ساختار مالکیت و افشای اطلاعات با عملکرد شرکت‌ها بود. یافته‌های آنان نشان داد که بین افشای اطلاعات و عملکرد شرکت‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

۲-۶-۲ پیشنهاد تحقیق خارجی

ابراهیم (۲۰۱۸) مقاله‌ی تحت عنوان ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن: شواهد از مصر را ارائه کرد. تجزیه و تحلیل شواهد در مورد رفتار نامتقارن COGS را نشان می‌دهد، که در آن تجزیه و تحلیل یافته است که COGS با ۱,۰۵ درصد افزایش می‌یابد اما ۰,۸۵ درصد برای تغییر فعالیت معادل ۱ درصد کاهش می‌یابد، که متناقض با فرض مدل هزینه‌های سنتی است که هزینه‌ها به صورت خطی رفتار می‌کنند. علاوه بر این، تجزیه و تحلیل یافته است که مشاهدات سال ساخت شرکت با تخته‌های بزرگ، دوگانگی نقش و غیر ارزیابی بالاتر نسبت به دیگر نشان می‌دهد عدم تقارن هزینه‌های دیگر، در حالی که شرکت سال‌ها با فروش پی‌درپی رشد اقتصادی بالاتر و مالکیت سازمانی نشان داد که هزینه کمتر چسبندگی کاهش می‌یابد.

ابو سرانه^{۱۲} (۲۰۱۴)، رفتار هزینه ارقام مختلف هزینه را آزمون کرد. ضمن آنکه اثر برخی عوامل مانند تمرکز دارایی، تمرکز بدهی، جریان‌های نقدی آزاد و رشد را نیز برای این رفتار تحلیل نمود. نتایج پژوهش نشان داد هزینه‌های اداری و عمومی رفتاری متقارن دارند و بهای تمام‌شده کلای فروش رفته و هزینه‌های فروش رفتاری ضد چسبنده را از خود به نمایش می‌گذارند. اگرچه تمرکز دارایی، عدم تقارن در رفتار هزینه‌های اداری و عمومی را موجب می‌شد.

بنگر و همکاران (۲۰۱۴)، اثر تغییرات فروش‌های گذشته و نگرش مدیر را بر رفتار نامتقارن هزینه بررسی کردند. آن‌ها دریافتند در شرکت‌هایی که فروش در دوره گذشته روند رو به رشد داشته است هزینه چسبندگی دارد اما در شرکت‌هایی که علاوه بر دوره جاری کاهش فروش در دوره گذشته را هم تجربه کرده‌اند هزینه به شیوه ضد چسبنده رفتار می‌کند.

چن^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۳)، رابطه نگرش مثبت مدیریت با رفتار نامتقارن هزینه را آزمون کردند. نتایج پژوهش حاکی از آن بود نگرش مثبت مدیریت بر چسبندگی هزینه‌های فروش، اداری و عمومی به شیوه‌ای مثبت اثرگذار است.

مینیک و نوگا (۲۰۱۰) در مطالعه‌ای اثرات ویژگی‌های اصول راهبری شرکت‌ها را بر مدیریت مالیات جستجو نمودند. آن‌ها نشان دادند که طرح‌های پاداش به‌عنوان محرکی برای مدیران جهت سرمایه‌گذاری در طرح‌های بلندمدت و مالیات کاه عمل می‌کند. همچنین یافته‌ها نشان داد که مدیریت مالیات سهامداران را منتفع می‌سازد و مدیریت مالیات به‌طور مثبت با افزایش عایدی سهامداران در ارتباط است.

گارسیا لارا^{۱۴} و همکاران (۲۰۰۹) با بررسی ارتباط بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و محافظه‌کاری دریافتند که شرکت‌ها با نظام راهبری شرکتی قوی از ارقام تعهدی برای آگاه‌سازی به‌موقع سرمایه‌گذاران از اخبار بد استفاده می‌کنند. آن‌ها یادآوری کردند که نظام راهبری شرکتی قوی، نقش مهمی در استفاده از محافظه‌کاری حسابداری برای هشدار به ذینفعان برای بررسی علل موضوع دارد.

روزلیندا^{۱۵} (۲۰۰۹) نیز بیانگر رابطه ضعیف نظام راهبری شرکتی با افزایش محافظه‌کاری در صورت‌های مالی می‌باشد. وی دریافت که استقلال کمیته حسابرسی و اندازه هیئت‌مدیره هیچ‌گونه تأثیری برافزایش محافظه‌کاری در صورت‌های مالی ندارد. استفاده از پنج موسسه بزرگ حسابرسی نیز تأثیر کمی برافزایش

---

¹² Abu-Serdaneh

¹³ Chen

¹⁴ Garcia

¹⁵ Roslinda

محافظه‌کاری داشته است. تفکیک وظایف رئیس هیئت‌مدیره از مدیرعامل و میزان استقلال هیئت‌مدیره تأثیر محدودی بر محافظه‌کاری داشته است.

سار توری^{۱۲} (۲۰۰۸)، نشان داد که واکنش‌های بین حاکمیت شرکتی و مالیات به صورت متقابل بوده، در حقیقت، از یک سو، قواعد حاکمیت شرکتی تأثیرات ساختاری در برآورده کردن تعهدات مالیاتی شرکت‌ها دارد و از سوی دیگر، طرح‌های مالیاتی (از دیدگاه دولت) و ارتباط دادن آن‌ها به استراتژی‌های مالیاتی (از دیدگاه شرکت) می‌تواند تأثیر بسزایی در ایجاد یک حاکمیت شرکتی پویا داشته باشد. دسایبی و همکاران^{۱۳} (۲۰۰۷) در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که نرخ‌های مالیاتی بالا، باعث بدتر شدن سیستم‌های اصول راهبری شرکت‌ها می‌شود و برعکس نرخ‌های پایین مالیاتی باعث بهبود سیستم‌های اصول راهبری شرکت‌ها شده و افزایش درآمدهای مالیاتی را در پی خواهد داشت. فریز و همکاران^{۱۴} (۲۰۰۶) به این نتیجه رسیدند که قانون مالیات می‌تواند اصول راهبری شرکت‌ها را با ارائه امتیازات یا تحمیل مجازات تحت تأثیر قرار دهد. به علاوه ساختار اصول راهبری شرکت‌ها تحت تأثیر اینکه شرکت چگونه مالیات را مدیریت می‌کند، قرار می‌گیرد. همچنین، سیستم مالیاتی می‌تواند اصول راهبری شرکت‌ها را در دوره پرداخت سود سهام تحت تأثیر قرار دهد.

امام و مالک^{۱۵} (۲۰۰۷) در تحقیقی به بررسی عملکرد شرکت و اصول راهبری شرکت‌ها از طریق ساختار مالکیت پرداختند. آنان در پژوهش خود رابطه میان ساختار مالکیت به‌عنوان معیار سنجش حاکمیت شرکت و عملکرد شرکت و سیاست تقسیم سود سهام را مورد آزمون قرار دادند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که مالکیت شرکتی بر عملکرد شرکت تأثیر مثبت و معنادار وجود دارد تمرکز مالکیت مدیریتی تأثیر منفی معناداری بر سیاست تقسیم سود سهام دارد.

لانیس و ریچاردسون^{۱۱} (۲۰۱۱) به این نتیجه رسیدند که تعداد اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره رابطه‌ای منفی و معنادار با رویه مالیاتی متهورانه دارد. به عبارت دیگر، هرچه تعداد اعضای غیرموظف هیئت‌مدیره بیشتر باشد، شرکت کمتر به مدیریت مالیات روی می‌آورد.

۷-۲ نتیجه‌گیری فصل

در این فصل به بررسی کلید واژگان تحقیق بررسی هیئت‌مدیره، ویژگی‌های هیئت‌مدیره، رفتار هزینه نامتقارن و همچنین به بررسی و مطالعه موضوعات مربوط به روش‌های مدی و ویژگی‌های هیئت‌مدیره به بررسی و ارائه تحقیقاتی که در این حوزه چه در داخل کشور و چه در داخل کشور پرداخته شد. هدف از این مقاله ارائه شواهد بیشتر در مورد رفتار هزینه نامتقارن (چسبندگی هزینه) از یکی از اقتصادهای در حال

ظهور مصر است. این مطالعه شواهد تجربی نشان می‌دهد که تأثیر بالقوه حکمرانی شرکت‌ها بر طبیعت و میزان رفتار هزینه نامتقارن است. این مطالعه با ارائه شواهد در مورد هزینه‌های نامتقارن از یک اقتصاد نوظهور کمک می‌کند. علاوه بر این، مطالعه مطالعات بسیار کمی راجع به رابطه بین حکمرانی شرکتی و رفتار هزینه نامتقارن را گسترش می‌دهد. علاوه بر این مطالعه با بررسی نوع هزینه‌های مختلف (COGS) که توسط مطالعات بسیار کمی مورد بررسی قرار گرفته است، کمک می‌کند. سرانجام، این مطالعه، ارزیابی کد قانون انکشاف شرکت مصر در سال ۲۰۰۷ در زمینه رفتار هزینه را ارزیابی می‌کند.

فصل سوم: روش تحقیق

۳-۱ مقدمه

دستیابی به هدف علم و یا شناخت علمی، میسر نخواهد بود، مگر زمانی که با روش‌شناسی درست صورت گیرد. به عبارت دیگر تحقیق از حیث روش است که اعتبار می‌یابد نه موضوع تحقیق. پایه‌ی هر علمی روش شناخت آن است و اعتبار و ارزش قوانین هر علمی به روش‌شناختی مبتنی است که در آن علم به کار می‌رود. انتخاب روش تحقیق بستگی به هدف‌ها و ماهیت موضوع تحقیق و امکانات اجرایی آن دارد. بنابراین هنگامی می‌توان در مورد بررسی و انجام یک تحقیق تصمیم گرفت که ماهیت، موضوع تحقیق، هدف‌ها و نیز وسعت و دامنه آن مشخص باشد. در این فصل روش تحقیق تشریح شده است و در آن نوع و ماهیت تحقیق، روش انجام تحقیق، معرفی متغیرهای تحقیق، روش و ابزار گردآوری اطلاعات، جامعه آماری و نحوه تعیین نمونه مورد مطالعه، روش تجزیه و تحلیل اطلاعات مورد بررسی قرار گرفته است.

۳-۲ روش و نوع پژوهش

بر اساس هدف پژوهش‌های علمی را می‌توان به سه گروه بنیادی، کاربردی و علمی تقسیم کرد. این پژوهش از نظر طبقه‌بندی به لحاظ هدف، پژوهشی کاربردی است و از نظر روش همبستگی می‌باشد. این نوع پژوهش‌ها بیشتر بر مؤثرترین اقدام تأکید دارند و علت‌ها را کمتر مورد توجه قرار می‌دهند. پژوهش حاضر به لحاظ نوع هدف کاربردی می‌باشد. چراکه هدف آن ارائه راهکاری برای بهبود موقعیت مالی شرکت‌هایی است که به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند و راهکارهای ارائه شده و نتایج به دست آمده ممکن است در شرایط دیگر کاربرد نداشته باشد. پژوهش حاضر در دسته‌ی تحقیقات کمی قرار می‌گیرد چراکه اطلاعات عددی را از نمونه‌ی تحقیق جمع‌آوری می‌کند و با روش‌های آماری به تجزیه و تحلیل این اطلاعات می‌پردازد.

۳-۳ جامعه‌ی آماری

جامعه‌ی آماری عبارت است از افراد یا واحدهایی که دارای حداقل یک صفت مشترک باشند. معمولاً در هر پژوهش، جامعه‌ی مورد بررسی، یک جامعه‌ی آماری است که پژوهش‌گر مایل است درباره‌ی صفت (صفت-ها) متغیر واحدهای آن به مطالعه بپردازد (سرمد و سایرین، ۱۳۸۳).

جامعه آماری تحقیق حاضر کلیه شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بین سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۶ بوده‌اند که اطلاعات مالی مورد نیاز به ویژه صورت‌های مالی به منظور استخراج داده‌های مورد لزوم در دسترس باشند

۴-۳ تعیین حجم نمونه و نمونه گیری

هدف محقق شناسایی جامعه و تعیین پارامترهای مربوط به آن است. برای این کار یا باید به کلیه افراد جامعه مراجعه کند و صفت و ویژگی موردنظر پژوهش خود را در آن‌ها جویا شود، یا باید تعدادی از افراد جامعه را مورد مطالعه قرار دهد و از طریق جمع کوچک‌تری و روش معینی، پی به صفات و ویژگی‌های جامعه ببرد. بدیهی است اگر جامعه‌ی موردنظر کوچک و حجم و تعداد افراد آن کم باشد، می‌تواند آن را به‌طور کامل مطالعه نماید. ولی اگر جامعه بزرگ باشد و امکانات و مقدمات وی اجازه ندهد، ناچار است از بین افراد جامعه تعداد مشخصی را به‌عنوان نمونه برگزیند و با مطالعه این جمع محدود، ویژگی‌ها و صفات جامعه را مطالعه کرده، شاخص‌ها و اندازه‌های آماری آن را محاسبه کند.

بنابراین از آنجاکه جوامع آماری معمولاً از حجم و وسعت جغرافیایی زیادی برخوردارند و محققان نمی‌توانند به تمام آن‌ها مراجعه کنند، بنابراین ناگزیرند به انتخاب جمعی از آن‌ها به‌عنوان نمونه و تعمیم نتایج آن به جامعه مورد مطالعه اکتفا کنند (حافظ نیا، ۱۳۸۲).

به‌طور کلی در پژوهش‌های علوم انسانی متداول‌ترین روش‌های نمونه‌گیری به شرح ذیل است:

الف) نمونه‌گیری تصادفی ساده

ب) نمونه‌گیری تصادفی سیستماتیک

ج) نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده

د) نمونه‌گیری خوشه‌ای

ه) نمونه‌گیری چندمرحله‌ای

در پژوهش حاضر روش نمونه‌برداری از نوع حذف سیستماتیک می‌باشد. در مورد نمونه، محدودیت‌های ذیل در نظر گرفته می‌شود. به عبارت دیگر از جامعه‌ی آماری موردنظر، شرکت‌ها، با توجه به شرایط زیر انتخاب می‌شوند:

جامعه آماری و نمونه تحقیق در این پژوهش، شامل کلیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران است که طی سال‌های ۱۳۸۸ تا پایان سال ۱۳۹۶ در بورس حضور داشته‌اند و دارای شرایط کلی زیر باشند:

در طی دوره تحقیق در بورس حضور داشته باشند.

سال مالی آن‌ها به پایان اسفند ختم شود.

در طی دوره تحقیق وقفه عملیاتی نداشته باشند.
 جزء شرکت‌های تأمین مالی (مؤسسات مالی) نباشند.
 اطلاعات مورد نیاز شرکت در دسترس باشد.

با توجه به اعمال شرط‌های بالا، نمونه‌گیری مورد نظر صورت گرفته و از بین کلیه شرکت‌های حاضر در بورس اوراق بهادار تهران در دوره‌ی ۱۰ ساله از ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۶، تعداد ۹۲ شرکت با استفاده از روش حذف سیستماتیک به عنوان نمونه‌ی مورد آزمایش انتخاب گردید که در جدول شماره ۱-۳-نحوه انتخاب آن‌ها ذکر شده است.

جدول ۱-۳- نحوه انتخاب نمونه آماری از روش حذف سیستماتیک

ردیف	اعمال شرط	تعداد شرکت‌های حذف شده	تعداد نمونه آماری باقیمانده
۱	تا پایان اسفندماه سال ۱۳۸۸ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد و سال مالی آن منتهی به پایان اسفندماه باشد.	(۸۹)	۳۳۷
۲	شرکت‌ها نبایستی سال مالی خود را در طی دوره‌های مورد نظر تغییر داده باشند.	(۳۱)	۲۴۸
۳	اطلاعات مالی مورد نیاز برای انجام این پژوهش را در دوره‌ی زمانی ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۶ در نظر گرفته شد.	(۵۹)	۲۱۷
۴	جزء بانک‌ها، مؤسسات مالی (شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه-گری مالی) نباشند.	(۲۷)	۱۵۸
۵	شرکت‌ها نبایستی قبل از سال ۱۳۹۳ از بورس خارج شده باشند.	(۲۱)	۱۳۱
۶	توقف معاملات آن‌ها بیشتر از ۹۰ روز باشد.	(۱۸)	۱۱۰
۷	تعداد نهایی نمونه آماری تحقیق	-	۹۲

تعداد نهایی نمونه آماری تحقیق برابر با ۹۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می‌باشد که از روش حذف سیستماتیک طبق جدول ۱-۳ حاصل شد.

۳-۵ روش گردآوری داده‌ها

روش گردآوری داده‌ها به صورت مشاهداتی بود و همچنین جمع‌آوری داده‌ها برای سال‌های ۱۳۸۸ الی ۱۳۹۶ به صورت مقاطع سالانه موجود در سایت بورس صورت گرفت.

۳-۶ ابزار جمع‌آوری داده‌ها

ابزار گردآوری داده‌های کمی سایت سازمان بورس اوراق بهادار، سایت کدال و نرم‌افزار ره‌آورد نوین است.

۳-۷ مدل مفهومی تحقیق

به منظور بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از مطالعات قبلی و ادبیات نظری بخصوص مطالعه ابراهیم و الساید (۲۰۱۸)، مدل زیر تصریح شده است:

۳-۸ متغیرهای تحقیق

۳-۸-۱ متغیر وابسته:

تغییر هزینه کالاهای فروخته‌شده Δ COGSit

به عنوان Δ COGSit سال t با سال اول t-1 برای شرکت i تقسیم می‌شود

- مدل مفهومی تحقیق

به منظور بررسی رابطه بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از مطالعات قبلی و ادبیات نظری بخصوص مطالعه ابراهیم و الساید (۲۰۱۸) زیر تصریح شده است:

متغیرهای کنترل. متغیرهای مصنوعی سال در تمام مدل‌های رگرسیون لحاظ می‌شوند.

اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) مدل رگرسیون پیشگامی برای بررسی این نکته ارائه می‌کنند که آیا افزایش هزینه با کاهش هزینه برای تغییر مساوی فعالیت تفاوت می‌کند یا خیر. این مدل قادر به اندازه‌گیری پاسخ هزینه‌ها به تغییرات جاری در هزینه‌ها و قادر به تفکیک بین دوره‌های افزایش و کاهش فروش می‌باشد (اندرسون و همکاران ۲۰۰۳). مدل حاوی یک متغیر مصنوعی ۱۶ می‌باشد که قادر به تفکیک بین سال‌های افزایش و کاهش درآمد و عایدی‌ها است. بنابراین، اکثر مطالعات از اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) پیروی کرده و مدل آن‌ها را اعمال کردند (کالیلا و همکاران ۲۰۰۶؛ کاما و ویس، ۲۰۱۳؛ ۲۰۱۸). برای سنجش همبستگی بالقوه بین خصوصیات هیئت‌رئیس و عدم تقارن هزینه، من مدل پایه را با لحاظ کردن اندازه

---

16 DEC DUMMY

17 CALLEJA

18 KAMA and WEISS

هیئت‌رئیس، نسبت دوگانگی نقش و اعضای غیر اجرایی و دیگر متغیرهای کنترل به وسیله ضرب هر متغیر در $\text{DecDummit} \times \text{Log}(\Delta \text{Salesit})$ گسترش می‌دهم که پیروی مطالعات مرتبط از جمله اندرسون و همکاران (۲۰۰۳)، چن و همکاران (۲۰۱۲) دیرینک و همکاران (۲۰۱۲) و ابراهیم (۲۰۱۵) شرایط تعامل سه‌گانه‌ای ایجاد می‌کنند.

باین وجود، این گنجاندن می‌تواند سطح خطی سازی بین متغیرهای مستمر مدل را افزایش دهد. برای اجتناب از این مشکل، من از چن و همکاران (۲۰۱۲) پیروی می‌کنم و مرکز یابی میانگین را برای همه متغیرهای مستمر لحاظ شده در شرایط تعامل اجرا می‌کنم. مرکز یابی میانگین یک‌روند آماری می‌باشد که مقادیر متغیر را از میانه متغیر تفریق می‌کند. آیکن و وست (۱۹۹۱) و چن و همکاران (۲۰۱۲) استدلال می‌کنند که مرکز یابی میانگین می‌تواند خطی سازی را کاهش دهد و تفسیر تأثیرات اصلی را ساده می‌سازند. به علاوه، مدل‌ها شکل نسبت و مختصات لاگ را اعمال می‌کنند چون اندرسون و همکاران (۲۰۰۳) پیشنهاد می‌کنند که این اشکال می‌توانند نا هم واریانسی بالقوه را کاهش دهند و قابلیت مقایسه متغیرها در میان شرکت‌ها را افزایش دهند.

جدول ۲-۳ نشان می‌دهد که میانگین COGS برابر ۵۴۵ با میانه ۱۷۰ میلیون می‌باشد که کمتر از COGS برابر ۸۸۵,۴۸ میلیون دلار و میانه ۷۳,۶۴ دلار نمونه آمریکا برحسب گزارش سوبرمانیام و ویدنیمر (۲۰۰۳) با در نظر گرفتن نسبت‌های مبادله می‌باشند. میانه فروش خالص نمونه مطالعه برابر ۱۳۱۲ میلیون پوند مصر با میانه ۲۸۲ میلیون می‌باشد که از میانه فروش خالص ۵۳۸۳ میلیون دلار و میانه ۱۴۳۳ میلیون دلار برای نمونه آمریکایی سنجیده شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) و نسبت به میانه‌های فروش خالص ۱,۲۷۷، ۱۱۱۵۳ و ۱۲۹۴ میلیون دلار به ترتیب برای نمونه‌های آمریکایی سنجیده شده توسط اندرسون و همکاران (۲۰۰۳)، CALLEJA و همکاران (۲۰۰۶) و سوبرمانیام و ویدنیمر (۲۰۰۳) کمتر هستند. میانه COGS به عنوان درصد فروش خالص برابر ۷۲ درصد می‌باشد که از میانه ۶۳,۷۷ درصد مشخص شده توسط سوبرمانیام و ویدنیمر (۲۰۰۳) در نمونه آمریکا و ۶۴,۵۱ درصد گزارش شده توسط ابراهیم (۲۰۱۵) در نمونه مصر بزرگ‌تر می‌باشد.

پانل (B) آمارهای تشریحی متغیرهای اداره شرکت را نشان می‌دهد. میانه اندازه هیئت‌رئیس برابر ۷,۵۱ و مقدار میانگین ۷ عضو است. میانه و میانگین کمتر از ۹,۱۵ و ۹ یافت شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) در

نمونه آمریکا هستند. برای دوگانگی نقش، جدول ۲ میانه ۰,۶۵ را نشان می‌دهد که حاکی از این نکته می‌باشد که ۶۵ درصد اعضای هیئت‌رئیس نمونه مطالعه هم‌زمان به‌عنوان CEO ها فعالیت می‌کنند که اندکی از ۶۳ درصد یافت شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) در نمونه آمریکا بالاتر می‌باشد. برای نسبت هیئت‌مدیره مستقل به کل اعضای هیئت‌مدیره، ثبت ۶۹ درصد را نشان می‌دهد که اندکی از ۶۶ درصد یافت شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) بالاتر می‌باشد.

پانل (c) آمارهای تشریحی متغیرهای کنترل را نشان می‌دهد. مقدار میانه کاهش پیاپی برابر ۰,۴۰ می‌باشد که نشان می‌دهد که ۴۰ درصد مشاهدات شرکت - سال دو افت پیاپی فروش را در طول دو سال تجربه می‌کنند که از مقدار ۰,۲۳ گزارش شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) بالاتر می‌باشد. درحالی‌که میانه برابر ۰ و مشابه چن و همکاران (۲۰۱۲) می‌باشد که حاکی از این نکته می‌باشد که میانه شرکت هیچ‌گونه افت فروشی در طول دو سال گذشته تجربه نکرده است. مقدار میانگین رشد اقتصادی برابر ۳,۱۶ می‌باشد که نشان می‌دهد که درصد میانگین رشد اقتصادی در طول دوره مطالعه برابر ۳,۱۶ درصد است. سرانجام، مقدار میانگین مالکیت نهادی برابر ۲۰ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد که به‌صورت میانگین ۲۰ درصد مالکیت شرکت‌های نمونه توسط سرمایه‌گذاران نهادی صورت می‌گیرد. این نسبت از مقدار ۶۵,۵۳ درصد گزارش شده توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) کمتر می‌باشد که نشان می‌دهد که بیش از نیمی از مالکیت نمونه آمریکایی موردسنجش توسط چن و همکاران (۲۰۱۲) توسط سرمایه‌گذاران نهادی انجام شد درحالی‌که این مقدار برای نمونه مصری کمتر از یک‌چهارم بود.

$$\text{Log}(\Delta \text{COGS}_{it})\beta_0 + \beta_1 \text{Log}(\Delta \text{Sales}_{it}) + \beta_2 \text{DecDummy}_{it} * \text{Log}(\Delta \text{Sales}_{it}) + \Sigma$$

Model 2: (No controls)

$$\begin{aligned} \text{Log}(\Delta \text{COGS}_{it}) = & \beta_0 + \beta_1 \text{Log}(\Delta \text{Sales}_{it}) \\ & + \beta_2 \text{DecDummy}_{it} \times \text{Log}(\Delta \text{Sales}_{it}) \\ & + \beta_3 \text{DecDummy}_{it} \times \text{Log}(\Delta \text{Sales}_{it}) \times \text{Board Size}_{it} \\ & + \beta_4 \text{DecDummy}_{it} \times \text{Log}(\Delta \text{Sales}_{it}) \times \text{Role Duality}_{it} \\ & + \beta_5 \text{DecDummy}_{it} \times \text{Log}(\Delta \text{Sales}_{it}) \times \text{Non - Executives}_{it} \\ & + \beta_6 \text{Board Size}_{it} + \beta_7 \text{Role Duality}_{it} + \beta_8 \text{Non - Executives}_{it} + \Sigma \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
& + \beta 6 DecDummy_{it} \times Log(\Delta Sales_{it}) \times Successive Decrease_{it} \\
& + \beta 7 DecDummy_{it} \times Log(\Delta Sales_{it}) \times Economic Growth_{it} \\
& + \beta 8 DecDummy_{it} \times Log(\Delta Sales_{it}) \times Institutional Ownership_{it} \\
& + \beta 9 Board size_{it} \\
& + \beta 10 Role Duality_{it} \\
& + \beta 11 Non - Executives_{it} \\
& + \beta 12 Successive Decrease_{it} \\
& + \beta 13 Economic Growth_{it} \\
& + \beta 14 Institutional Ownership_{it} + \Sigma
\end{aligned}$$

متغیرهای مستقل:

۱. اندازه هیئت‌مدیره^{۲۱}: مشابه پژوهش‌های حساس یگانه و همکاران (۱۳۸۷)، لیپمن و لیپمن^{۲۲} (۲۰۰۶) اندازه (تعداد) اعضای هیئت‌مدیره به‌عنوان یکی از متغیرهای مستقل در نظر گرفته شده است.
۲. استقلال هیئت‌مدیره^{۲۳}: برای اندازه‌گیری این متغیر مشابه پژوهش‌های دیمیتروپولوس و آستریو^{۲۴} (۲۰۱۰) و قائمی و شهریاری (۱۳۸۸)، از نسبت تعداد مدیران غیرموظف به تعداد کل اعضای هیئت‌مدیره برای اندازه‌گیری استقلال هیئت‌مدیره استفاده شده است.
۳. رشته تحصیلی: رشته تحصیلی اعضای هیئت‌مدیره.
۴. سوابق شغلی: میزان سابقه کاری اعضای هیئت‌مدیره.
۵. دانش مالی: میزان دانش مالی اعضای هیئت‌مدیره، دانش مالی شامل رشته‌های حسابداری، مدیریت، اقتصاد و بانکداری می‌باشد.
۶. $\Delta Sales_{it}$: گزارش سالانه: به‌عنوان فروش خالص سال t تقسیم بر فروش خالص سال t-1 برای شرکت i تغییر فروش-تغییرات فروش
۷. DecDummyit: متغیر: بر اساس داده‌های گزارش سالانه ایجاد شده است، یک متغیر ساختگی که برابر با ۱ است، اگر فروش خالص سال جاری کمتر از سال قبل فروش خالص و ۰ در غیر این صورت باشد.

²¹ Board size

²² Lipman and Lipman

²³ The independence of the board of directors

²⁴ Dimitropoulos and Astereo

۸. $\Delta Sales_{it}$ $\times$ Log DecDummyit: تعامل مدت: بر اساس داده‌های گزارش سالانه ایجاد شده است یک تعامل دوطرفه که از ضرب کردن متغیر ساختگی به وسیله لگاریتم طبیعی تغییرات در فروش خالص برای سال t و شرکت i حاصل می‌شود.

متغیرهای وابسته:

۱- کیفیت گزارشگری مالی^{۲۵}: نماد شاخص کیفیت گزارشگری مالی، کیفیت ارقام تعهدی است که برای محاسبه آن از مدل دی چو و دی چا و (۲۰۰۲) استفاده شده است.

کانون توجه مدل ارقام تعهدی دی چو و دی چا (۲۰۰۲) بر ارقام تعهدی سرمایه در گردش استوار است، زیرا جریان نقدی مربوط به سرمایه در گردش عموماً ظرف یک سال محقق می‌شود. بر این اساس، سود عملیاتی برابر با جریان نقدی و ارقام تعهدی مربوطه می‌باشد. که در این مدل CF_{it-1} نشان می‌دهد که جریان نقدی پس از اینکه مبلغ مورد نظر شناسایی شد رخ می‌دهد. CF_{it} نشان می‌دهد که جریان نقدی در همان دوره‌ای دریافت یا پرداخت می‌شود که در سود شناسایی شده‌اند. CF_{it+1} نشان می‌دهد که وصول یا پرداخت جریان نقدی قبل از اینکه درآمد یا هزینه در سود شناسایی شود، صورت می‌گیرد.

۲- ریسک: برای اندازه‌گیری ریسک شرکت از معیار بتا استفاده شده است و برای محاسبه ضریب بتا از بازده سهام شرکت‌های نمونه (R_i) و بازده پرتفوی بازار (R_m) استفاده می‌شود.

$$\beta = \frac{COV(R_i, R_m)}{\partial^2 R_m}$$

متغیرهای کنترلی:

با توجه به تحقیقات قبلی صورت گرفته، در این پژوهش از اندازه شرکت و اهرم مالی به عنوان متغیرهای کنترلی استفاده شده است.

۱- اندازه شرکت ($SIZE$): برای محاسبه اندازه شرکت از روش‌های متفاوتی استفاده می‌شود. مثلاً برخی مجموع دارایی‌های شرکت را بکار می‌برند. فروش نیز درپاره ای اوقات به عنوان اندازه شرکت مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این تحقیق همانند فاما و فرنچ (۱۹۹۲) لگاریتم ارزش بازار شرکت به عنوان اندازه شرکت مورد استفاده قرار گرفته است.

²⁵ Financial reporting quality

²⁶ Dichev and Dechow

$$size_{it} = \log(MV_{it})$$

$size_{it}$: اندازه شرکت i در پایان سال t

$\log(MV_{it})$: لگاریتم ارزش بازار شرکت i در پایان سال t

۲- نسبت اهرمی (*leverage*): که برای محاسبه آن از رابطه زیر استفاده شده است:

$$lev_{it} = \frac{TD_{it}}{MV_{it-1}}$$

lev_{it} : نسبت اهرمی شرکت i در پایان سال t

TD_{it} : ارزش کل بدهی های شرکت i در پایان سال t

MV_{it-1} : ارزش بازار شرکت i در پایان سال

در شرکت هایی که میزان اهرم بالایی دارند به سبب وجود هزینه های نمایندگی بین اعتباردهندگان و سرمایه گذاران و مشکلات بین این دو گروه نیاز بیشتری به محافظه کاری وجود دارد، همچنین به لحاظ تبیین مالیاتی نیز، نیاز به محافظه کاری و مدیریت سود و به طور کلی دست کاری در گزارش های مالی بیشتر خواهد شد.

۳-۹ روش تحلیل و آزمون فرضیه های پژوهش

برای انجام تحلیل های مناسب از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده می گردد. از آماره های توصیفی جهت توصیف داده ها استفاده شد. همچنین مواردی همچون نرمال بودن توزیع متغیرها، پایایی متغیرها، همبستگی بین متغیرها و هم خطی بین آنها نیز بررسی گردید. جهت انجام تحلیل های استنباطی و بررسی فرضیه های پژوهش از مدل های رگرسیونی داده های ترکیبی یا تلفیقی ۲۷ حسب مورد استفاده شد. این داده ها ترکیبی از داده های مربوط به شرکت های مختلف در سال های مختلف است و به صورت مشاهده ای شرکت - سال در نظر گرفته شدند. برای تحلیل و آزمون فرضیه ها از نرم افزار ای ویوز ۲۸ استفاده می شود. در هر کدام از مدل های برآزش شده، آزمون های مختلفی نیز انجام شدند که در ادامه به شرح آنها پرداخته شده است. در

---

27 - Panel or Pooled

28 - E. Views

خصوص آماره‌های مختلف مطرح شده در این آزمون‌ها، تصمیم‌گیری بر اساس مقایسه آماره‌های به‌دست‌آمده با مقادیر بحرانی و همچنین از طریق مقایسه احتمال به‌دست‌آمده از آماره موردنظر با سطح خطای ۵ درصد (سطح اطمینان ۹۵ درصد) انجام گردید.

۱-۹-۳ تحلیل توصیفی داده‌ها

آماره‌های توصیفی

آماره‌های توصیفی به توصیف داده‌ها در سه حوزه شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و توزیع اشاره دارند. شاخص‌های مرکزی و پراکندگی برای متغیرهای پژوهش به‌منظور تحلیل توصیفی متغیرها قبل از آزمون فرضیات تعیین می‌شوند. میانگین به‌عنوان مهم‌ترین شاخص مرکزی به همراه انحراف معیار به‌عنوان مهم‌ترین شاخص‌های پراکندگی محاسبه خواهد شد، انحراف معیار نیز پراکندگی داده‌ها را نشان می‌دهد. این اقدام به‌منظور ارائه دیدگاهی کلی نسبت به جامعه آماری و شناخت بیشتر آن صورت می‌گیرد.

۲- آزمون همبستگی

برای سنجش رابطه بین متغیرها از آزمون همبستگی اسپیرمن یا پیرسون بسته به نوع متغیرها (غیر نرمال یا نرمال) استفاده می‌شود. در صورتی که مقدار معنی‌داری آزمون زیر ۰,۰۵ باشد، فرض صفر آزمون رد می‌شود و نتیجه گرفته می‌شود که بین متغیرها رابطه همبستگی وجود ندارد. در غیر این صورت، مشخص می‌شود که بین مشاهدات رابطه معنی‌دار وجود ندارد.

۲-۹-۳ مدل‌های رگرسیونی داده‌های ترکیبی یا تلفیقی

در آمار و اقتصادسنجی، مجموعه داده‌های پانلی شامل مشاهداتی برای چندین بخش (خانوار، بنگاه و...) هستند که در طی زمان‌های مختلف جمع‌آوری شده‌اند. یعنی یک مدل داده‌های پانلی، حاوی اطلاعاتی در زمان و مکان است که شامل N مؤلفه در T دوره زمانی است. داده‌های ترکیبی ۲۹ به یک مجموعه از داده‌هایی گفته می‌شود که بر اساس آن مشاهدات در دوره زمان (T) موردبررسی قرار گرفته، که اغلب به‌صورت تصادفی انتخاب می‌شوند، در طول یک دوره زمانی مشخص (N) ، متغیرهای مقطعی داده آماری را داده‌های ترکیبی یا داده‌های مقطعی - سری زمانی ۳۰ می‌نامند. داده‌های سری زمانی، مقادیر یک یا چند متغیر را طی یک دوره زمانی ارائه می‌کند. تناوب دوره زمانی (روزانه، هفتگی، ماهانه و...) می‌باشد؛ مانند تولیدات صنعتی (ماهانه یا

فصلی)، کسری بودجه دولت (سالانه). داده‌های مقطعی ۳۱ داده‌هایی هستند که در یک نقطه از زمان در مورد یک یا چند متغیر جمع‌آوری می‌شود مانند: بازده سهام شرکت‌های بورس ایران در یک سال خاص (مداح، ۱۳۸۸). در سال‌های اخیر از روش ترکیب داده‌های مقطعی و سری زمانی در تحقیقات کاربردی استفاده شده است. در تحقیق حاضر به دلیل آنکه از چندین شرکت حاضر در بورس اوراق بهادار تهران برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات استفاده می‌شود، داده‌های جمع‌آوری شده در این تحقیق از نوع داده‌های مقطعی و یا پنلی می‌باشد.

1- آزمون انتخاب اثرات ثابت یا اثرات تصادفی

در صورتی که بر اساس نتایج آزمون چاو برای هر یک از فرضیه‌ها، استفاده از روش داده‌های پانل مورد تأیید واقع شود، به منظور این که مشخص گردد کدام روش (اثرات ثابت ۳۲ و یا اثرات تصادفی ۳۳) برای برآورد مناسب‌تر می‌باشد (تشخیص ثابت یا تصادفی بودن تفاوت‌های واحدهای مقطعی) از آزمون هاسمن ۳۴ استفاده می‌شود. این آزمون مبتنی بر این فرض اولیه است که در صورت وجود همبستگی، روش اثرات ثابت سازگار و روش اثرات تصادفی ناسازگار است. اگر β_{RE} تخمین کننده روش اثرات تصادفی و β_{FE} تخمین کننده روش اثرات تصادفی باشد، آماره این آزمون که دارای توزیع کای-دو با درجه آزادی برابر با تعداد متغیرهای مستقل است به صورت زیر قابل تعریف می‌باشد:

$$W = [\beta_{RE} - \beta_{FE}]' [\text{var}(\beta_{RE} - \beta_{FE})]^{-1} (\beta_{RE} - \beta_{FE})$$

فرضیه صفر در آزمون هاسمن به صورت زیر خواهد بود:

$$\begin{cases} H_0 : E(u_{it} | X_{it}) = 0 \\ H_1 : E(u_{it} | X_{it}) \neq 0 \end{cases}$$

نحوه داوری: فرضیه صفر به این معنی است که ارتباطی بین جزء اخلاص مربوط به عرض از مبدأ و متغیرهای توضیحی وجود ندارد و آن‌ها از یکدیگر مستقل هستند. درحالی که فرضیه مقابل به این معنی است که بین جزء اخلاص موردنظر و متغیرهای توضیحی همبستگی وجود دارد. از آنجایی که به هنگام وجود همبستگی بین اجزاء اخلاص و متغیر توضیحی با مشکل تورش و ناسازگاری مواجه می‌شویم، بنابراین بهتر است در صورت پذیرفته شدن H_1 (رد H_0) برای آزمون فرضیات از روش اثرات ثابت استفاده کنیم. هنگامی که بین اجزاء

31- Cross-Sectional Data

32 - Fixed Effect

33 - Random Effect

34 - Hausman Test (X2 Stat.)

اخلال و متغیر توضیحی همبستگی وجود نداشته باشد (قبول H_0)، هر دو روش اثرات ثابت و اثرات تصادفی سازگار هستند ولی روش اثرات ثابت ناکارا بوده و بایستی برای آزمون فرضیات از روش اثرات تصادفی استفاده شود (جانستون و دیناردو ۳۵، ۲۰۰۵).

2- آزمون معنی داری مدل

برای بررسی معنی دار بودن رگرسیون از آماره اف فیشر ۳۶ استفاده شد. اگر احتمال آماره کمتر از سطح خطای ۵ درصد باشد، معنی داری کلی مدل مورد تأیید قرار می‌گیرد، در غیر این صورت شواهد حاکی از فقدان معنی داری کلی مدل مربوطه است.

۳- آزمون معنی داری متغیرهای مدل

برای بررسی معنی دار بودن ضرایب متغیرهای توضیحی مدل رگرسیون از آماره نی ۳۷ استفاده شد. اگر احتمال آماره کمتر از سطح خطای ۵ درصد باشد، وجود رابطه بین متغیر مستقل و وابسته مدل مورد تأیید قرار می‌گیرد. در غیر این صورت شواهد حاکی از فقدان رابطه است.

4- آزمون استقلال پسماندهای مدل

اگر جملات خطا دارای همبستگی باشند بیانگر این است که در طول زمان به‌طور منظم تغییر می‌کنند و این در حالی است که بایستی تغییرات آن‌ها کاملاً تصادفی باشد. یکی از آزمون‌های خودهمبستگی آزمون دوربین - واتسون ۳۸ (۱۹۵۱) می‌باشد. این آزمون برای تشخیص خودهمبستگی مرتبه اول به کار می‌رود زیرا فقط خودهمبستگی بین مقادیر سال جاری و سال قبل را در نظر می‌گیرد.

5- آزمون F لیمر

برای بررسی این مطلب که برازش مدل پانل به مشاهدات مناسب است یا برازش مدل رگرسیون خطی OLS از آزمون F لیمر استفاده می‌شود. در صورتی که مقدار معنی داری آزمون زیر ۰,۰۵ باشد، فرض صفر رد می‌شود و مدل پانل به داده‌ها برازش داده می‌شود. در غیر این صورت مدل رگرسیون خطی ساده به مشاهدات برازش داده می‌شود.

6- آزمون هاسمن:

---

35 - Johnston and Dinardo

36 - Fisher

37 - t Student

38 - Durbin-Watson

بعد از آزمون لیمر، اگر فرضیه صفر رد شود؛ برای اینکه بتوانیم بین روش‌های اثرات ثابت و تصادفی از نظر قدرت توضیح دهنده متغیر وابسته مقایسه‌ای انجام دهیم؛ از این آزمون استفاده می‌شود. در صورتی که مقدار معنی‌داری کمتر از ۰,۰۵ باشد، فرض صفر رد می‌شود و مدل با اثر ثابت به مشاهدات برازش داده می‌شود و در غیر این صورت مدل با اثر تصادفی برازش داده می‌شود.

7- آماره t

برای بررسی معنی‌داری اثر هر یک از متغیرهای پژوهش، از آزمون t استفاده می‌شود. در صورتی که مقدار معنی‌داری آزمون زیر ۰,۰۵ باشد، می‌توان گفت متغیر در نظر گرفته شده تأثیر معنی‌داری بر متغیر وابسته دارد.

8- آماره دوربین-واتسون

یکی از روش‌های متداول برای شناسایی خودهمبستگی در بین جملات باقیمانده استفاده از آماره دوربین-واتسون می‌باشد. در صورتی که مقدار آماره دوربین-واتسون بین ۱,۵ تا ۲ باشد، نشان می‌دهد که خودهمبستگی بین مشاهدات وجود ندارد و در صورتی که این مقدار خارج از این بازه باشد، نشان‌دهنده وجود خودهمبستگی بین مشاهدات است.

جدول ۳-۲ خلاصه آزمون‌های مورد استفاده

هدف	آزمون	هدف	آزمون
بررسی نرمال بودن	آزمون کلموگروف-اسمیرنوف	بررسی همبستگی	همبستگی پیرسون/اسپیرمن
تعیین نوع مدل	F لیمر و هاسمن	تعیین معنی‌داری اثر متغیر	آزمون t
استقلال خطا	دوربین-واتسون		

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها

۱-۴ مقدمه

در پژوهش‌های علمی، تجزیه و تحلیل داده‌های آماری جمع‌آوری شده از نمونه‌های آماری، مرحله مهمی از تحقیق تلقی می‌شود زیرا محقق در این مرحله به نتیجه نهایی خواهد رسید. یعنی با استفاده از یک روش تحقیق، داده‌ها تجزیه و تحلیل، فرضیه‌ها آزمون و نهایتاً نتیجه‌گیری نهایی انجام خواهد شد.

در فصل قبل تعاریف عملیاتی متغیرهای مورد استفاده در پژوهش، نحوه محاسبه آن‌ها و چگونگی واکاوی اطلاعات تشریح گردید. در فصل حاضر به واکاوی داده‌ها پرداخته می‌شود. واکاوی اطلاعات فرایندی چند مرحله‌ای است که طی آن پس از گردآوری داده‌ها و محاسبه مقادیر متغیرهای مورد نظر برای آزمون فرضیه‌های پژوهش، اطلاعات حاصله مورد آزمون قرار گرفته و بر اساس یافته حاصل از آزمون‌ها، نسبت به تأیید یا رد و تفسیر آن‌ها اقدام می‌گردد. در این فصل اطلاعات مربوط به ۹۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران است که نمونه آماری ما را تشکیل داده‌اند، در دوره زمانی ۱۳۸۸-۱۳۹۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند تا بر اساس آن رابطه بین متغیرها برای آزمون فرضیه‌های تحقیق بررسی شود. داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از نرم‌افزارهای Eviews و Excel مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

این فصل مشتمل بر دو گفتار اصلی است: گفتار نخست به آمار توصیفی اختصاص دارد که در آن داده‌های پژوهشی با استفاده از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی تشریح می‌گردند، در گفتار دوم نیز با استفاده از آزمون‌های مناسب، تعیین الگوی داده‌ها مورد بررسی قرار گرفته و آزمون مفروضات مدل‌های رگرسیونی و اطمینان از برقراری آن‌ها معادله رگرسیون حداقل مربعات تعمیم‌یافته برازش گردیده و بر فرضیه‌های پژوهشی مورد آزمون قرار می‌گیرند. برای بررسی فرضیه‌ی اصلی این پژوهش تنها لازم است تا مدل رگرسیونی مورد نظر معنادار شود. فرضیه‌های فرعی نیز بر مبنای معناداری ضرایب حاصل شده از مدل رگرسیونی پژوهش مورد تأیید یا رد قرار خواهند گرفت.

۲-۴ آمار توصیفی

به منظور شناخت بهتر جامعه مورد پژوهش و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شوند. بنابراین پیش از آزمون فرضیه‌های تحقیق، آمار توصیفی متغیرهای مورد استفاده در تحقیق مورد بررسی قرار گرفت.

میانگین به عنوان یکی از پارامترهای مرکزی، نشان‌دهنده‌ی مرکز ثقل جامعه بوده و به عبارتی مبین این امر است که اگر به جای تمامی مشاهدات جامعه میانگین آن قرار داده شود هیچ تغییری در جمع کل داده‌های

جامعه ایجاد نمی‌گردد. همچنین بیشینه، بیشترین عدد متغیر در جامعه آماری و کمینه کمترین عدد متغیر در جامعه‌ی آماری را نشان می‌دهد. نتایج آمار توصیفی در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

جدول ۴-۱ آمار توصیفی

شرح	میانگین	میانه	بیشترین	کمترین	انحراف استاندارد
LOGD_COGS	0.052	0.334	1.632	-1.926	1.034
IND	0.391	0.396	0.597	0.170	0.120
LOGD_SALES	0.371	0.408	2.892	-2.294	1.517
BRDSIZE	0.844	0.843	1.078	0.600	0.138
DUALITY	0.517	1.000	1.000	0.000	0.500
HIST	0.152	0.000	1.000	0.000	0.350
EDU	0.360	0.000	1.000	0.000	0.480
DUMMY	0.434	0.000	1.000	0.000	0.496
SIZE	9.957	9.954	16.998	3.000	4.035
LEV	0.478	0.467	0.799	0.150	0.189

۳-۴ آمار استنباطی

۱-۳-۴ آزمون نرمال بودن متغیرها

یکی از آزمون‌هایی که نرمال بودن متغیرهای مورد استفاده را مورد آزمون قرار می‌دهد آزمون جاک-برا است. بنابراین در این آزمون، فرض‌های ذیل تدوین می‌شود.

داده‌ها دارای توزیع نرمال است: H_0

داده‌ها دارای توزیع نرمال نیست: H_1

اگر مقادیر محاسباتی آماره جاک-برا (J-B)^{۳۹} از مقدار بحرانی جدول کای دو بزرگ‌تر نباشد، نرمال بودن توزیع جملات پسماند رد نمی‌شود. اما زمانی که اندازه نمونه به میزان کافی بزرگ باشد و سایر فروض کلاسیک نیز برقرار باشند، انحراف از فرض نرمال بودن معمولاً بی‌اهمیت و پیامدهای آن ناچیز است

جدول ۴-۲ آزمون نرمال بودن داده‌های تحقیق

^{۳۹} Jarque _ Bera

شرح	آماره آزمون جارکو برا	سطح معنی داری
LOGD_COGS	46.33	0.000
IND	42.78	0.000
LOGD_SALES	25.87	0.000
BRDSIZE	44.17	0.000
DUALITY	122.66	0.000
HIST	554.12	0.000
EDU	126.211	0.000
SIZE	41.67	0.000
LEV	44.24	0.000
LOGD_COGS	64.317	0.000

با توجه به جدول ۴-۲ که مقدار معناداری آزمون برای تمامی متغیرها کمتر از میزان ۰/۰۵ می باشد، می توان بیان کرد که متغیرها در سطح ۵ درصد از توزیع نرمال پیروی نمی کنند. نکته ای که وجود دارد این است که زمانی که اندازه نمونه به اندازه کافی بزرگ باشد و سایر فروض کلاسیک نیز برقرار باشند، با توجه به قضیه حد مرکزی می توان دریافت که حتی اگر باقیمانده ها نرمال نباشند، آماره های آزمون به طور مجانبی از توزیع های مناسب پیروی می کنند، بدون تورش هستند و از کارایی برخوردارند (افلاطون، ۱۳۹۳). در این تحقیق نیز از آنجا که تعداد داده ها شامل ۷۳۶ می باشند، با مشکلی روبه رو نمی شویم.

۴-۳-۲ همبستگی میان متغیرهای اصلی تحقیق

قبل از آزمون فرضیه های تحقیق میزان همبستگی متغیرها را بررسی می کنیم.

جدول ۴-۳ ضریب همبستگی میان متغیرها در مدل کلی

LEV	SIZE	DUMMY	EDU	HIST	DUALITY	BRDSIZE	LOGD_SALES	IND	LOGD_COGS	
								1.00	LOGD_COGS	
								1.00	-0.46	IND
							1.00	-	0.80	LOGD_SALES
						1.00	-0.23	-	0.01	BRDSIZE
					1.00	-0.13	0.65	-	0.94	DUALITY
								0.35		

				1.00	-0.05	0.02	-0.06	0.26	0.21	HIST
			1.00	-0.05	-0.28	-0.11	-0.21	0.26	-0.24	EDU
		1.00	0.24	0.04	-0.59	0.19	0.80	0.28	-0.70	DUMMY
	1.00	-0.30	-0.12	0.09	0.50	0.09	0.36	0.05	0.42	SIZE
1.00	0.16	0.10	0.08	0.04	0.01	0.16	-0.08	0.25	-0.10	LEV

جدول ۴-۳ همبستگی میان متغیرها را با یکدیگر نشان می‌دهد میزان همبستگی شامل اعدادی مابین ۱- تا ۱ می‌باشد زمانی که برابر با ۱ شود این موضوع را نشان می‌دهد که دو متغیر به‌طور کامل و به‌طور مستقیم رابطه دارند و بالعکس. همان‌طور که مشاهده می‌شود متغیرهای مستقل با متغیر وابسته یعنی LOGD_COGS دارای همبستگی هستند و این می‌تواند باعث میزان تبیین بالای مدل شود، که در ادامه ارائه خواهد شد.

3-3-4 آزمون مانایی متغیرها

آزمون مانایی عمدتاً به‌منظور جلوگیری از رگرسیون‌های کاذب انجام می‌گیرد. برای جلوگیری از رگرسیون کاذب بایستی متغیرها مانا باشند. در غیر این صورت بایستی از تفاضل متغیرها که معمولاً مانا هستند، استفاده نمود. مانایی یا نا مانایی یک سری زمانی می‌تواند تأثیر جدی بر رفتار و خواص آن داشته باشد. اگر متغیرهای مورد استفاده در برآورد مدل، نا پایا باشند درعین‌حالی که ممکن است هیچ رابطه منطقی بین متغیرهای مستقل و وابسته وجود نداشته باشد ضریب تعیین به‌دست‌آمده آن می‌تواند بسیار بالا باشد و باعث شود تا محقق استنباط‌های نادرستی در مورد میزان ارتباط بین متغیرها انجام دهد بنابراین استفاده از داده‌های نا مانا می‌تواند منجر به رگرسیون‌های کاذب شود. در این آزمون، فرضیه صفر مبنی بر وجود ریشه واحد و فرضیه مقابل پایا بودن حداقل یک عضو پانل می‌باشد.

$$\begin{cases} H_0: \text{ریشه واحد وجود دارد و متغیر مورد نظر مانا نا است} \\ H_1: \text{ریشه واحد وجود ندارد و متغیر مورد نظر مانا است} \end{cases}$$

نتایج آزمون مانایی متغیرها به شرح زیر می‌باشد:

جدول ۴-۴ نتایج حاصل از آزمون مانایی (LLC) در سطح با عرض از مبدأ و روند

مقادیر بحرانی مک‌کینون			روند عرض از مبدأ تعداد وقفه آماره ADF			متغیر
۱ درصد	۵ درصد	۱۰ درصد				

-2.569	-2.865	-3.439	-28.715	0	C	-	LOGD_COGS
-2.569	-2.865	-3.438	-28.483	0	C	-	IND
-2.569	-2.865	-3.438	-28.777	0	C	-	LOGD_SALES
-2.569	-2.865	-3.438	-26.317	0	C	-	BRDSIZE
-2.569	-2.865	-3.438	-28.275	0	C	-	DUALITY
-2.569	-2.865	-3.438	-28.259	0	C	-	HIST
-2.569	-2.865	-3.438	-27.893	0	C	-	EDU
-2.569	-2.865	-3.438	-27.076	0	C	-	SIZE
-2.569	-2.865	-3.438	-28.146	0	C	-	LEV

با توجه به مقادیر به دست آمده مشاهده می شود که قدر مطلق آماره ADF برای تمامی متغیرها بیشتر از قدر مطلق مقادیر بحرانی مک کینون است، در نتیجه ریشه واحد وجود ندارد که نشان دهنده مانا بودن آنهاست.

۴-۳-۴ آزمون فرضیه

فرضیه اصلی:

رابطه معنی داری بین ویژگی های هیئت مدیره و رفتار هزینه نامتقارن وجود دارد.

فرضیات فرعی:

شرکت با فعالیت گسترده تر، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است.

شرکت با وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است.

شرکت با مدیران با تعهدات اجرایی بالاتر، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است.

شرکت با هیئت مدیره با سوابق اجرایی بالاتر، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است.

شرکت با سواد مالی بالای هیئت مدیره، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است.

مدل های تحقیق

از مدل زیر جهت آزمون فرضیات تحقیق استفاده می کنیم:

مدل اصلی (مدل ابراهیم و الساید ۲۰۱۸):

$$\begin{aligned}
 DLOG\_COGS = & \beta_0 + \beta_1.DLOG\_SALES + \beta_2.DUMMY*DLOG\_SALES \\
 & + \beta_3.DUMMY*DLOG\_SALES*BRDSIZE + \beta_4.DUMMY*DLOG\_SALES \\
 & * DUALITY + \beta_5.DUMMY*DLOG\_SALES*IND \\
 & + \beta_6.DUMMY*DLOG\_SALES*EDU + \beta_7.DUMMY*DLOG\_SALES*HIST \\
 & + \beta_8.DUMMY*DLOG\_SALES*SIZE + \beta_9.DUMMY*DLOG\_SALES*LEV \\
 & + \beta_{10}.BRDSIZE + \beta_{11}.DUALITY + \beta_{12}.IND + \beta_{13}.EDU + \beta_{14}.SIZE \\
 & + \beta_{15}.LEV
 \end{aligned}$$

تعیین الگوی داده‌های مورد بررسی مدل

قبل از برآورد مدل برای بررسی اینکه کدام یک از مدل‌های ترکیبی (Pooled) یا تابلویی (Panel) برای برآورد مدل‌های رگرسیونی تحقیق مناسب است، از آزمون F لیمر استفاده می‌شود. قاعده کلی آماری تصمیم‌گیری آزمون لیمر (چاو) به صورت زیر است.

$$\begin{cases}
 H_0: a_i = a_j & \text{(Pooled) تمام عرض از مبداها با هم برابرند} \\
 H_1: a_i \neq a_j & \text{(Panel) حداقل یکی از عرض از مبداها با بقیه متفاوت است}
 \end{cases}$$

جدول ۴-۵ آزمون اثرات ثابت اضافی برای برآورد مدل اول تحقیق

معناداری	درجه آزادی	آماره آزمون	
0.0713	(91,628)	1.2466	آزمون (فیشر)
0.0161	91	122.221	آزمون (کای دو)

در صورتی که فرض صفر مبنی بر مناسب بودن مدل ترکیبی تأیید شود باید تمامی داده‌ها با یکدیگر ترکیب شوند و به وسیله یک رگرسیون کلاسیک پارامترها برآورد شوند. در غیر این صورت داده‌ها را باید به صورت پانلی در نظر گرفت. نتایج حاصل از این آزمون در جدول ۶-۴ نشان داده شده است. چون سطح معنی‌داری آزمون F لیمر برای مدل بیشتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین فرضیه صفر این آزمون در سطح ۵ درصد رد نمی‌شود. بنابراین این آزمون نشان می‌دهد که مدل تلفیقی برای برآورد مدل اول اولیه تحقیق مناسب می‌باشد و لازم است تا مدل رگرسیونی کلاسیک را برای این داده‌ها اعمال نماییم.

⁴⁰Ibrahim and Elsayed

آزمون ناهمسانی واریانس (بروش پاگان)

در ترکیب داده‌های مقطعی و سری زمانی، تا حد زیادی مشکلات مربوط به ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی سریالی را رفع می‌کند. به هر حال، زمانی که داده‌های پژوهش از نوع ترکیبی است و قصد بررسی فروض کلاسیک وجود داشته باشد، از بین فروض مذکور صرفاً فرض‌های ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی سریالی مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۴-۶ ناهمسانی واریانس مدل

آماره آزمون		درجه آزادی	سطح معنی‌داری
آزمون F		(16,719)	0,000

همان‌طور که نتایج جدول ۶-۴ نشان می‌دهد نتایج سطح معنی‌داری آماره F برابر با ۰/۰۰۰ است در نتیجه، فرضیه صفر مبنی بر همسانی واریانس خطاها در سطح ۵ درصد رد می‌شود. بنابراین ناهمسانی واریانس وجود دارد. برای حل این مشکل از روش وایت هوبر استفاده خواهیم کرد. اما قبل از اعمال این روش بایستی دیگر مفروضات مدل را نیز چک کنیم.

مطابق با داده‌های جدول ۴-۷ نظر به این‌که معناداری آماره F کمتر از ۰/۰۵ است، بنابراین می‌توان بیان کرد که مدل رگرسیون معنی‌دار است. معنادار بودن آماری به این معناست که مدل محاسبه‌شده با درجه معینی از اطمینان، با صفر تفاوت دارد، بدین صورت که متغیرهای مستقل نامبرده در جدول ۴-۸ توانسته‌اند متغیر وابسته یعنی DLOG_COGS را تبیین نمایند. ابتدا لازم است به منظور بررسی عدم تورش دار بودن مدل، مفروضات بنیادین رگرسیون حداقل از جمله مفروضات اصلی رگرسیون حداقل مربعات عدم وجود همبستگی پیاپی (سریالی) میان جزء اختلال‌ها می‌باشد. به منظور بررسی این موضوع یکی از روش‌ها، بررسی آماره دورین - واتسون مدل می‌باشد. مقدار آماره این آزمون در دامنه صفر و چهار قرار دارد. زمانی که مقدار آماره نزدیک به عدد ۲ باشد می‌توان نتیجه‌گیری کرد که همبستگی پیاپی ناچیز است. همان‌طور که در جدول ۴-۸ مشاهده می‌شود، مقدار آماره دورین - واتسون مدل کلی برابر با ۱/۹۷۷۶ می‌باشد که این موضوع از عدم همبستگی پیاپی خبر می‌دهد.

جدول ۴-۷ نتایج برازش اولیه‌ی مدل

معنی داری	آماره t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
0.0000	43.48488	0.003559	0.154775	LOGD_SALES
0.8597	-0.176797	0.027580	- 0.004876	DUMMY_LOGD_SALES
0.0000	8.984398	0.028662	0.257510	DUMMY_LOGD_SALES_BRDSIZE
0.0002	3.808447	0.014014	0.053372	DUMMY_LOGD_SALES_DUALITY
0.5599	-0.583229	0.010247	- 0.005977	DUMMY_LOGD_SALES_HIST
0.6658	0.432085	0.007419	0.003206	DUMMY_LOGD_SALES_EDU
0.0000	-4.725283	0.046890	- 0.221567	DUMMY_LOGD_SALES_IND
0.0000	-5.086143	0.022802	- 0.115973	DUMMY_LOGD_SALES_LEV
0.3022	1.032370	0.000973	0.001005	DUMMY_LOGD_SALES_SIZE
0.0000	-31.58039	0.021685	- 0.684832	BRDSIZE
0.0000	175.9740	0.008679	1.527263	DUALITY
0.0000	8.593010	0.006711	0.057668	EDU
0.0000	-47.20777	0.008343	- 0.393859	HIST
0.0000	-24.50424	0.026622	- 0.652357	IND
0.0000	-19.62350	0.015415	- 0.302504	LEV
0.7317	0.343042	0.000984	0.000338	SIZE
0.0000	11.27243	0.022321	0.251613	C
0.052337	میانگین متغیر وابسته		0.996051	ضریب تعیین
1.034530	انحراف معیار متغیر وابسته		0.995663	ضریب تعیین تعدیل شده
11334.30	آماره F		0.05731	خطای استاندارد مدل
0.0000	معناداری آماره F		2.007890	آماره - دوربین واتسون

موضوع بعدی بررسی هم خطی شدید میان متغیرها می‌باشد به این معنا که زمانی که متغیرهای مستقل تحقیق با یکدیگر همبستگی بالایی داشته باشند، این موضوع منتهی به کاهش کارایی مدل می‌گردد. با توجه به مقدار بالای آماره F مدل و R^2 ، در نتیجه می‌توان به هم خطی میان متغیرهای مستقل شک کرد. یکی از روش‌ها، آزمون عامل تورم واریانس می‌باشد زمانی که آماره مذکور کمتر از عدد ۱۰ باشد، می‌توان نتیجه گرفت که هم خطی قابل اغماض می‌باشد نتایج این آزمون در جدول ۴-۸ نمایش داده شده است.

جدول ۴-۸ آزمون عامل تورم واریانس مدل اول

متغیر	ضریب واریانس	عامل تورم واریانس
LOGD_SALES	1.13E-05	41.96823
DUMMY_LOGD_SALES	0.000637	248.2203
DUMMY_LOGD_SALES_BRDSIZE	0.003481	1104.537
DUMMY_LOGD_SALES_DUALITY	0.003233	2.501824
DUMMY_LOGD_SALES_HIST	0.000256	5.640180
DUMMY_LOGD_SALES_EDU	3.15E-05	8.193157
DUMMY_LOGD_SALES_IND	0.008801	777.6663
DUMMY_LOGD_SALES_LEV	0.002149	287.2386
DUMMY_LOGD_SALES_SIZE	5.45E-07	16.54286
BRDSIZE	0.000160	2.352206
DUALITY	5.18E-05	24.31951
EDU	1.64E-05	3.315653
HIST	2.17E-05	1.747442
IND	0.000257	3.533214
LEV	9.54E-05	2.178908
SIZE	1.58E-07	5.396481

ملاحظه می‌شود، که میزان عامل تورم واریانس برخی متغیرها از میزان مجاز و قابل چشم‌پوشی یعنی ۱۰ بیشتر است. لذا برای رفع مشکل هم خطی دو متغیر LOGD_SALES و DUALITY را تفاضلی کرده و دیگر عواملی که دارای عامل تورم بیشتر از ۱۰ هستند را برای تبیین بهتر مدل حذف می‌کنیم. پس از اعمال

این تغییرات و همچنین اعمال روش هوبر- وایت⁴¹ به منظور رفع ناهمسانی واریانس که از مشکلات اولیه‌ی مدل بود، مدل نهایی ما به شکل زیر خواهد بود:

جدول ۴-۹ نتایج برازش مدل نهایی

معنی داری	آماره-t	خطای استاندارد	ضریب	متغیر
0.0529	-1.939259	0.012878	- 0.024973	D(LOGD_SALES)
0.0000	-5.481102	0.078715	- 0.431446	DUMMY_LOGD_SALES_DUALITY
0.0566	-1.909439	0.054906	- 0.104840	DUMMY_LOGD_SALES_HIST
0.2328	1.194203	0.038061	0.045453	DUMMY_LOGD_SALES_EDU
0.0000	15.89387	0.003667	0.058291	DUMMY_LOGD_SALES_IND
0.0000	-11.70244	0.131308	- 1.536626	DUMMY_LOGD_SALES_SIZE
0.0000	14.39888	0.037220	0.535924	BRDSIZE
0.2905	-1.057807	0.046824	- 0.049531	D(DUALITY)
0.0000	-6.171316	0.064955	- 0.400856	EDU
0.0000	-9.239493	0.186173	- 1.720146	HIST
0.3606	0.914843	0.097139	0.088867	IND
0.0000	18.52460	0.005239	0.097058	LEV
0.0000	9.034444	0.143634	1.297653	SIZE
0.0529	-1.939259	0.012878	- 0.024973	C
0.051323	میانگین متغیر وابسته		0.820282	ضریب تعیین
1.034869	انحراف معیار متغیر وابسته		0.817295	ضریب تعیین تعدیل شده
274.6162	آماره F		0.442345	خطای استاندارد مدل
0.000000	معناداری آماره F		1.421954	آماره - دوربین واتسون

⁴¹ Huber_White

مدل نهایی به دست آمده در جدول ۴-۱۰ با کمک روش هوبروایت دارای همسانی واریانس است. از طرفی مقدار آماره دوربین و اتسون نزدیک به ۱,۵ است که این مقدار قابل اغماض است و عدم خودهمبستگی را تأیید می‌کند، چراکه میزان ۱/۵ تا ۲/۵ این آماره نشان‌دهنده‌ی عدم وجود خودهمبستگی مرتبه‌ی اول می‌باشد. حال در ادامه عامل تورم واریانس و نرمال بودن خطاها را مورد آزمون قرار می‌دهیم.

نتایج این آزمون در جدول ۴-۱۰ نمایش داده شده است.

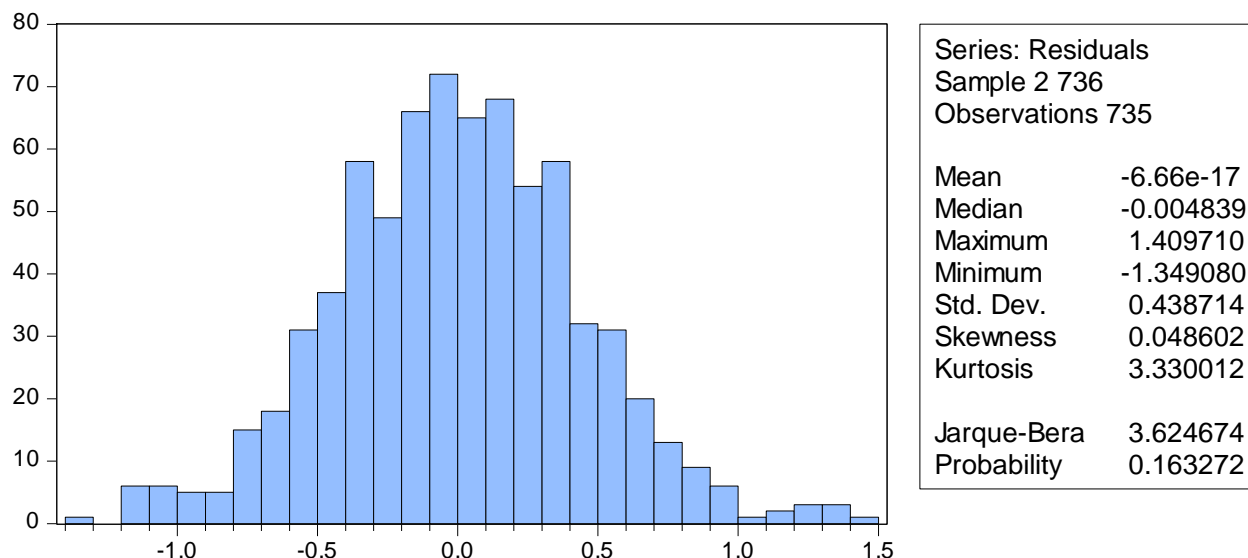
جدول ۴-۱۰ آزمون عامل تورم واریانس مدل اول

متغیر	ضریب واریانس	عامل تورم واریانس
D(LOGD_SALES)	0.000166	5.576886
DUMMY_LOGD_SALES_DUALITY	0.006196	1.424241
DUMMY_LOGD_SALES_HIST	0.003015	3.337747
DUMMY_LOGD_SALES_EDU	0.001449	3.043291
DUMMY_LOGD_SALES_SIZE	1.35E-05	3.582873
BRDSIZE	0.017242	1.279154
D(DUALITY)	0.001385	6.187959
EDU	0.002193	2.504675
HIST	0.004219	2.489663
IND	0.034660	2.161057
LEV	0.009436	1.291119
SIZE	2.75E-05	2.432451
C	0.020631	NA

همان‌طور که از نتایج جدول ۴-۱۰ قابل مشاهده است، مقدار عامل تورم واریانس برای تمامی متغیرها کمتر از ۱۰ می‌باشد، که نشان‌دهنده‌ی این است که در مدل نهایی جدول ۴-۱۰ هم خطی وجود ندارد.

از طرف دیگر نمودار ۱۱-۴ علاوه بر آزمون جار کو - برا نمودار هیستوگرام جزء اختلال را نیز نشان می‌دهد.

نمودار ۴-۱ بررسی نرمال بودن جزء اختلال

به منظور بررسی این موضوع که جز اختلال مدل از توزیع نرمال پیروی می کند یا خیر، آزمون جارکو-برا استفاده شده است. همان طور که در نمودار ۴-۱ مشاهده می شود آماره جارکو-برا برابر $3/634$ و معناداری آن $0/163$ است. بنابراین فرض صفر این آزمون مبنی بر نرمال بودن توزیع اجزای اختلال در سطح معناداری $0/05$ رد نمی گردد و می توان ادعا کرد که توزیع جزء اختلال، نرمال است.

با توجه به اینکه مفروضات کلاسیک مدل رگرسیونی مورد پذیرش قرار گرفته اند، لذا می توانیم به نتایج مدل نهایی جدول ۴-۱۰ استناد کنیم. با توجه به مقادیر جدول، میزان آماره احتمال F برابر با $274/61$ و مقدار معناداری آن برابر با $0/000$ شده است لذا مدل نهایی معنادار است در نتیجه فرضیه اصلی پژوهش مبنی بر وجود رابطه معنی داری بین ویژگی های هیئت مدیره و رفتار هزینه نامتقارن مورد تأیید قرار می گیرد. همچنین برای فرضیه های فرعی نیز داریم:

- ۱- شرکت با فعالیت گسترده تر (اندازه ی بیشتر هیئت مدیره)، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است. این فرضیه با توجه به اینکه مقدار معناداری متغیر `DUMMY_LOGD_SALES_BRDSIZE` تعیین نشده است و فقط معناداری متغیر `BRDSIZE` در مدل برابر با $0/000$ شده است و این میزان کمتر از $0/05$ میزان خطای مدل است، لذا نمی توان در مورد فرضیه نتیجه گرفت.

۲- شرکت با وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. این فرضیه با توجه به اینکه مقدار معناداری متغیر `DUMMY_LOGD_SALES_DUALITY` در مدل برابر با ۰/۰۰۰ شده است و این میزان کمتر از ۰/۰۵ میزان خطای مدل است، لذا مورد تأیید قرار می‌گیرد، یعنی متغیر `DUALITY` به مفهوم دوگانگی وظایف بر نامتقارن بودن هزینه‌ها اثرگذار است.

۳- شرکت با تعهدات اجرایی بالاتر (استقلال هیئت‌مدیره)، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. این فرضیه با توجه به اینکه مقدار معناداری متغیر `DUMMY_LOGD_SALES_IND` تعیین نشده است و فقط معناداری متغیر `IND` در مدل برابر با ۰/۰۰۰ شده است و این میزان کمتر از ۰/۰۵ میزان خطای مدل است، لذا نمی‌توان در مورد فرضیه نتیجه گرفت.

۴- شرکت با هیئت‌مدیره با سوابق اجرایی بالاتر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. این فرضیه با توجه به اینکه مقدار معناداری متغیر `DUMMY_LOGD_SALES_HIST` در مدل برابر با ۰/۰۰۰ شده است و این میزان کمتر از ۰/۱ میزان خطای مدل است، لذا مورد تأیید قرار می‌گیرد، یعنی متغیر `HIST` به مفهوم سابقه‌ی هیئت‌مدیره بر نامتقارن بودن هزینه‌ها اثرگذار است. (اما این پذیرش در سطح خطای ۱۰ درصد است.)

۵- شرکت با سواد مالی بالای هیئت‌مدیره، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. این فرضیه با توجه به اینکه مقدار معناداری متغیر `DUMMY_LOGD_SALES_EDU` در مدل برابر با ۰/۲۳۲۸ شده است و این میزان بیشتر از ۰/۰۵ میزان خطای مدل است، لذا مورد تأیید قرار نمی‌گیرد، یعنی متغیر `EDU` به مفهوم سواد مالی هیئت‌مدیره بر نامتقارن بودن هزینه‌ها اثرگذار نیست.

فصل پنجم:

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۱-۵ مقدمه

در نهایت فصل پنجم اختصاص به ارائه نتیجه‌گیری پژوهش دارد. در ادامه پس از ارائه و تفسیر نتایج حاصله، محدودیت‌های پژوهش و پیشنهادهایی برای استفاده‌کنندگان از نتایج پژوهش و اجرای تحقیقات آتی ذکر می‌گردد.

۲-۵ جمع‌بندی

در این پژوهش به بررسی رابطه‌ی ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران پرداخته‌ایم.

ابتدا در فصل اول کلیات پژوهش را مطرح نموده‌ایم. در بخش ضرورت انجام پژوهش این نکته را متذکر شدیم

که ویژگی‌های هیئت‌مدیره شرکت تا چه میزان می‌تواند در هزینه‌های نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر بگذارد. تحقیق حاضر بر این است تا با انتخاب نمونه‌ای از شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و محاسبه عملکرد آن‌ها، رابطه موجود بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و هزینه‌های نامتقارن شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران را تعیین نماید.

در فصل دوم به مبانی، ادبیات و پیشینه تحقیق پرداختیم. در ادامه فصل پس از تعریف مفاهیمی همچون هیئت‌مدیره و ویژگی‌های آن، جلسات هیئت‌مدیره و رفتار هزینه و عوامل مؤثر بر آن، به پیشینه‌ی تحقیقات مرتبط صورت گرفته‌شده در داخل و خارج از کشور پرداختیم و در نهایت روند مطالعاتی تحقیقات انجام‌شده را در قالب یک جدول به همراه مدل مفهومی تحقیق ارائه نمودیم.

در فصل سوم به بررسی روش انجام پژوهش پرداختیم. همان‌طور که ملاحظه کردید، این پژوهش از نظر هدف در دسته تحقیقات بنیادی قرار می‌گیرد. همچنین این پژوهش از لحاظ رویکرد مورد استفاده در تحقیق از نوع پس‌رویدادی است و از نظر ماهیت و روش نیز در طبقه تحقیقات همبستگی قرار می‌گیرد.

در فصل چهارم نیز روش اجرای آزمون‌های آماری و تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش مورد بررسی قرار گرفت.

در مورد آزمون‌های آماری در این پژوهش و برای فرضیه‌های پژوهش از رگرسیون حداقل مربعات معمولی استفاده گردید.

در نهایت نیز پس از انجام آزمون‌های آماری در این فصل نتایج حاصل از آزمون‌های آماری تفسیر و پیشنهاد-های کاربردی و علمی مطرح می‌گردد.

۳-۵ نتایج پژوهش

۱-۳-۵ نتایج فرضیات پژوهش

فرضیه اصلی تحقیق: رابطه معنی‌داری بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن وجود دارد. برای انجام این فرضیه از مدل رگرسیونی جدول ۴-۱۰ استفاده شده است.

نتایج آماری این مدل به صورت خلاصه به شرح زیر می‌باشد:

- با توجه به سطح معنی‌داری اماره $F (0/000)$ ، مدل رگرسیونی مورد استفاده در فصل چهارم برای آزمون این فرضیه از نظر آماری معنی‌دار است. (کمتر از ۵ درصد)
- میزان ضریب تعیین مدل برابر با $0/820$ است. یعنی حدود $82/0$ درصد از تغییرات متغیر وابسته توسط متغیرهای مستقل و کنترلی بیان می‌گردد.
- به‌طور کلی نتایج به دست آمده نشان‌دهنده تأیید فرضیه اصلی پژوهش است یعنی ویژگی‌های هیئت‌مدیره شرکت رابطه معناداری با هزینه نامتقارن شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران دارد. نتایج فرضیه اصلی پژوهش با نتایج پژوهش علیمردی و علی محمدی (۱۳۹۲) منطبق است. همچنین مقاله‌ی ابراهیم و الساید (۲۰۱۸) نیز به این نتیجه ختم شده است که ویژگی‌های هیئت‌مدیره شرکت اثر معناداری با هزینه نامتقارن شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران دارد.

فرضیه‌های فرعی: شرکت با فعالیت گسترده‌تر (اندازه‌ی بیشتر هیئت‌مدیره)، دوگانگی وظایف، تعهدات اجرایی بالاتر (استقلال هیئت‌مدیره)، هیئت‌مدیره با سوابق اجرایی بالاتر، سواد مالی بالای هیئت‌مدیره، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. برای انجام این فرضیه از مدل رگرسیونی جدول ۴-۱۰ استفاده شده است.

نتایج آماری این مدل به صورت خلاصه به شرح زیر می‌باشد:

- ضریب متغیر اثر تعاملی فعالیت گسترده‌تر (اندازه‌ی بیشتر هیئت‌مدیره) نامشخص است ولی ضریب متغیر فعالیت گسترده‌تر (اندازه‌ی بیشتر هیئت‌مدیره) برابر با $1/53$ - بوده و از نظر آماری سطح

معنی داری آماره t این ضریب برابر با $0/000$ می باشد که معنی داری ضریب را نشان می دهد (کمتر از $0/05$). اما باین وجود نمی توان فرضیه را تأیید نمود. نتایج حاصل شده با نتایج مقاله ی ابراهیم و الساید (۲۰۱۸) به علت حذف متغیر اثر تعاملی یکسان نیست.

- ضریب متغیر اثر وظایف دوگانه شرکت برابر $0/43-$ می باشد و از نظر آماری سطح معنی داری آماره t این ضریب برابر با $0/000$ می باشد که معنی داری ضریب را نشان می دهد (کمتر از $0/05$). نتیجه به دست آمده نشان دهنده تأیید فرضیه فرعی دوم پژوهش است یعنی شرکت با عدم وجود وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است. نتایج به دست آمده با نتایج پژوهش ابراهیم و الساید (۲۰۱۸)، منطبق بوده و نشان دهنده ی عدم وجود وظایف دوگانه در انسجام بیشتر در هزینه ها تأثیرگذار مورد تأیید قرار گرفته است.

- ضریب متغیر اثر تعاملی تعهدات اجرایی بالاتر (استقلال هیئت مدیره) شرکت نامشخص است ولی ضریب متغیر تعهدات اجرایی بالاتر (استقلال هیئت مدیره) برابر با $1/72$ بوده و از نظر آماری سطح معنی داری آماره t این ضریب برابر با $0/000$ می باشد که معنی داری ضریب را نشان می دهد (کمتر از $0/05$). اما باین وجود نمی توان فرضیه را تأیید نمود. نتایج حاصل شده با نتایج مقاله ی ابراهیم و الساید (۲۰۱۸) به علت حذف متغیر اثر تعاملی یکسان نیست.

- ضریب متغیر اثر سواد مالی بالای هیئت مدیره شرکت برابر $0/04$ می باشد و از نظر آماری سطح معنی داری آماره t این ضریب برابر با $0/232$ می باشد که عدم معنی داری ضریب را نشان می دهد (بیشتر از $0/1$). نتیجه به دست آمده نشان دهنده عدم تأیید فرضیه فرعی پنجم پژوهش است یعنی لزوماً شرکت با سواد مالی بالای هیئت مدیره، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها نیست. نتایج حاصل شده از این فرضیه به دلیل نوآوری، نمونه پژوهش مشابه آن انجام نشده است.

- ضریب متغیر اثر هیئت مدیره با سوابق اجرایی بالاتر شرکت برابر $0/10-$ می باشد و از نظر آماری سطح معنی داری آماره t این ضریب برابر با $0/058$ می باشد که معنی داری ضریب را نشان می دهد (کمتر از $0/1$). نتیجه به دست آمده نشان دهنده تأیید فرضیه فرعی چهارم پژوهش است یعنی شرکت با وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه ها است. نتایج حاصل شده از این فرضیه به دلیل نوآوری، نمونه پژوهش مشابه آن انجام نشده است.

۴-۵ پیشنهادهای تحقیق

1-4-5 پیشنهادها بر اساس یافته‌های پژوهش

طبق فرضیه اصلی: رابطه معنی‌داری بین ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار هزینه نامتقارن وجود دارد.

بر اساس فرضیه اصلی پژوهش توجه به ساختار هیئت‌مدیره، برای هر شرکتی حیاتی است چراکه تصمیم‌گیری مدیران و توانمندی آن‌ها در شناخت بازار و اتخاذ راهبرد صحیح می‌تواند تأثیر مستقیم و بسزایی بر رفتار هزینه‌های نامتقارن شرکت‌های بورس اوراق بهادار داشته باشد. لذا سهامداران بایستی به ساختار هیئت‌مدیره و نوع انتخاب آن‌ها توجه ویژه‌ای داشته باشند.

طبق فرضیات فرعی:

۱- شرکت با فعالیت گسترده‌تر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. به دلیل عدم نتیجه‌گیری در مورد اثر متغیر فعالیت گسترده‌تر بر انسجام بیشتر در هزینه‌ها نمی‌توان پیشنهاد کاربردی ارائه کرد.

۲- شرکت با عدم وظایف دوگانه، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. با توجه به تأیید شدن این فرضیه، لذا سهامداران و تصمیم‌گیرندگان شرکت‌های بورس اوراق بهادار بایستی ترکیب هیئت‌مدیره را به نحوی انتخاب نمایند که مدیرعامل، رئیس هیئت‌مدیره نباشد. یکسان بودن مدیرعامل و رئیس هیئت‌مدیره تعارض منافع و تصمیم‌گیری جهت‌دار را برای مدیرعامل پدید می‌آورد و از استقلال هیئت‌مدیره می‌کاهد و این مسئله سبب یعنی تصمیم‌گیری‌هایی است که برافزایش هزینه‌های نامتقارن آن‌ها تأثیرگذار است.

۳- شرکت با مدیران با تعهدات اجرایی بالاتر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. به دلیل عدم نتیجه‌گیری در مورد اثر متغیر فعالیت گسترده‌تر بر انسجام بیشتر در هزینه‌ها نمی‌توان پیشنهاد کاربردی ارائه کرد.

۴- شرکت با هیئت‌مدیره با سوابق اجرایی بالاتر، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. با توجه به تأیید شدن این فرضیه می‌توان نتیجه گرفت که شرکت‌ها بایستی اعضای هیئت‌مدیره را داشته باشند که از سوابق اجرایی بالایی برخوردار باشند و این نتیجه کاملاً معقول است چون اساساً مدیران و افراد با سابقه‌ی بالاتر در حوزه‌ی صنعت موردنظر، بازار و ساختار آن را بهتر می‌شناسند و خوب می‌دانند که چطور باید انسجام در هزینه‌ها را بیشتر با تصمیم‌های صحیح و به‌موقع بیشتر کنند.

۵- شرکت باسواد مالی بالای هیئت‌مدیره، دارای انسجام بیشتر در هزینه‌ها است. با توجه به رد این فرضیه شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار و سهامداران این شرکت‌ها توصیه می‌شود که در انتخاب هیئت‌مدیره چندان به سواد مالی اعضا توجه نکنند چراکه طبق نتایج این پژوهش سوابق و تجربه افراد فاکتوری مهم‌تر برای کاهش عدم تقارن در هزینه‌هاست.

۲-۴-۵ پیشنهادها جهت تحقیقات آتی

به نظر می‌رسد که تحقیقات زیر می‌تواند مکمل پژوهش حاضر باشد:

۱. تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر تغییرات فروش شرکت‌ها.
۲. بررسی رابطه بین چرخه عمر مالی و رفتار هزینه نامتقارن شرکت‌ها.
۳. مقایسه‌ی رفتار نامتقارن هزینه‌های شرکت‌های سرمایه‌گذاری و شرکت‌های خدماتی.
۴. تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر هزینه تأمین مالی از سهام‌داران.
۵. اثر تعدیل نگرش مدیریت بر رفتار نامتقارن هزینه
۶. اثر حاکمیت شرکتی بر نقش مدیرعامل در تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌گذاری‌ها شرکت
۷. اثر تعدیلی ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر اجتناب مالیاتی
۸. تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر رشد اقتصادی شرکت‌ها

۵-۵ محدودیت‌های تحقیق

- ۱- جمع‌آوری داده‌های پژوهش به علت محدودیت‌های زمانی و طول زمانی دشوار بود و گاهی اطلاعات به‌دست‌آمده برای پژوهش حاضر کارآمد نبوده است.
- ۲- دو متغیر سواد مالی و سوابق هیئت‌مدیره با توجه به بررسی پژوهش‌های دیگر تا به حال به‌عنوان ویژگی‌های هیئت‌مدیره در نظر گرفته نشده بودند و این مسئله باعث این است که نتایج مشابه را نداشته باشیم.
- ۳- برای انجام این پژوهش می‌شد از مدل‌های معادلات ساختاری نیز بهره برد ولی به دلیل انواع داده‌ها عملاً امکان استفاده از این روش دشوار به نظر می‌آمد.
- ۴- دستیابی به اطلاعات مالی و حتی سوابق گاهی کاری دشوار بوده و بهتر است در پژوهش‌های آتی از متغیرهایی استفاده نمود که دسترسی آسان‌تری داشته باشند.

۶-۵ خلاصه فصل

در این فصل خلاصه‌ای از پژوهش ارائه شد. در ابتدای فصل خلاصه‌ای از موضوع پژوهش و روش پژوهش بیان شده است و سپس خلاصه‌ای از نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش ارائه شد که بیانگر نحوه ارتباط میان ویژگی‌های هیئت‌مدیره و رفتار نامتقارن هزینه‌های شرکت‌های بورس اوراق بهادار تهران بود. سپس محدودیت‌های پژوهش و درنهایت پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی ارائه و بیان شد.

منابع تحقیق

- انتشارات نور علم و دانشکده علوم اقتصادی مراد زاده فرد، مهدی؛ ناظمی اردکانی، مهدی؛ غلامی، رضا و حجت فرزانی، ۱۳۸۸، بررسی رابطه بین مالکیت نهادی سهام و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۵، صفحه ۸۵-۹۸
- توازی، محمد و ایرج دوانی پور، ۱۳۸۹، بررسی تجربی رفتار چسبندگی هزینه‌ها در بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۴، صفحه ۸۱-۱۰۰
- حساس یگانه، یحیی، ۱۳۸۴، مفاهیم حاکمی شرکتی، ماهنامه حسابداری، شماره ۱۶۷.
- فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۶۲، صفحه ۱۰۲۸۵.
- کردستانی، غلامرضا و سید مرتضی مرتضوی، ۱۳۹۱، بررسی تأثیر تصمیمات سنجیده مدیران بر چسبندگی هزینه‌ها، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۶۷، صفحه ۷۳-۹۰
- کردستانی، غلامرضا و سید مرتضی مرتضوی، ۱۳۹۱، شناسایی عوامل تعیین‌کننده چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، شماره ۳، صفحه ۱۳-۳۲
- کرمی، غلامرضا، ۱۳۸۷، بررسی رابطه بین مالکیت نهادی و محتوای اطلاعاتی سود، فصلنامه بررسی‌های کرمی، غلامرضا؛ مهرانی، ساسان و هدی اسکندر، ۱۳۸۹، "بررسی تئوری نمایندگی و تئوری علامت‌دهی در سیاست تقسیم سود: نقش سرمایه‌گذاران نهادی، مجله‌ی پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، شماره ۲، صفحه ۱۰۹-۱۳۲.
- گجراتی، دامور، ۱۳۸۶، مبانی اقتصادسنجی ترجمه حمید ابریشمی، انتشارات دانشگاه اصفهان
- محمد زاده، پرویز؛ ممی پور، سیاب و مجید افشاری، ۱۳۸۹، کاربرد نرم افزار Stata در اقتصاد سنجی
- مرادی، جواد؛ ولی پور، هاشم و سیده سارا موسوی، ۱۳۹۰، سیاست سود تقسیمی از منظر تئوری نمایندگی فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۲، صفحه ۱۳۶
- مرتضوی، سید مرتضی، ۱۳۹۰، شناسایی عوامل تعیین‌کننده چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها : پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی ره قزوین
- مهربانی، مهدی. زلفی، حسن. ملیحی، سید علی، ۱۳۹۴، بررسی ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر محافظه‌کاری حسابداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابرسی، سال چهاردهم، شماره ۵۸، صص: ۱۷۱-۱۸۸.
- الناز، تجویدی. اثنی عشری، حمیده. حاج نوروزی، احمد، ۱۳۹۴، رابطه تاخیری تغییرات فروش با رفتار نامتقارن هزینه و اثر تعدیلی نگرش مدیریت، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال ۱۲، شماره ۴۸، صص: ۱۰۵-۱۲۲.

- نمازی، محمد و شهلا ابراهیمی، ۱۳۹۱، بررسی ارتباط بین ساختار رقابتی بازار محصول و بازده سهام". مجله پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۱، صفحه ۹-۲۷.
- نمازی، محمد؛ غفاری، محمد جواد و مرضیه فریدونی، ۱۳۹۱، تحلیل بنیادی رفتار چسبندهی هزینه‌ها و بهای تمام‌شده با تأکید بر دامنه‌ی تغییرات در بورس اوراق بهادار تهران، مجله‌ی پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، شماره ۲، صفحه ۱۵۱-۱۷۷
- نیک‌بخت، محمدرضا. سیدی، سید عزیز، هاشم الحسینی، هاشم، ۱۳۸۹، بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر عملکرد شرک، مجله پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، دوره دوم، شماره اول، صص: ۲۵۱-۲۷۰.
- نیک کار، جواد. حاجی‌زاده، سعید، ۱۳۸۹، تئوری چسبندگی هزینه‌ها و تأثیرات آن بر مفاهیم حسابداری، دانش و پژوهش حسابداری، شماره ۳۹، صص ۳۵-۵۱.
- هورن گرن، چارلز تی فاستر، جورج و سریکانت ام داتار، ۱۳۸۹، حسابداری صنعتی با تأکید بر مسائل مدیریتی، ترجمه علی پارسائیان، انتشارات ترمه
- Abarbanell, J. S., Lanen, W. N., & Verrecchia, R. E. (1995). "Analysts' forecasts as proxies for investor beliefs in empirical research". *Journal of Accounting and Economics*, 20(1), 31-60.
- Abarbanell, J. S., Lanen, W.N., & Verrecchia, R. E. (1995). "Analysts' forecasts as proxies for investor beliefs in empirical research". *Journal of Accounting and Economics*, 20(1), 31-60.
- Abu-Serdaneh, Jamal (2014) "the asymmetric behaviour of cost: Evidence from Jordan" *International Business research*; Vol7.
- Admati, A. R., Pfleiderer, P., & Zechner, J. (1994). "Large shareholder activism, risk sharing, and financial market equilibrium". *Journal of Political Economy*, 10971130.
- Admati, A. R., Pfleiderer, P., & Zechner, J.(1994). "Large shareholder activism, risk sharing, and financial market equilibrium". *Journal of Political Economy*, 1097-1130.
- Anderson, M. C, Banker R, Janakiraman S. (2003). Are Selling, General and Administrative. Costs "Sticky"? *Journal of Accounting Research*; 41(1): 47- 63.
- Anderson, M. C., Banker, R. D., & Janakiraman, S. N. (2003). "Are selling, general, and administrative costs "sticky"?. *Journal of Accounting Research*, 41(1), 47-63.
- Anderson, M. C., Banker, R. D., & Janakiraman, S. N. (2003). "Are selling, general, and administrative costs "sticky"?. *Journal of Accounting Research*, 41(1), 47-63.
- Anderson, M., Banker, R., Huang, R., & Janakiraman, S. (2007). "Cost behavior and fundamental analysis of SG&A costs". *Journal of Accounting, Auditing & Finance*. 220(1), 1-28.
- Anderson, M., Banker, R., Huang, R., & Janakiraman, S. (2007). "Cost behavior and fundamental analysis of SG&A costs". *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(1), 1-28.
- Anderson, S., & Lanen, W. (2007). "Understanding cost management: what can we learn from the empirical evidence on "sticky costs"". Working paper, University of California, Davis and University of Michigan.
- Atiase, R., Mayew, W., & Xue, Y. (2007, September). Institutional monitoring and corporate restructurings. AAA
- Balakrishnan, R., & Soderstrom, N. S. (2009). "Cross-sectional variation in cost stickiness". Working paper, The University of Iowa.

- Balakrishnan, R., Petersen, M. J., & Soderstrom, N. S. (2004). "Does capacity utilization affect the "stickiness" of cost?". *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 19(3), 283-300.
- Balakrishnan, R., & Gruca, T. S. (2008). "Cost Stickiness and Core Competency: A Note*". *Contemporary Accounting Research*, 25(4), 993-1006.
- Balakrishnan, R., M. J. Petersen, and N. S. Soderstrom. (2004). Does capacity utilization affect the "stickiness" of costs? *Journal of Accounting, Audit & Finance* 19 (3): 283-300.
- Balatbat, M., Taylor, S. L, and Walter, T. S. (2004). Corporate governance, insider ownership and operating performance of Australian initial public offerings. *Accounting and Finance Journal*, 44: 299-328.
- Banker, R., Byzalov, D., & Plehn-Dujowich, J. M. (2010). "Sticky cost behavior: theory and evidence". Unpublished working paper, Temple University.
- Banker, R., Ciftci, M., & Mashruwala, R. (2011). "Managerial optimism and cost behavior". Available at SSRN 902546.
- Banker, R. D., & Chen, L. (2006). "Predicting earnings using a model based on cost variability and cost stickiness". *The Accounting Review*, 81(2), 285-307.
- Banker, R; Byzalov, D; Ciftci, M; Mashruwala, R (2014) "the moderating effect of prior sales changes on asymmetric cost behaviour" *Journal of management Accounting Research*; Vol26.
- Bathala, C. T., & Rao, R. P. (1995). "The determinants of board composition: An agency theory perspective". *Managerial and decision economics*, 16(1), 59-69.
- Baysinger, B. D., Kosnik, R. D., & Turk, T. A. (1991). "Effects of board and ownership structure on corporate R&D strategy". *Academy of Management Journal*, 34(1), 205-214.
- Baysinger, Barry. D., and Butler, Henry N. (1985). Corporate governance and the board of directors: Performance effects of changes in board composition. *Law, Economics and Organization journal*, 1: 101-124.
- Beasley, M. S. (1996). "An empirical analysis of the relation between the board of director composition and financial statement fraud". *Accounting Review*, 443-465.
- Bennedsen, M., Kongsted, H. C. and Nielsen, K. M. (2004). Board Size Effects in Closely Held Corporations. CAM Institute of Economics, University of Copenhagen. Working Papers, vol. 25.
- Bertrand, M., & Mullainathan, S. (2003). "Enjoying the quiet life? Corporate governance and managerial preferences". *Journal of Political Economy*, 111(5), 1043-1075.
- Bethel, J. E., & Liebeskind, J. (1993). "The effects of ownership structure on corporate restructuring". *Strategic Management Journal*, 14(1), 15-31.
- Bhagat, S, and Bernard B. (2000). Board Independence and Long-Term Firm Performance, Working Paper, University of Colorado. Bhagat, S. and Black, B. (2002). The Non-correlation between board independence and long-term firm performance. *Corporation Law Journal*, 27: 231-274.
- Bonn, I., Yoshikawa, T. and Phan, P. H. (2004), Effects of Board Structure on Firm performance: A Comparison between Japan and Australia, *Asian Business & Management*, 3, 105-125.
- Boyd, B.K. (1995). CEO duality and firm performance: A contingency model. *Strategic Management Journal*, 16, 301-312.
- Brickley, J. A., Coles, J. L., & Terry, R. L. (1994). "Outside directors and the adoption of poison pills". *Journal of financial Economics*, 35(3), 371-390.
- Brickley, James A., Coles, Jeffrey L., and Gregg Jarrell, (1997). Leadership Structure: Separating the CEO and Chairman of the Board, *Journal of Corporate Finance*, 3: 189-220.
- Brous, P. A., & Kini, O. (1994). "The valuation effects of equity issues and the level of institutional ownership: Evidence from analysts' earnings forecasts". *Financial Management*, 33-46.
- Bushee, B. J. (1998). "The influence of institutional Investors on Myopic R&D Investment Behavior". *The accounting Review*, 73 (3), 305-333.
- Bushman, R. M., & Smith, A. J. (2001). "Financial accounting information and corporate governance". *Journal of accounting and Economics*, 32(1), 237-333.
- Byrd, J. W., & Hickman, K. A. (1992). "Do outside directors monitor managers?: Evidence from tender offer bids". *Journal of Financial Economics*, 32(2), 195-221.
- Calleja, K., Stelias, M., & Thomas, D. C. (2006). "A note on cost stickiness: Some international comparisons". *Management Accounting Research*, 17(2), 127-140.
- Chang, J. C., & Sun, H. L. (2008). "The relation between earning informativeness, earnings management and corporate governance in the pre-and post-SOX periods", working paper, SSRN.

- Chen, C. X., Lu, H., & Sougiannis, T. (2012). "The Agency Problem, Corporate Governance, and the Asymmetrical Behavior of Selling, General, and Administrative Costs*". *Contemporary Accounting Research*, 29(1), 252-282.
- Chen, C. X., H. Lu, and T. Sougiannis. (2012). "The agency problem, corporate governance, and the asymmetrical behavior of selling, general, and administrative costs". *Contemporary Accounting Research*. 29(1): 252-282.
- Chen, C.X; Gores,T; Nasev,J(2013)" Managerial overconfidence and cost stickiness" www.SSRN.com.
- Chen, K. C., Chen, Z., & John Wei, K. C. (2011). "Agency costs of free cash flow and the effect of shareholder rights on the implied cost of equity capital". *Journal of Financial and Quantitative Analysis*,46(1), 171-207.
- Coles, J.W., McWilliams, V.B., and Sen, N. (2001). An examination of the relationship of governance mechanisms to performance. *Journal of Management*, 27: 23-50.
- Dalton, C. M. and Dalton, D. R. (2005), *Boards of Directors: Utilizing Empirical Evidence in Developing Practical Prescriptions*. *British Journal of Management*, 16: 91-97.
- Dalton, D. R., Daily, C. M., Ellstrand, A. E. and Johnson, J. L. (1998). 'Meta-analytic Reviews of Board Composition, Leadership Structure, and Financial Performance'. *Strategic Management Journal*, 19: 269-290.
- Deakin, S. and Konzelmann, S. J. (2004) Learning from Enron. *Corporate Governance*, 12: 134-142.
- Dimitropoulos, P. E., and D. Asteriou. (2010). The Effect of Board Composition on the Informativeness and Quality of Annual Earnings: Empirical Evidence from Greece. *Research in International Business and Finance*, Vol. 24, Pp. 190-205.
- Draft. Fosberg, R. (1989). Outside directors and managerial monitoring. *Akron Business and Economic Review*, 20: 24–32.
- Eisenberg, Theodore, Sundgren, Stefan, and Martin T. Wells, (1998), Larger board size and decreasing firm value in small Firms, *Journal of Financial Economics*, 48: 35-54.
- Erickson, J., Park,Y.W., Reising, J. and Shin, H. H. (2005). Board composition and firm value under concentrated ownership: The Canadian evidence. *Pacific-Basin Finance Journal*, 13: 387-410.
- Evidence on the Negative Relationship between Board Size and Firm Value, *Pulses by Singapore Stock Exchange*.
- Fama, E. F. and Jensen, M. C. (1983). Separation of Ownership and Control. *Journal of Law and Economics*, 16: 301-325.
- Fan, J. P. and T. J. Wong, (2002), "Corporate Ownership Structure and the Informativeness of Accounting Earnings in East Asia. ", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 33, 401-426.
- Fuerst, O. and S. H. Kang, (2000). Corporate Governance, Expected operating performance and pricing.
- Garcia Lara, J. M., Garcia Osma, B. and Penalva, F. (2014). Accounting conservatism and corporate governance, *Review of Accounting Studies*, 09, 090–210.
- Gillan, Stuart L., Jay C. Hartzell, and Laura T. Starks. (2003). Explaining Corporate Governance: Boards, Bylaws, and Charter Provisions, Working paper.
- Gompers, P, Joy, I. and Andrew Metrick. (2003). Corporate governance and equity prices. *Quarterly Journal of Economics*, 118: 107-155.
- Hermalin, B. E. and Weisbach, M. S. (1991). The effects of board composition and direct incentives on firm performance. *Financial Management*. Financial Management Association, 20: 101–112.
- Hermalin, B. E. and Weisback, M. S. (2003), *Board of Directors as an Endogenously Determined Institution: A Survey of the Economic Literature*, Center for Responsible Business. Working Paper Series. Paper 3.
- Jensen, Michael C., (1993), The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems. *Journal of Finance*, 48: 831- 880.
- Ho-koo, Jeong; Song, seungah; Paik, Tae-Young (2015)"Earning management and cost sickness"; *Advance Science and Technology letters*; Vol84.
- Jensen, M. and Meckling, W. (1976), Theory of firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. *Journal of Financial Economics*, 3: 305-360.
- Jensen, Michael C., and Kevin J. Murphy, (1990), Performance pay and top-management incentives. *Journal of Political Economy*, 98: 225- 264.
- Johnson, J. L., Daily, C. M. and Ellstrand, A. E. (1996). Boards of Directors: A review and research agenda. *Journal of Management*, 22: 409-438.

- Kaplan, S. and B. Minton. (1994). Appointment of outsiders to Japanese boards: Determinants and implications for managers. *Journal of Financial Economics*, 36: 225-57.
  - Lin, Z. J. and L. Ming, (2009), "The Impact of Corporate Governance on Auditor Choice: Evidence from China. ", *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 18, 44-59.
  - Lipton, M. and Lorsch, J. W. (1992), A Modest Proposal for Improved Corporate Governance. *Business Lawyer*, 48: 59-77.
  - Mak, Y. T. and Yuanto, K. (2003), Board Size Really Matters: Further
  - Mak, Y. T. and Li, Y. (2001), Determinants of Corporate Ownership and Board Structure: Evidence from Singapore. *Journal of Corporate Finance*, 7: 236-256.
  - Mehran, Hamid, (1995), Executive compensation structure, ownership, and firm performance. *Journal of Financial Economics*, 38: 163-87.
  - Muth, M. M., and Donaldson, L. (1998). Steward theory and board structure: A contingency approach. *Corporate Governance*, 6: 5-28.
  - O'Connell, V and Cramer, N. (2010). The relationship between firm performance and board characteristics in Ireland. *European Management Journal*, In Press, Corrected Proof, Available online 21 March.
  - Omran, M, (2009), Post-Privatization Corporate Governance and Firm Performance: The Role of Private Ownership Concentration, Identity and Board Composition. *Journal of Comparative Economics*, 37: 658-673
  - Petra, S. T. (2005). Do outside independent directors strengthen corporate boards? *Corporate Governance*, 5: 55-72.
  - Pinteris, G. (2002). Ownership Structure, Board Characteristics and Performance of Argentine Banks. Mimeo. Department of Economics, University of Illinois.
  - Rachdi, H and Elgaied, M. (2008). Composition, Structure of Board of Directors and Performance: The Case of American Firms
  - Rhoders, D. L., rechner P. L. and sundaramurthy, C. (2001). A metaanalysis leadership structure and financial performance: are two heads better than one?. *Corporate Governance An International Review*. 9: 311-319.
  - Roslinda. ,(2009). "The Relationship Between Corporate Governance And Accounting Conservatism", University Of New South Wales 143
  - Rüdiger, F and René, M Stulz, (2010). Why do firms appoint CEOs as outside directors?. *Journal of Financial Economics*, In Press, Corrected Proof, Available online 11 March 2010.
  - Shleifer, A. and Vishny, R. W. (1997). A Survey of Corporate Governance. *The Journal of Finance*, 52: 737-783.
  - Vafeas, N, (1999), Board meeting frequency and firm performance, *Journal of Financial Economics*, 53: 113-142.
  - Vafeas, N. (2000), Board Structure and the Informativeness of Earnings, *Journal of Accounting and Public Policy*, 19: 139-160.
  - Weir, C, Laing, D and McKnight, Phillip J. (2001). An Empirical Analysis of the Impact of Corporate Governance Mechanisms on the Performance of UK Firms. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=286440>
  - Weisbach. Michael S. (1988), outside directors and CEO turnover. *Journal of Financial Economics*, 20: 431-460.
  - Wu, Y. (2000). Honey, CalPERS Shrunk the Board, Working Paper. University of Chicago.
  - Xue, shaung; Hong, Yun (2015)"Earnings management, corporate governance and expense stickness" china *Journal of Accounting Research*; vol 11.
  - Yasukata, K., T. Kajiwara. (2011). "Are "Sticky costs" the result of deliberate decision of managers?" online: <http://www.ssrn.com>.
  - Yermack, D. (1996). Higher market valuation of companies with a small board of directors. *Journal of Financial Economics*, 40: 185-221.
  - Yermak, D. (1986). Higher Market Valuation of Companies with a Small Board of Directors. *Journal of Financial Economics*, 40; 185-211.
- باباجانی، جعفر و عبدی، مجید.(۱۳۸۹)، "رابطه اصول راهبری شرکتها و سود مشمول مالیات شرکتها"، پژوهش‌های حسابداری مالی، سال دوم، شماره سوم.

۲. قائمی، محمدحسین و شهریاری و مهدی.(۱۳۸۸)، "اصول راهبری شرکت‌ها و عملکرد مالی شرکت‌ها"، پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، دوره اول، شماره اول.
۳. حساس یگانه یحیی، رئیسی، زهره و حسینی، سید مجتبی. (۱۳۸۸)، "رابطه بین کیفیت اصول راهبری شرکت‌ها و عملکرد شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران"، فصلنامه علوم مدیریت ایران، سال چهارم، شماره ۱۳، صص ۷۵-۱۰۰.
- 4. Desai, M., Dharmapala, D., (2006). "Corporate tax avoidance and high-powered incentives". *J. Fin. Econ.* 79, 145-179.
  - 5. Dyreng, S., Hanlon, M., Maydew, E.,(2008)."Long-run corporate tax avoidance". *Acctng. Rev.* 83, 61-82.
  - 6. Friese, A., Link, S., Mayer, S.,(2006). "Taxation and Corporate Governance. Springer Berlin Heidelberg", *Berlin, Germany*
  - 7. Gompers, P, Ishii, J and Metric, A (2003), "Corporate governance and equity prices", *Quarterly Journal of Economics*, vol. 118, no. 1, pp. 107-155.
  - 8. Gupta, S., and Newberry, K.(1997)." Determinants of the variability in corporate effective tax rate:Evidence from longitudinal data", *Journal of Accounting and Public Policy* , Vol.16, No 1, pp. 1-39.
  - 9. Hermalin, Benjamin E. and Weisbach, Michael S. (2003). " Boards of Directors as An Endogenously Determined Institution: a Survey of The Economic Literature". *Economic Policy Review*, 1.
  - 10. Hermalin, B. E. and Weisbach, M. S. (1991). " The effects of board composition and direct incentives on firm performance" . *Financial Management. Financial Management Association*, 20: 101-112.
  - 11. Imam, Mahmood Osman & Malik, Mahfuja,(2007). " Firm Performance and Corporate Governance Through Ownership Structure: Evidence from Bangladesh Stock Market" *International Review of Business Research Papers*, Pp. 88-110.
  - 12. Kristina, Minnick. and Tracy, Noga.(2010). "Do corporate governance characteristics influence tax management". *Journal of Corporate Finance* ,16. 703-718.
  - 13. Konzelmann, S. J. and Deakin, S. (2004) "Learning from Enron. Corporate Governance", 12: 134-142.
  - 14. Lanis, R., G. Richardson. (2011). " the effect of board of director composition on corporate tax aggressiveness", *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol 30, pp. 50-70.
  - 15. Lin, Z. J.; and M. Liu (2009), "The Impact of Corporate Governance on Auditor Choice: Evidence from China", *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, pp. 44-59.
  - 16. Mihir A. Desai, Alexander Dyckb, Luigi Zingales, ch. (2007). "Theft and Taxes". *Journal of Financial Economics* , 84. 591-623.
  - 17. Muth, M. M., and Donaldson, L. (1998). "Steward theory and board structure: A contingency approach. Corporate Governance", 6: 5-28.
  - 18. Richardson, G., R. Lanis.(2007). " Determinants of the variability in corporate effective tax rates and tax reform: Evidence from Australia", *Journal of Accounting and Public Policy*, Vol. 26, No 6, pp. 689-704.
  - 19. Sartori, Nicola.(2008)."effects of strategic tax behaviors on corporate governance". *university of Michigan*.
- انتشارات نور علم و دانشکده علوم اقتصادی مراد زاده فرد، مهدی؛ ناظمی اردکانی، مهدی؛ غلامی، رضا و حجت فرزانی،. ۱۳۸۸، بررسی رابطه بین مالکیت نهادی سهام و مدیریت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۵، صفحه ۸۵-۹۸

- نمازی، محمد و ایرج دوانی پور، ۱۳۸۹، بررسی تجربی رفتار چسبندگی هزینه‌ها در بورس اوراق بهادار تهران، حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۴، صفحه ۸۱-۱۰۰
- حساس یگانه، یحیی، ۱۳۸۴، مفاهیم حاکمی شرکتی، ماهنامه حسابدار، شماره ۱۶۷.
- علیمردی، محمد؛ سعید، علی محمدی، ۱۳۹۲، حاکمیت شرکتی و رفتار نامتقارن هزینه‌های اداری، عمومی و فروش در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مالی، سال پنجم، شماره ۱۹، پاییز ۹۲، صفحات ۱۶۲-۱۷۶.
- فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۶۲، صفحه ۱۰۲۸۵.
- کردستانی، غلامرضا و سید مرتضی مرتضوی، ۱۳۹۱، بررسی تأثیر تصمیمات سنجیده مدیران بر چسبندگی هزینه‌ها، فصلنامه بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۶۷، صفحه ۷۳-۹۰
- کردستانی، غلامرضا و سید مرتضی مرتضوی، ۱۳۹۱، شناسایی عوامل تعیین‌کننده چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها، مجله پژوهش‌های حسابداری مالی، شماره ۳، صفحه ۱۳-۳۲
- کرمی، غلامرضا، ۱۳۸۷، بررسی رابطه بین مالکیت نهادی و محتوای اطلاعاتی سود، فصلنامه بررسی‌های
- کرمی، غلامرضا؛ مهرانی، ساسان و هدی اسکندر، ۱۳۸۹، "بررسی تئوری نمایندگی و تئوری علامت‌دهی در سیاست تقسیم سود: نقش سرمایه‌گذاران نهادی، مجله‌ی پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، شماره ۲، صفحه ۱۰۹-۱۳۲.
- گجراتی، دامور، ۱۳۸۶، مبانی اقتصاد سنجی ترجمه حمید ابریشمی، انتشارات دانشگاه اصفهان
- محمد زاده، پرویز؛ ممی پور، سیاب و مجید افشاری، ۱۳۸۹، کاربرد نرم افزار Stata در اقتصاد سنجی
- مرادی، جواد؛ ولی پور، هاشم و سیده سارا موسوی، ۱۳۹۰، سیاست سود تقسیمی از منظر تئوری نمایندگی فصلنامه تحقیقات حسابداری و حسابرسی، شماره ۱۲، صفحه ۱۳۶
- مرتضوی، سید مرتضی، ۱۳۹۰، شناسایی عوامل تعیین‌کننده چسبندگی هزینه‌های شرکت‌ها : پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی ره قزوین
- مهربانی، مهدی. زلقی، حسن. ملیحی، سید علی، ۱۳۹۴، بررسی ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر محافظه‌کاری حسابداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابرسی، سال چهاردهم، شماره ۵۸، صص: ۱۷۱-۱۸۸.
- الناز، تجویدی. اثنی عشری، حمیده. حاج نوروزی، احمد، ۱۳۹۴، رابطه تاخیری تغییرات فروش با رفتار نامتقارن هزینه و اثر تعدیلی نگرش مدیریت، فصلنامه مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال ۱۲، شماره ۴۸، صص: ۱۰۵-۱۲۲.

- نمازی، محمد و شهلا ابراهیمی، ۱۳۹۱، بررسی ارتباط بین ساختار رقابتی بازار محصول و بازده سهام". مجله پژوهش های حسابداری مالی، شماره ۱، صفحه ۹-۲۷.
- نمازی، محمد؛ غفاری، محمد جواد و مرضیه فریدونی، ۱۳۹۱، تحلیل بنیادی رفتار چسبندهی هزینه‌ها و بهای تمام‌شده با تأکید بر دامنه‌ی تغییرات در بورس اوراق بهادار تهران، مجله‌ی پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، شماره ۲، صفحه ۱۵۱-۱۷۷
- نیک‌بخت، محمدرضا. سیدی، سید عزیز، هاشم الحسینی، هاشم، ۱۳۸۹، بررسی تأثیر ویژگی‌های هیئت‌مدیره بر عملکرد شرک، مجله پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز، دوره دوم، شماره اول، صص: ۲۵۱-۲۷۰.
- نیک کار، جواد. حاجی‌زاده، سعید، ۱۳۸۹، تئوری چسبندگی هزینه‌ها و تأثیرات آن بر مفاهیم حسابداری، دانش و پژوهش حسابداری، شماره ۳۹، صص ۳۵-۵۱.
- هورن گرن، چارلز تی فاستر، جورج و سریکانت ام داتار، ۱۳۸۹، حسابداری صنعتی با تأکید بر مسائل مدیریتی، ترجمه علی پارسائیان، انتشارات ترمه
- Abarbanell, J. S., Lanen, W. N., & Verrecchia, R. E. (1995). "Analysts' forecasts as proxies for investor beliefs in empirical research". *Journal of Accounting and Economics*, 20(1), 31-60.
- Abarbanell, J. S., Lanen, W.N., & Verrecchia, R. E. (1995). "Analysts' forecasts as proxies for investor beliefs in empirical research". *Journal of Accounting and Economics*, 20(1), 31-60.
- Abu-Serdaneh, Jamal (2014) "the asymmetric behaviour of cost: Evidence from Jordan" *International Business research*; Vol7.
- Admati, A. R., Pfleiderer, P., & Zechner, J. (1994). "Large shareholder activism, risk sharing, and financial market equilibrium". *Journal of Political Economy*, 10971130.
- Admati, A. R., Pfleiderer, P., & Zechner, J. (1994). "Large shareholder activism, risk sharing, and financial market equilibrium". *Journal of Political Economy*, 1097-1130.
- Anderson, M. C., Banker R, Janakiraman S. (2003). Are Selling, General and Administrative. Costs "Sticky"? *Journal of Accounting Research*; 41(1): 47- 63.
- Anderson, M. C., Banker, R. D., & Janakiraman, S. N. (2003). "Are selling, general, and administrative costs "sticky"?. *Journal of Accounting Research*, 41(1), 47-63.
- Anderson, M. C., Banker, R. D., & Janakiraman, S. N. (2003). "Are selling, general, and administrative costs "sticky"?. *Journal of Accounting Research*, 41(1), 47-63.
- Anderson, M., Banker, R., Huang, R., & Janakiraman, S. (2007). "Cost behavior and fundamental analysis of SG&A costs". *Journal of Accounting, Auditing & Finance*. 220(1), 1-28.
- Anderson, M., Banker, R., Huang, R., & Janakiraman, S. (2007). "Cost behavior and fundamental analysis of SG&A costs". *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 22(1), 1-28.
- Anderson, S., & Lanen, W. (2007). "Understanding cost management: what can we learn from the empirical evidence on "sticky costs"?. Working paper, University of California, Davis and University of Michigan.
- Atiase, R., Mayew, W., & Xue, Y. (2007, September). Institutional monitoring and corporate restructurings. AAA
- Awad Elsayed Awad Ibrahim (2018), "Board characteristics and asymmetric cost behavior: evidence from Egypt", *Accounting Research Journal*, <https://doi.org/10.1108/ARJ-11-2015-0148>
- Balakrishnan, R., & Gruca, T. S. (2008). "Cost Stickiness and Core Competency: A Note*". *Contemporary Accounting Research*, 25(4), 993-1006.
- Balakrishnan, R., & Soderstrom, N. S. (2009). "Cross-sectional variation in cost stickiness". Working paper, The University of Iowa.

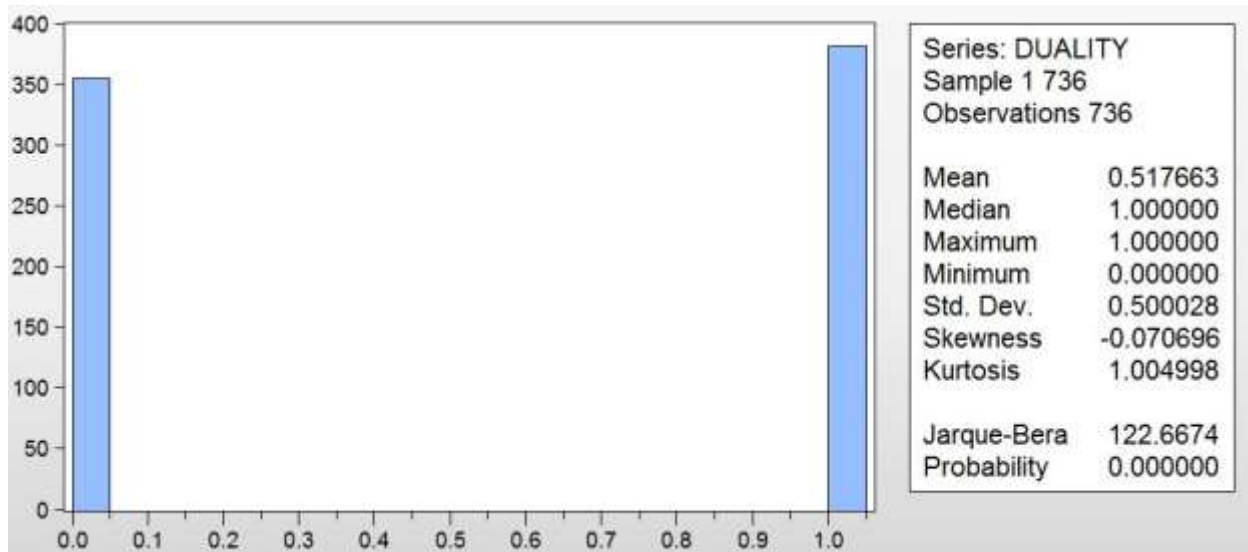
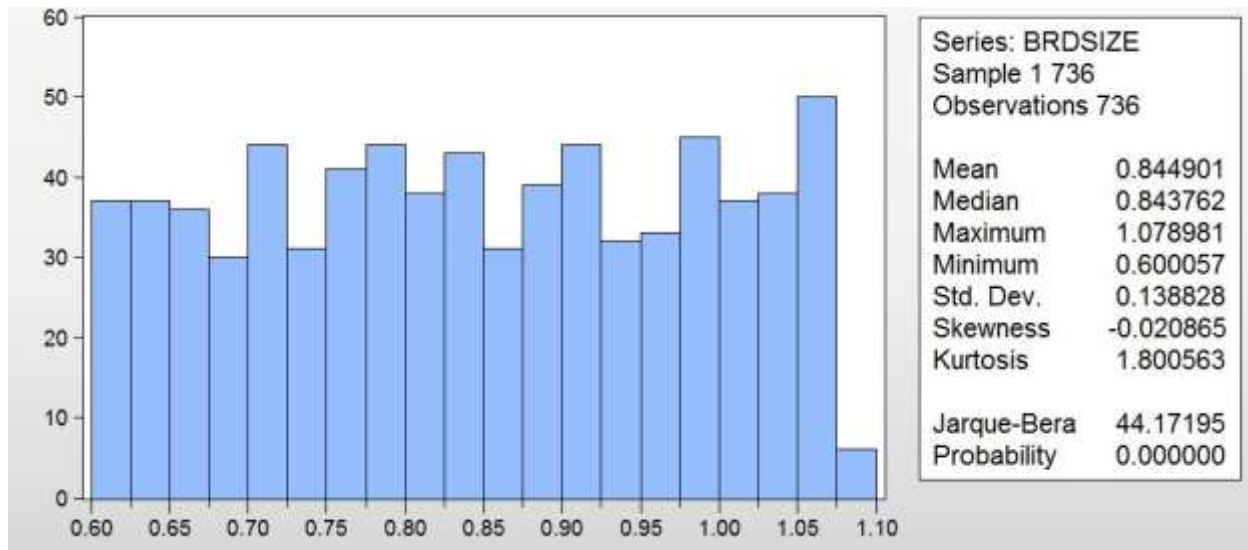
- Balakrishnan, R., M. J. Petersen, and N. S. Soderstrom. (2004). Does capacity utilization affect the "stickiness" of costs? *Journal of Accounting, Audit & Finance* 19 (3): 283-300.
- Balakrishnan, R., Petersen, M. J., & Soderstrom, N. S. (2004). "Does capacity utilization affect the "stickiness" of cost?". *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 19(3), 283-300.
- Balatbat, M., Taylor, S. L, and Walter, T. S. (2004). Corporate governance, insider ownership and operating performance of Australian initial public offerings. *Accounting and Finance Journal*, 44: 299-328.
- Banker, R. D., & Chen, L. (2006). "Predicting earnings using a model based on cost variability and cost stickiness". *The Accounting Review*, 81(2), 285-307.
- Banker, R., Byzalov, D., & Plehn-Dujowich, J. M. (2010). "Sticky cost behavior: theory and evidence". Unpublished working paper, Temple University.
- Banker, R., Ciftci, M., & Mashruwala, R. (2011). "Managerial optimism and cost behavior". Available at SSRN 902546.
- Banker, R; Byzalov, D; Ciftci, M; Mashruwala, R (2014) "the moderating effect of prior sales changes on asymmetric cost behaviour" *Journal of management Accounting Research*; Vol26.
- Bathala, C. T., & Rao, R. P. (1995). "The determinants of board composition: An agency theory perspective". *Managerial and decision economics*, 16(1), 59-69.
- Baysinger, B. D., Kosnik, R. D., & Turk, T. A. (1991). "Effects of board and ownership structure on corporate R&D strategy". *Academy of Management Journal*, 34(1), 205-214.
- Baysinger, Barry. D., and Butler, Henry N. (1985). Corporate governance and the board of directors: Performance effects of changes in board composition. *Law, Economics and Organization journal*, 1: 101-124.
- Beasley, M. S. (1996). "An empirical analysis of the relation between the board of director composition and financial statement fraud". *Accounting Review*, 443-465.
- Bennedsen, M., Kongsted, H. C. and Nielsen, K. M. (2004). Board Size Effects in Closely Held Corporations. CAM Institute of Economics, University of Copenhagen. Working Papers, vol. 25.
- Bertrand, M., & Mullainathan, S. (2003). "Enjoying the quiet life? Corporate governance and managerial preferences". *Journal of Political Economy*, 111(5), 1043-1075.
- Bethel, J. E., & Liebeskind, J. (1993). "The effects of ownership structure on corporate restructuring". *Strategic Management Journal*, 14(1), 15-31.
- Bhagat, S, and Bernard B. (2000). Board Independence and Long-Term Firm Performance, Working Paper, University of Colorado. Bhagat, S. and Black, B. (2002). The Non-correlation between board independence and long-term firm performance. *Corporation Law Journal*, 27: 231-274.
- Bonn, I., Yoshikawa, T. and Phan, P. H. (2004), Effects of Board Structure on Firm performance: A Comparison between Japan and Australia, *Asian Business & Management*, 3, 105-125.
- Boyd, B.K. (1995). CEO duality and firm performance: A contingency model. *Strategic Management Journal*, 16, 301-312.
- Brickley, J. A., Coles, J. L., & Terry, R. L. (1994). "Outside directors and the adoption of poison pills". *Journal of financial Economics*, 35(3), 371-390.
- Brickley, James A., Coles, Jeffrey L., and Gregg Jarrell, (1997). Leadership Structure: Separating the CEO and Chairman of the Board, *Journal of Corporate Finance*, 3: 189-220.
- Brous, P. A., & Kini, O. (1994). "The valuation effects of equity issues and the level of institutional ownership: Evidence from analysts' earnings forecasts". *Financial Management*, 33-46.
- Bushee, B. J. (1998). "The influence of institutional Investors on Myopic R&D Investment Behavior". *The accounting Review*, 73 (3), 305-333.
- Bushman, R. M., & Smith, A. J. (2001). "Financial accounting information and corporate governance". *Journal of accounting and Economics*, 32(1), 237-333.
- Byrd, J. W., & Hickman, K. A. (1992). "Do outside directors monitor managers?: Evidence from tender offer bids". *Journal of Financial Economics*, 32(2), 195-221.
- Calleja, K., Steliaros, M., & Thomas, D. C. (2006). "A note on cost stickiness: Some international comparisons". *Management Accounting Research*, 17(2), 127-140.
- Chang, J. C., & Sun, H. L. (2008). "The relation between earning informativeness, earnings management and corporate governance in the pre-and post-SOX periods", working paper, SSRN.

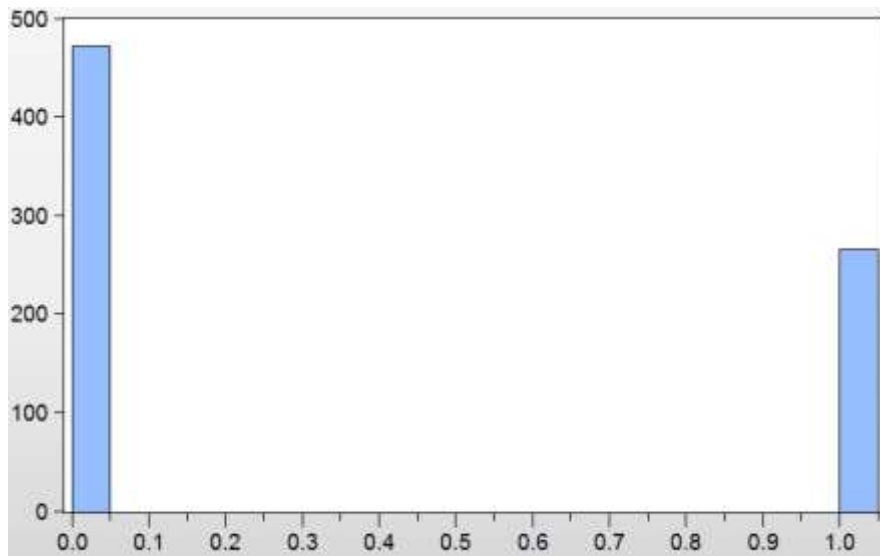

- Chen, C. X., H. Lu, and T. Sougiannis. (2012). "The agency problem, corporate governance, and the asymmetrical behavior of selling, general, and administrative costs". *Contemporary Accounting Research*, 29(1): 252-282.
- Chen, C. X., Lu, H., & Sougiannis, T. (2012). "The Agency Problem, Corporate Governance, and the Asymmetrical Behavior of Selling, General, and Administrative Costs*". *Contemporary Accounting Research*, 29(1), 252-282.
- Chen, C.X; Gores,T; Nasev,J(2013)" Managerial overconfidence and cost stickiness" www.SSRN.com.
- Chen, K. C., Chen, Z., & John Wei, K. C. (2011). "Agency costs of free cash flow and the effect of shareholder rights on the implied cost of equity capital". *Journal of Financial and Quantitative Analysis*,46(1), 171-207.
- Coles, J.W., McWilliams, V.B., and Sen, N. (2001). An examination of the relationship of governance mechanisms to performance. *Journal of Management*, 27: 23-50.
- Dalton, C. M. and Dalton, D. R. (2005), *Boards of Directors: Utilizing Empirical Evidence in Developing Practical Prescriptions*. *British Journal of Management*, 16: 91-97.
- Dalton, D. R., Daily, C. M., Ellstrand, A. E. and Johnson, J. L. (1998). 'Meta-analytic Reviews of Board Composition, Leadership Structure, and Financial Performance'. *Strategic Management Journal*, 19: 269-290.
- Deakin, S. and Konzelmann, S. J. (2004) Learning from Enron. *Corporate Governance*, 12: 134-142.
- Dimitropoulos, P. E., and D. Asteriou. (2010). The Effect of Board Composition on the Informativeness and Quality of Annual Earnings: Empirical Evidence from Greece. *Research in International Business and Finance*, Vol. 24, Pp. 190-205.
- Draft. Fosberg, R. (1989). Outside directors and managerial monitoring. *Akron Business and Economic Review*, 20: 24–32.
- Eisenberg, Theodore, Sundgren, Stefan, and Martin T. Wells, (1998), Larger board size and decreasing firm value in small Firms, *Journal of Financial Economics*, 48: 35-54.
- Erickson, J., Park,Y.W., Reising, J. and Shin, H. H. (2005). Board composition and firm value under concentrated ownership: The Canadian evidence. *Pacific-Basin Finance Journal*, 13: 387-410.
- Evidence on the Negative Relationship between Board Size and Firm Value, *Pulses by Singapore Stock Exchange*.
- Fama, E. F. and Jensen, M. C. (1983). Separation of Ownership and Control. *Journal of Law and Economics*, 16: 301-325.
- Fan, J. P. and T. J. Wong, (2002), "Corporate Ownership Structure and the Informativeness of Accounting Earnings in East Asia. ", *Journal of Accounting and Economics*, Vol. 33, 401-426.
- Fuerst, O. and S. H. Kang, (2000). Corporate Governance, Expected operating performance and pricing.
- Garcia Lara, J. M., Garcia Osma, B. and Penalva, F. (2014). Accounting conservatism and corporate governance, *Review of Accounting Studies*, 09, 090–210.
- Gillan, Stuart L., Jay C. Hartzell, and Laura T. Starks. (2003). Explaining Corporate Governance: Boards, Bylaws, and Charter Provisions, Working paper.
- Gompers, P, Joy, I. and Andrew Metrick. (2003). Corporate governance and equity prices. *Quarterly Journal of Economics*, 118: 107-155.
- Hermalin, B. E. and Weisbach, M. S. (1991). The effects of board composition and direct incentives on firm performance. *Financial Management*. Financial Management Association, 20: 101–112.
- Hermalin, B. E. and Weisback, M. S. (2003), *Board of Directors as an Endogenously Determined Institution: A Survey of the Economic Literature*, Center for Responsible Business. Working Paper Series. Paper 3.
- Jensen, Michael C., (1993), The modern industrial revolution, exit, and the failure of internal control systems. *Journal of Finance*, 48: 831- 880.
- Ho-koo, Jeong; Song, seungah; Paik, Tae-Young (2015)"Earning management and cost sickness"; *Advance Science and Technology letters*; Vol84.
- Jensen, M. and Meckling, W. (1976), *Theory of firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure*. *Journal of Financial Economics*, 3: 305-360.
- Jensen, Michael C., and Kevin J. Murphy, (1990), Performance pay and top-management incentives. *Journal of Political Economy*, 98: 225- 264.
- Johnson, J. L., Daily, C. M. and Ellstrand, A. E. (1996). Boards of Directors: A review and research agenda. *Journal of Management*, 22: 409-438.

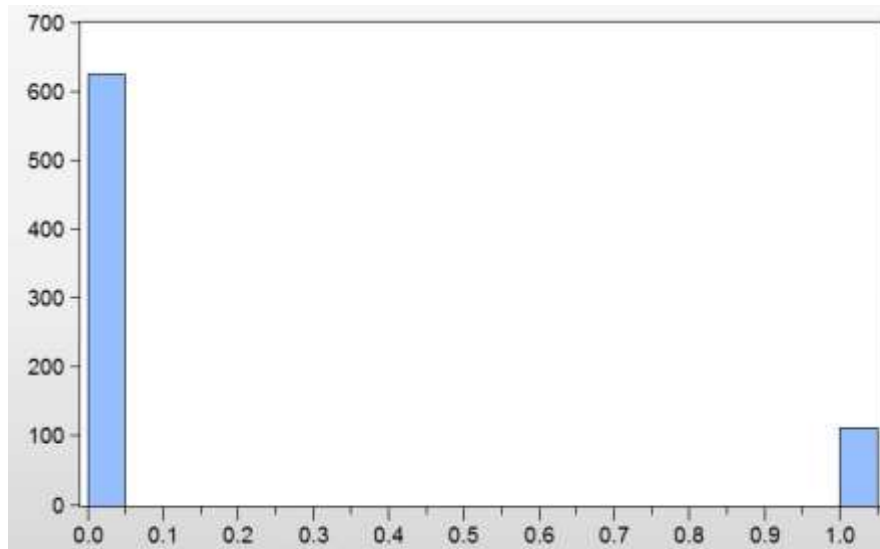
- Kaplan, S. and B. Minton. (1994). Appointment of outsiders to Japanese boards: Determinants and implications for managers. *Journal of Financial Economics*, 36: 225–57.
- Lin, Z. J. and L. Ming, (2009), "The Impact of Corporate Governance on Auditor Choice: Evidence from China. ", *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, Vol. 18, 44-59.
- Lipton, M. and Lorsch, J. W. (1992), A Modest Proposal for Improved Corporate Governance. *Business Lawyer*, 48: 59-77.
- Mak, Y. T. and Yuanto, K. (2003), Board Size Really Matters: Further
- Mak, Y. T. and Li, Y. (2001), Determinants of Corporate Ownership and Board Structure: Evidence from Singapore. *Journal of Corporate Finance*, 7: 236-256.
- Mehran, Hamid, (1995), Executive compensation structure, ownership, and firm performance. *Journal of Financial Economics*, 38: 163-87.
- Muth, M. M., and Donaldson, L. (1998). Steward theory and board structure: A contingency approach. *Corporate Governance*, 6: 5-28.
- O’Connell, V and Cramer, N. (2010). The relationship between firm performance and board characteristics in Ireland. *European Management Journal*, In Press, Corrected Proof, Available online 21 March.
- Omran, M, (2009), Post-Privatization Corporate Governance and Firm Performance: The Role of Private Ownership Concentration, Identity and Board Composition. *Journal of Comparative Economics*, 37: 658–673
- Petra, S. T. (2005). Do outside independent directors strengthen corporate boards? *Corporate Governance*, 5: 55-72.
- Pinteris, G. (2002). Ownership Structure, Board Characteristics and Performance of Argentine Banks. Mimeo. Department of Economics, University of Illinois.
- Rachdi, H and Elgaied, M. (2008). Composition, Structure of Board of Directors and Performance: The Case of American Firms
- Rhoders, D. L., rechner P. L. and sundaramurthy, C. (2001). A metaanalysis leadership structure and financial performance: are two heads better than one?. *Corporate Governance An International Review*. 9: 311-319.
- Roslinda. ,(2009). "The Relationship Between Corporate Governance And Accounting Conservatism", University Of New South Wales 143
- Rüdiger, F and René, M Stulz, (2010). Why do firms appoint CEOs as outside directors?. *Journal of Financial Economics*, In Press, Corrected Proof, Available online 11 March 2010.
- Shleifer, A. and Vishny, R. W. (1997). A Survey of Corporate Governance. *The Journal of Finance*, 52: 737-783.
- Vafeas, N, (1999), Board meeting frequency and firm performance, *Journal of Financial Economics*, 53: 113-142.
- Vafeas, N. (2000), Board Structure and the Informativeness of Earnings, *Journal of Accounting and Public Policy*, 19: 139-160.
- Weir, C, Laing, D and McKnight, Phillip J. (2001). An Empirical Analysis of the Impact of Corporate Governance Mechanisms on the Performance of UK Firms. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=286440>
- Weisbach. Michael S. (1988), outside directors and CEO turnover. *Journal of Financial Economics*, 20: 431-460.
- Wu, Y. (2000). Honey, CalPERS Shrunk the Board, Working Paper. University of Chicago.
- Xue, shaung; Hong, Yun (2015)"Earnings management, corporate governance and expense stickness" china *Journal of Accounting Research*; vol 11.
- Yasukata, K., T. Kajiwara. (2011). “Are “Sticky costs” the result of deliberate decision of managers?” online: <http://www.ssrn.com>.
- Yermack, D. (1996). Higher market valuation of companies with a small board of directors. *Journal of Financial Economics*, 40: 185-221.
- Yermak, D. (1986). Higher Market Valuation of Companies with a Small Board of Directors. *Journal of Financial Economics*, 40; 185-211.

خروجی های نرم افزار ایویوز^{۴۲}:

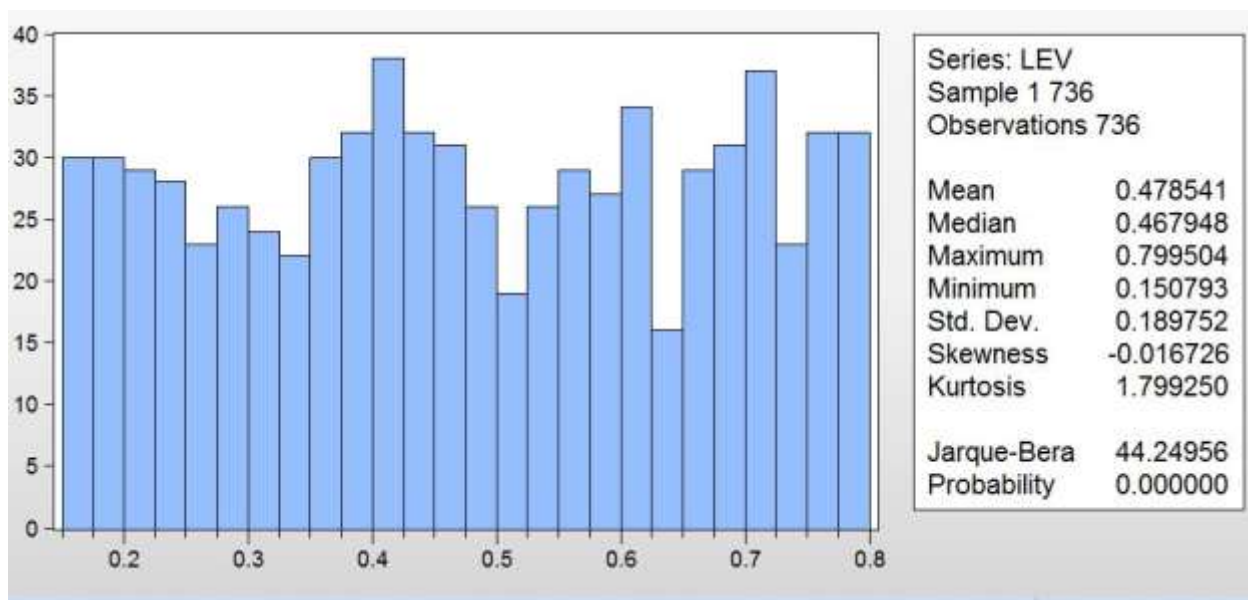
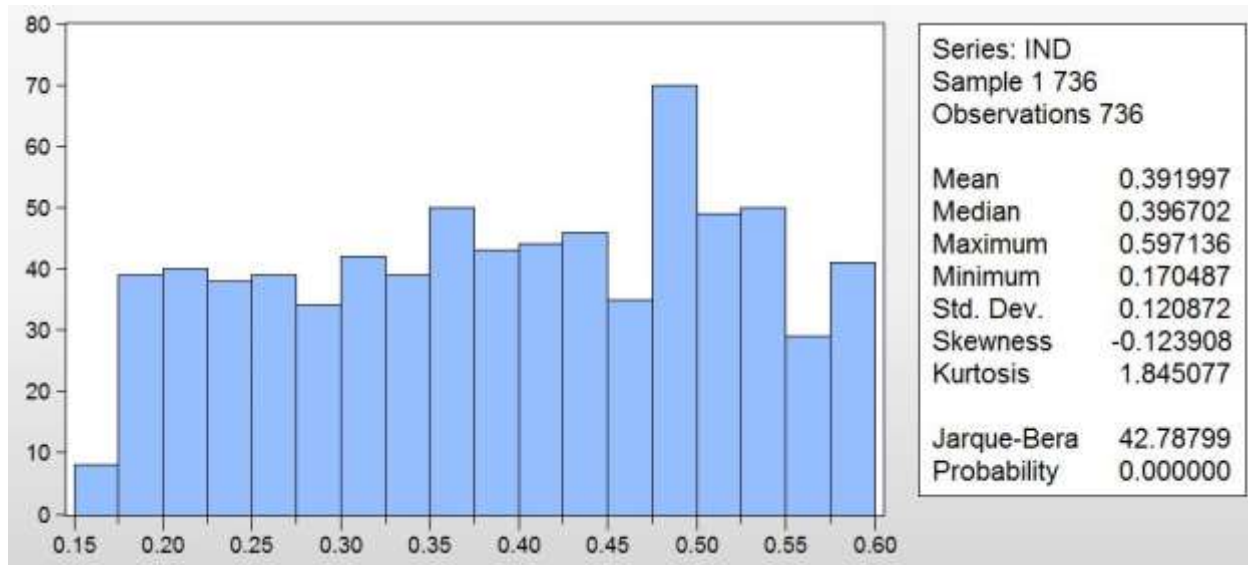

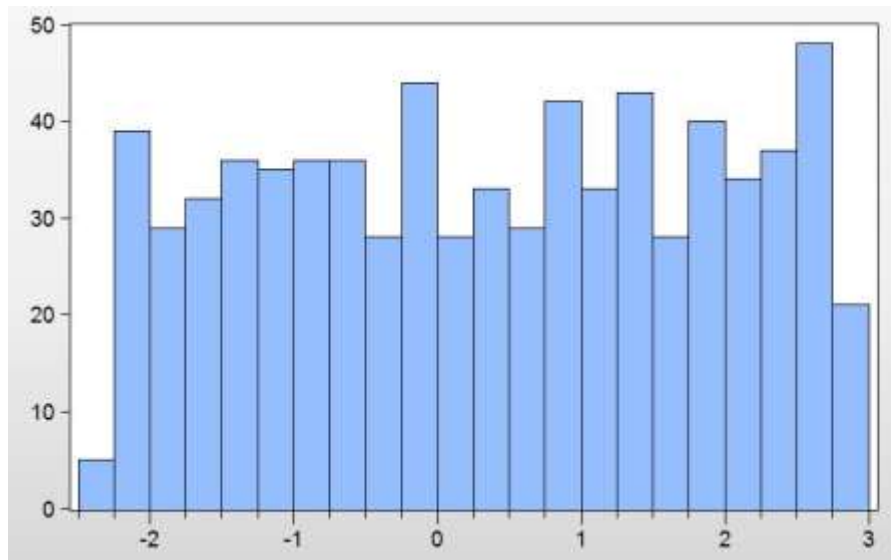
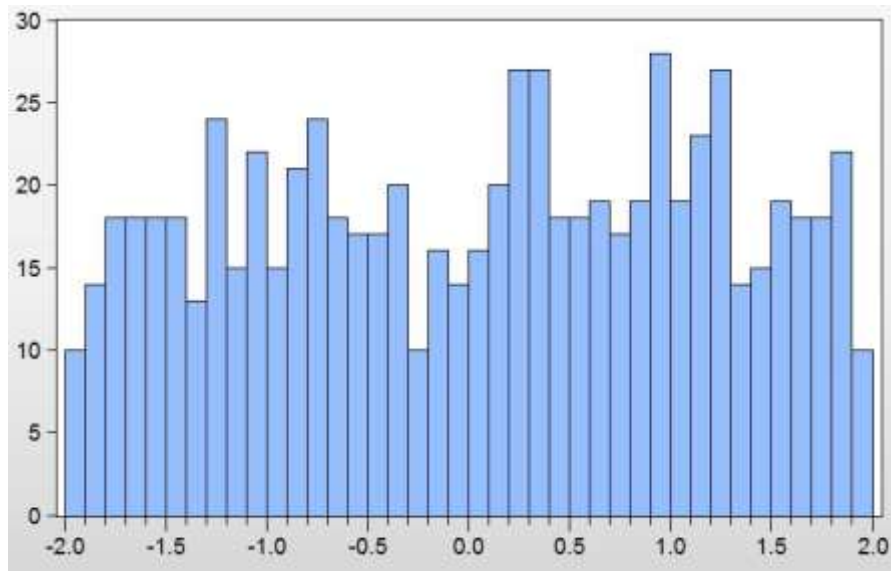

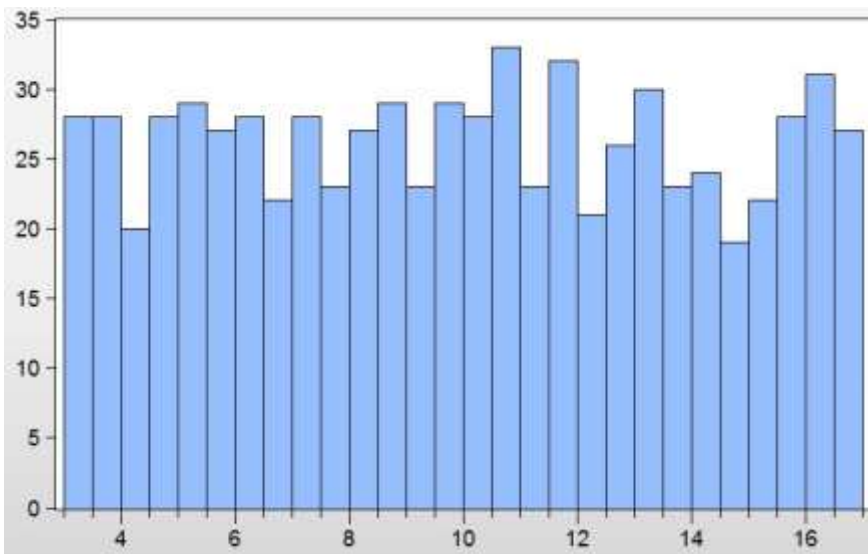
Series: EDU	
Sample 1 736	
Observations 736	
Mean	0.360054
Median	0.000000
Maximum	1.000000
Minimum	0.000000
Std. Dev.	0.480342
Skewness	0.583088
Kurtosis	1.339991
Jarque-Bera	126.2115
Probability	0.000000

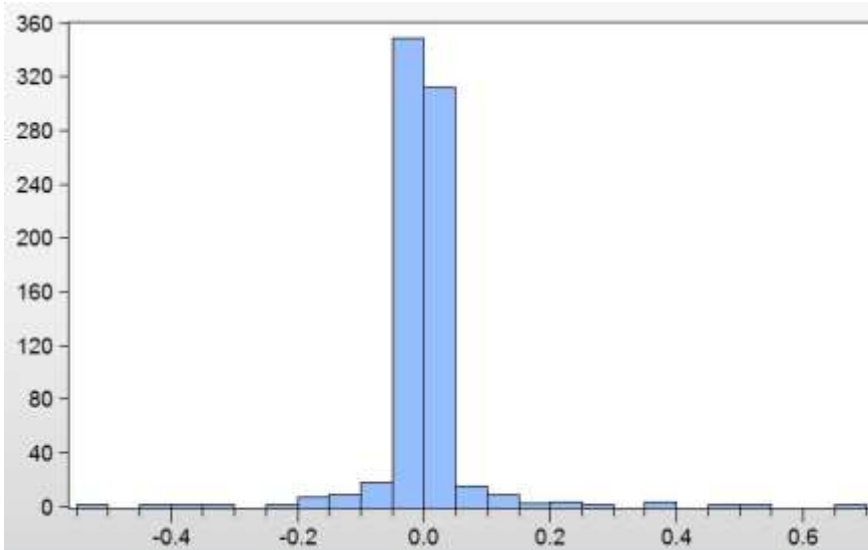
Series: HIST	
Sample 1 736	
Observations 736	
Mean	0.152174
Median	0.000000
Maximum	1.000000
Minimum	0.000000
Std. Dev.	0.359434
Skewness	1.936728
Kurtosis	4.750916
Jarque-Bera	554.1273
Probability	0.000000

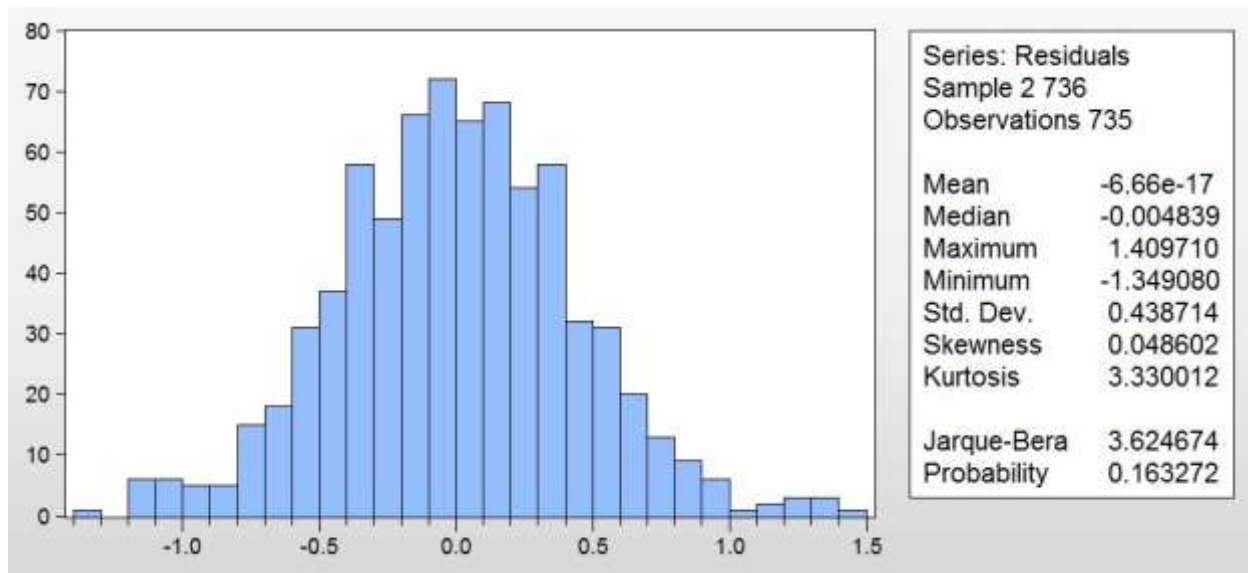

Series: SIZE	
Sample 1 736	
Observations 736	
Mean	9.957465
Median	9.954283
Maximum	16.99872
Minimum	3.000427
Std. Dev.	4.035701
Skewness	0.018746
Kurtosis	1.834801
Jarque-Bera	41.67892
Probability	0.000000

Series: Residuals	
Sample 1 736	
Observations 736	
Mean	2.72e-16
Median	-0.001062
Maximum	0.681737
Minimum	-0.528718
Std. Dev.	0.065012
Skewness	2.081711
Kurtosis	41.24731
Jarque-Bera	45392.53
Probability	0.000000

Null Hypothesis: BRDSIZE has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-26.31721	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: DUALITY has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-28.27530	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: EDU has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-27.89353	0.0000
Test critical values: 1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: HIST has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-28.25968	0.0000
Test critical values: 1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: IND has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-28.48353	0.0000
Test critical values: 1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: LEV has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-28.14658	0.0000
Test critical values: 1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: LOGD_COGS has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-28.71586	0.0000
Test critical values: 1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: LOGD_SALES has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-28.77738	0.0000
Test critical values: 1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Null Hypothesis: SIZE has a unit root
 Exogenous: Constant
 Lag Length: 0 (Automatic - based on SIC, maxlag=2)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-27.07695	0.0000
Test critical values:		
1% level	-3.439020	
5% level	-2.865256	
10% level	-2.568805	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Breusch-Godfrey Serial Correlation LM Test:

F-statistic	0.005821	Prob. F(2,717)	0.9942
Obs*R-squared	0.011950	Prob. Chi-Square(2)	0.9940

Test Equation:

Dependent Variable: RESID

Method: Least Squares

Date: 08/02/19 Time: 18:09

Sample: 1 736

Included observations: 736

Presample missing value lagged residuals set to zero.

	LOGD_COGS	IND	LOGD_SALES	BRDSIZE	DUALITY	HIST	EDU	DUMMY	SIZE	LEV
LOGD_COGS	1.000000	-0.466930	0.807799	-0.275498	0.940836	-0.213959	-0.245254	-0.704835	0.424576	-0.108403
IND	-0.466930	1.000000	-0.338802	-0.014905	-0.355971	0.264902	0.262384	0.286949	0.055315	0.257547
LOGD_SALES	0.807799	-0.338802	1.000000	-0.236890	0.652562	-0.060677	-0.213899	-0.805054	0.362019	-0.088469
BRDSIZE	-0.275498	-0.014905	-0.236890	1.000000	-0.133042	0.020511	-0.111299	0.190258	0.099257	0.160386
DUALITY	0.940836	-0.355971	0.652562	-0.133042	1.000000	-0.052826	-0.284253	-0.595961	0.503852	0.013211
HIST	-0.213959	0.264902	-0.060677	0.020511	-0.052826	1.000000	-0.057732	0.048106	0.093944	0.043963
EDU	-0.245254	0.262384	-0.213899	-0.111299	-0.284253	-0.057732	1.000000	0.244281	-0.122875	0.086056
DUMMY	-0.704835	0.286949	-0.805054	0.190258	-0.595961	0.048106	0.244281	1.000000	-0.306828	0.108557
SIZE	0.424576	0.055315	0.362019	0.099257	0.503852	0.093944	-0.122875	-0.306828	1.000000	0.169452
LEV	-0.108403	0.257547	-0.088469	0.160386	0.013211	0.043963	0.086056	0.108557	0.169452	1.000000

Heteroskedasticity Test: Breusch-Pagan-Godfrey

F-statistic	26.65930	Prob. F(16,719)	0.0000
Obs*R-squared	274.0520	Prob. Chi-Square(16)	0.0000
Scaled explained SS	5263.105	Prob. Chi-Square(16)	0.0000

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
LOGD_SALES	0.154775	0.003559	43.48488	0.0000
DUMMY_LOGD_SALES	-0.004876	0.027580	-0.176797	0.8597
DUMMY_LOGD_SALES_BRDSIZE	0.257510	0.028662	8.984398	0.0000
DUMMY_LOGD_SALES_DUALITY	0.053372	0.014014	3.808447	0.0002
DUMMY_LOGD_SALES_HIST	-0.005977	0.010247	-0.583229	0.5599
DUMMY_LOGD_SALES_EDU	0.003206	0.007419	0.432085	0.6658
DUMMY_LOGD_SALES_IND	-0.221567	0.046890	-4.725283	0.0000
DUMMY_LOGD_SALES_LEV	-0.115973	0.022802	-5.086143	0.0000
DUMMY_LOGD_SALES_SIZE	0.001005	0.000973	1.032370	0.3022
BRDSIZE	-0.684832	0.021685	-31.58039	0.0000
DUALITY	1.527263	0.008679	175.9740	0.0000
EDU	0.057668	0.006711	8.593010	0.0000
HIST	-0.393859	0.008343	-47.20777	0.0000
IND	-0.652357	0.026622	-24.50424	0.0000
LEV	-0.302504	0.015415	-19.62350	0.0000
SIZE	0.000338	0.000984	0.343042	0.7317
C	0.251613	0.022321	11.27243	0.0000
R-squared	0.996051	Mean dependent var	0.052337	
Adjusted R-squared	0.995963	S.D. dependent var	1.034530	
S.E. of regression	0.065731	Akaike info criterion	-2.583666	
Sum squared resid	3.106484	Schwarz criterion	-2.477387	
Log likelihood	967.7890	Hannan-Quinn criter.	-2.542679	
F-statistic	11334.30	Durbin-Watson stat	2.007890	
Prob(F-statistic)	0.000000			

Dependent Variable: LOGD_COGS
Method: Least Squares
Date: 08/02/19 Time: 18:20
Sample (adjusted): 2 736
Included observations: 735 after adjustments
White heteroskedasticity-consistent standard errors & covariance

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(LOGD_SALES)	-0.024973	0.012878	-1.939259	0.0529
DUMMY_LOGD_SALES_DUALITY	-0.431446	0.078715	-5.481102	0.0000
DUMMY_LOGD_SALES_HIST	-0.104840	0.054906	-1.909439	0.0566
DUMMY_LOGD_SALES_EDU	0.045453	0.038061	1.194203	0.2328
DUMMY_LOGD_SALES_SIZE	0.058291	0.003667	15.89387	0.0000
BRDSIZE	-1.536626	0.131308	-11.70244	0.0000
D(DUALITY)	0.535924	0.037220	14.39888	0.0000
EDU	-0.049531	0.046824	-1.057807	0.2905
HIST	-0.400856	0.064955	-6.171316	0.0000
IND	-1.720146	0.186173	-9.239493	0.0000
LEV	0.088867	0.097139	0.914843	0.3606
SIZE	0.097058	0.005239	18.52460	0.0000
C	1.297653	0.143634	9.034444	0.0000
R-squared	0.820282	Mean dependent var	0.051323	
Adjusted R-squared	0.817295	S.D. dependent var	1.034869	
S.E. of regression	0.442345	Akaike info criterion	1.224075	
Sum squared resid	141.2730	Schwarz criterion	1.305433	
Log likelihood	-436.8475	Hannan-Quinn criter.	1.255454	
F-statistic	274.6162	Durbin-Watson stat	1.421954	
Prob(F-statistic)	0.000000	Wald F-statistic	624.4566	
Prob(Wald F-statistic)	0.000000			

Variance Inflation Factors
Date: 08/02/19 Time: 18:11
Sample: 1 736
Included observations: 736

Variable	Coefficient Variance	Uncentered VIF	Centered VIF
LOGD_SALES	1.13E-05	174.7845	41.96823
DUMMY_LOGD_SALES	0.000637	263.3017	248.2203
DUMMY_LOGD_SAL...	0.003481	1172.934	1104.537
DUMMY_LOGD_SAL...	0.003233	2.505623	2.501824
DUMMY_LOGD_SAL...	0.000256	5.760048	5.640180
DUMMY_LOGD_SAL...	3.15E-05	8.602921	8.193157
DUMMY_LOGD_SAL...	0.008801	826.8305	777.6663
DUMMY_LOGD_SAL...	0.002149	305.3052	287.2386
DUMMY_LOGD_SAL...	5.45E-07	17.38267	16.54286
BRDSIZE	0.000160	397.7373	2.352206
DUALITY	5.18E-05	155.6486	24.31951
EDU	1.64E-05	8.645321	3.315653
HIST	2.17E-05	3.316142	1.747442
IND	0.000257	132.9909	3.533214
LEV	9.54E-05	83.41686	2.178908
SIZE	1.58E-07	83.53192	5.396481
C	0.000249	935.1666	NA

Variance Inflation Factors
Date: 08/02/19 Time: 18:22
Sample: 1 736
Included observations: 735

Variable	Coefficient Variance	Uncentered VIF	Centered VIF
D(LOGD_SALES)	0.000166	5.659946	5.576886
DUMMY_LOGD_SAL...	0.006196	1.486972	1.424241
DUMMY_LOGD_SAL...	0.003015	3.703087	3.337747
DUMMY_LOGD_SAL...	0.001449	3.927264	3.043291
DUMMY_LOGD_SAL...	1.35E-05	5.784343	3.582873
BRDSIZE	0.017242	57.25208	1.279154
D(DUALITY)	0.001385	6.203447	6.187959
EDU	0.002193	4.196276	2.504675
HIST	0.004219	2.982248	2.489663
IND	0.034660	26.12997	2.161057
LEV	0.009436	11.15954	1.291119
SIZE	2.75E-05	15.45199	2.432451
C	0.020631	92.46819	NA

Abstract:

One of the most challenging and thoughtful issues of the present era is the topic of economic development. It is such that its satisfaction has become one of the essential objectives of economic policy making and decision making of the countries. Effective investment is one of the factors effective on the sustainable economic growth and development and awareness of the manner of prices behavior relative to activity or sale levels variations is among the information important for managers' decision making over planning and budgeting, productions pricing, specification of end- to- end point and other managerial cases. With regard to the investigations done by the researcher, no domestic research entitled: investigation of the relation between management board properties and asymmetrical price behavior of the companies enrolled in Tehran stock exchange has ever been done. For this reason, the research has an innovative aspect. The research type is descriptive and it is post-incident from among descriptive researches. The statistical population of this research includes all the firms enrolled in Tehran stock exchange. Therefore, the results obtained imply the verification of the main research hypothesis. That is, the properties of management board of the firm have a significant relation with asymmetrical price of Tehran stock exchange companies. The results of the main hypothesis of the research are consistent with the results of the research by ALI MARDI and ALI MUHAMMADI (2013). In addition, the paper by IBRAHIM and ALSAID (2018) has resulted in the fact that management board properties have a significant impact on asymmetric price of Tehran stock exchange firms. The result obtained displays the verification of the corollary hypothesis, namely, that the firm with dual tasks has a higher consistency of prices. The results obtained from this hypothesis, display that no sample research has been done before due to innovation.

**Islamic Azad University of
Qazvin Branch**

Faculty of Management and Accounting

M.A Thesis on Business Management – Internal Business

Subject:

Investigating the Relationship between the
Characteristics of the Board of Directors and the
Asymmetric Cost Behavior of Companies Listed on the
Tehran Stock Exchange

By:

Abbas Bagheri

Supervisor:

Ahmad Sadeghi

Season:

Fall 2019